

ความคาดหวังของเกษตรกรผู้เข้าร่วมโครงการปลูกยางพารา
ในอำเภอเชียงของ จังหวัดเชียงราย

EXPECTATION OF FARMERS PARTICIPATING IN PARA RUBBER
GROWING PROJECT IN CHIANG KONG DISTRICT,
CHIANG RAI PROVINCE

นิเวศน์ ศรีไชยวงศ์

ปัญหาพิเศษนี้เป็นส่วนหนึ่งของความสมบูรณ์ของการศึกษาตามหลักสูตร
ปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาส่งเสริมการเกษตร
โครงการบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยแม่โจ้

พ.ศ. 2549

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยแม่โจ้

ใบรับรองปัญหาพิเศษ
โครงการบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยแม่โจ้
ปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาส่งเสริมการเกษตร

ชื่อเรื่อง

ความคาดหวังของเกษตรกรผู้เข้าร่วมโครงการปลูกยางพารา
ในอำเภอเชียงของ จังหวัดเชียงราย

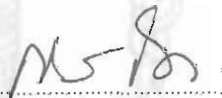
EXPECTATION OF FARMERS PARTICIPATING IN PARA RUBBER
GROWING PROJECT IN CHIANG KONG DISTRICT,
CHIANG RAI PROVINCE

โดย

นิเวศน์ ศรีไชยวงศ์

พิจารณาเห็นชอบโดย

ประธานกรรมการที่ปรึกษา

(อาจารย์กิตติพงษ์ โคธิกุล)

วันที่ 15 เดือน 8 - 9 พ.ศ. 2549

กรรมการที่ปรึกษา

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.บุญสม วราเอกศิริ)

วันที่ 18 เดือน 8 - 9 พ.ศ. 2549

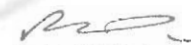
กรรมการที่ปรึกษา

(อาจารย์ ดร.วิศักดิ์ ปรกติ)

วันที่ 19 เดือน 8 - 9 พ.ศ. 2549

ประธานกรรมการประจำหลักสูตร

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.บุญสม วราเอกศิริ)

วันที่ 19 เดือน 8 - 9 พ.ศ. 2549

โครงการบัณฑิตวิทยาลัยรับรองแล้ว

(รองศาสตราจารย์ ดร.เทพ พงษ์พานิช)

ประธานคณะกรรมการ โครงการบัณฑิตวิทยาลัย

วันที่ 28 เดือน 8 - 9 พ.ศ. 2549

ชื่อเรื่อง	ความคาดหวังของเกษตรกรผู้เข้าร่วมโครงการปลูกยางพารา ในอำเภอเชียงของ จังหวัดเชียงราย
ชื่อผู้เขียน	นายนิเวศน์ ศรีไชยวงศ์
ชื่อปริญญา	วิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาส่งเสริมการเกษตร
ประธานกรรมการที่ปรึกษา	อาจารย์กิตติพงษ์ ไตรธิรกุล

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ทราบสถานภาพส่วนบุคคล เศรษฐกิจและสังคมของเกษตรกร และ 2) ทราบความคาดหวังของเกษตรกร 4 ด้าน คือ 1) การสนับสนุนปัจจัยการผลิต 2) ผลตอบแทนจากยางพารา 3) สิ่งแวดล้อม และ 4) การยอมรับจากสังคมที่เข้าร่วมโครงการปลูกยางพารา ผู้ให้ข้อมูลในการวิจัยคือ เกษตรกรที่ได้รับการอนุมัติจากกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ให้เข้าร่วมโครงการปลูกยางพาราในอำเภอเชียงของ จังหวัดเชียงราย ซึ่งได้จากการสุ่มตัวอย่างแบบง่าย จำนวน 142 ราย โดยการสัมภาษณ์ จากนั้นนำข้อมูลที่รวบรวมได้มาวิเคราะห์ข้อมูลด้วยโปรแกรมสถิติสำเร็จรูป เพื่อการวิจัยทางสังคมศาสตร์ (SPSS/for Windows) ผลการวิจัยมีดังนี้

สถานภาพส่วนบุคคล เศรษฐกิจและสังคมของเกษตรกร ผลการวิจัยพบว่า ผู้ให้ข้อมูลส่วนใหญ่เป็นเพศชาย (ร้อยละ 85.21) อายุเฉลี่ย 49 ปี จบการศึกษาประถมศึกษาภาคบังคับ และสมรสแล้ว มีรายได้เฉลี่ย 69,718 บาทต่อปี มีพื้นที่ปลูกยางพาราเฉลี่ย 11 ไร่ ส่วนใหญ่เป็นพื้นที่เอกสารสิทธิได้รับอนุญาตจากสำนักงานปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรมและมีสมาชิกในครัวเรือนเฉลี่ย 4 คน เกือบทั้งหมดเป็นสมาชิกกลุ่มธนาคารเพื่อการเกษตร ได้รับการฝึกอบรมเกี่ยวกับการปลูกยางพาราเฉลี่ย 2 ครั้ง และหลังจากเข้าร่วมโครงการมีการติดต่อเจ้าหน้าที่เฉลี่ย 1 ครั้ง ผู้ให้ข้อมูลได้รับข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับยางพาราจากเจ้าหน้าที่ของรัฐบาลร้อยละ 71.13 รองลงมาจากเพื่อนบ้านร้อยละ 65.49 วิทยุร้อยละ 25.35 โทรทัศน์ ร้อยละ 16.90 เอกสารสิ่งพิมพ์ทางการเกษตรร้อยละ 9.15 และหนังสือพิมพ์ร้อยละ 7.75

ความคาดหวังของเกษตรกรผู้เข้าร่วมโครงการปลูกยางพาราในอำเภอเชียงของ จังหวัดเชียงราย ผลการวิจัยพบว่าผู้ให้ข้อมูลมีความคาดหวังในระดับมาก 1) ด้านการสนับสนุนปัจจัยการผลิต 2) ด้านผลตอบแทนจากยางพารา และ 3) ด้านสิ่งแวดล้อมที่ดี ส่วนความคาดหวังด้านการยอมรับจากสังคมอยู่ในระดับปานกลาง

Title	Expectation of Farmers Participating in Para Rubber Growing Project in Chiang Kong District, Chiang Rai Province
Author	Mr.Niwet Srichaiwong
Degree of	Master of Science in Agricultural Extension
Advisory Committee Chairperson	Mr.Kittipong Towthirakul

ABSTRACT

The purposes of this research were: 1) to investigate socio-economic status of farmers and 2) to find the expectation of farmers on the following four topics: supporting of production supplies; profit of rubber production, good environment; and social acceptance. Data were collected from randomly selected 142 farmers recognized by Ministry of Agriculture and Cooperative as members of Para Rubber Growing Project in Chiang Kong District, Chiang Rai Province. The data were analyzed by the SPSS/for Windows.

It was found that most of the respondents were married, male, with an average age of 49 years old, and finished compulsory primary education. They had an average income of 69,718 baht a year, with an average land for rubber plantation of 11 rais as approved for farming by the Land Reforming Office. The average family members were 4 persons. Most of them were the members of the Bank for Agriculture and Agricultural Cooperatives (BAAC) customer group. They had an average attendance in planting rubber trees training courses of 2 times per year. They averagely met the staff once a year after the training. Majority of them (71.13%) received information about the rubber from government officials, almost two-third (65.49%) of them from their neighbors, about one-fourth of them (25.35%) from radio, and only 7.75 percent from newspaper.

This research also found that farmers who joined this project expected at a high level on the following aspects: 1) to get supporting of production supplies, 2) profit of rubber production, and 3) good environment. For the social acceptance aspect, they expected it in a moderate level.

กิตติกรรมประกาศ

ข้าพเจ้าขอขอบพระคุณ อาจารย์กิตติพงษ์ ไตรธิกุล อาจารย์ ดร.วีรศักดิ์ ปรกติ และผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.บุญสม วราเอกศิริ ที่กรุณาให้คำปรึกษาแนะนำการดำเนินการวิจัยจนสำเร็จ ลุล่วงเป็นอย่างดี จึงกราบขอขอบพระคุณอาจารย์ทุกท่านไว้ ณ โอกาสนี้

ผู้วิจัยขอขอบพระคุณ เจ้าหน้าที่กองทุนสงเคราะห์การทำสวนยางจังหวัดเชียงราย รวมทั้งเกษตรกรอำเภอเชียงของ จังหวัดเชียงรายทุกท่านที่ให้ความช่วยเหลือและอำนวยความสะดวกในการเก็บรวบรวมข้อมูลในการทำวิจัยครั้งนี้เป็นอย่างดี

ขอขอบคุณ คุณจินตนา ศรีไชยวงศ์ รวมทั้งผจงรักษ์ ศรีไชยวงศ์ และพฤกษ์ ศรีไชยวงศ์ ที่คอยเป็นกำลังใจด้วยดีตลอดมา และผู้อื่นที่ไม่ได้เอ่ยนามไว้ ณ ที่นี้ที่มีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็น ข้อเสนอแนะต่างๆ ในการวิจัยครั้งนี้

คุณค่าอันพึงมีจากการวิจัยนี้ ขอมอบแด่ คุณครู อาจารย์ และขออุทิศแด่ผู้มีพระคุณ ในชีวิตคือ คุณพ่อกำลูล คุณแม่สมณา ศรีไชยวงศ์ และ คุณพ่อบุญเลิศ อุตะนะ ซึ่งได้ล่วงลับไปแล้ว

นิเวศน์ ศรีไชยวงศ์

ธันวาคม 2549

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อ	(3)
ABSTRACT	(4)
กิตติกรรมประกาศ	(5)
สารบัญ	(6)
สารบัญตาราง	(9)
สารบัญภาพ	(10)
บทที่ 1 บทนำ	1
ปัญหาการวิจัย	3
วัตถุประสงค์ของการวิจัย	5
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ	5
ขอบเขตการวิจัย	6
นิยามศัพท์ปฏิบัติการ	6
บทที่ 2 การตรวจเอกสาร	9
ภาพรวมของพาราไทย	9
ความเป็นมาของพารา	9
ความสำคัญของพาราคู่ต่อการพัฒนาประเทศไทย	10
ศักยภาพการพัฒนายางพาราของไทย	11
สถานการณ์ยางพาราของโลก	13
สถานการณ์ยางพาราของไทย	15
การปลูกยางพารา	16
ค่าใช้จ่ายในการปลูกยางพาราช่วงอายุ 1-6 ปี	17
การแปรรูปยางพารารุ่นต้น	18
ระบบตลาดยางพาราของประเทศไทย	21
การขนส่งและการส่งออกยางพารา	23
บุคคลที่เกี่ยวข้องกับโลจิสติกส์ยางแปรรูปรุ่นต้น	23

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
ยุทธศาสตร์อย่างพารา 1 ล้านไร่	25
ยุทธศาสตร์การพัฒนายางพาราครบวงจรนโยบายอย่างพารา	25
นโยบายอย่างพารา	29
โครงการปลูกยางพารา	31
โครงการปลูกยางพาราจังหวัดเชียงราย	35
โครงการปลูกยางพาราอำเภอเชียงของ	37
ผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	38
แนวคิดและทฤษฎีความคาดหวัง	42
แนวคิดความคาดหวัง	42
ทฤษฎีความคาดหวัง	43
ภาคสรุป	47
บทที่ 3 วิธีการวิจัย	50
สถานที่ทำการวิจัย	50
ประชากรและการสุ่มตัวอย่าง	50
เครื่องมือในการวิจัย	52
การทดสอบเครื่องมือ	52
วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล	53
การวิเคราะห์ข้อมูล	54
ระยะเวลาที่ใช้ในการวิจัย	55
บทที่ 4 ผลการวิจัยและวิจารณ์	56
สถานภาพส่วนบุคคล เศรษฐกิจ และสังคมของเกษตรกร	56
สถานภาพส่วนบุคคลของเกษตรกร	56
สถานภาพเศรษฐกิจของเกษตรกร	59
สถานภาพสังคมของเกษตรกร	61
ความคาดหวังของเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการปลูกยางพารา	66
ความคาดหวังด้านการสนับสนุนปัจจัยการผลิต	67
ความคาดหวังด้านผลตอบแทนจากยางพารา	70

สารบัญ (ต่อ)

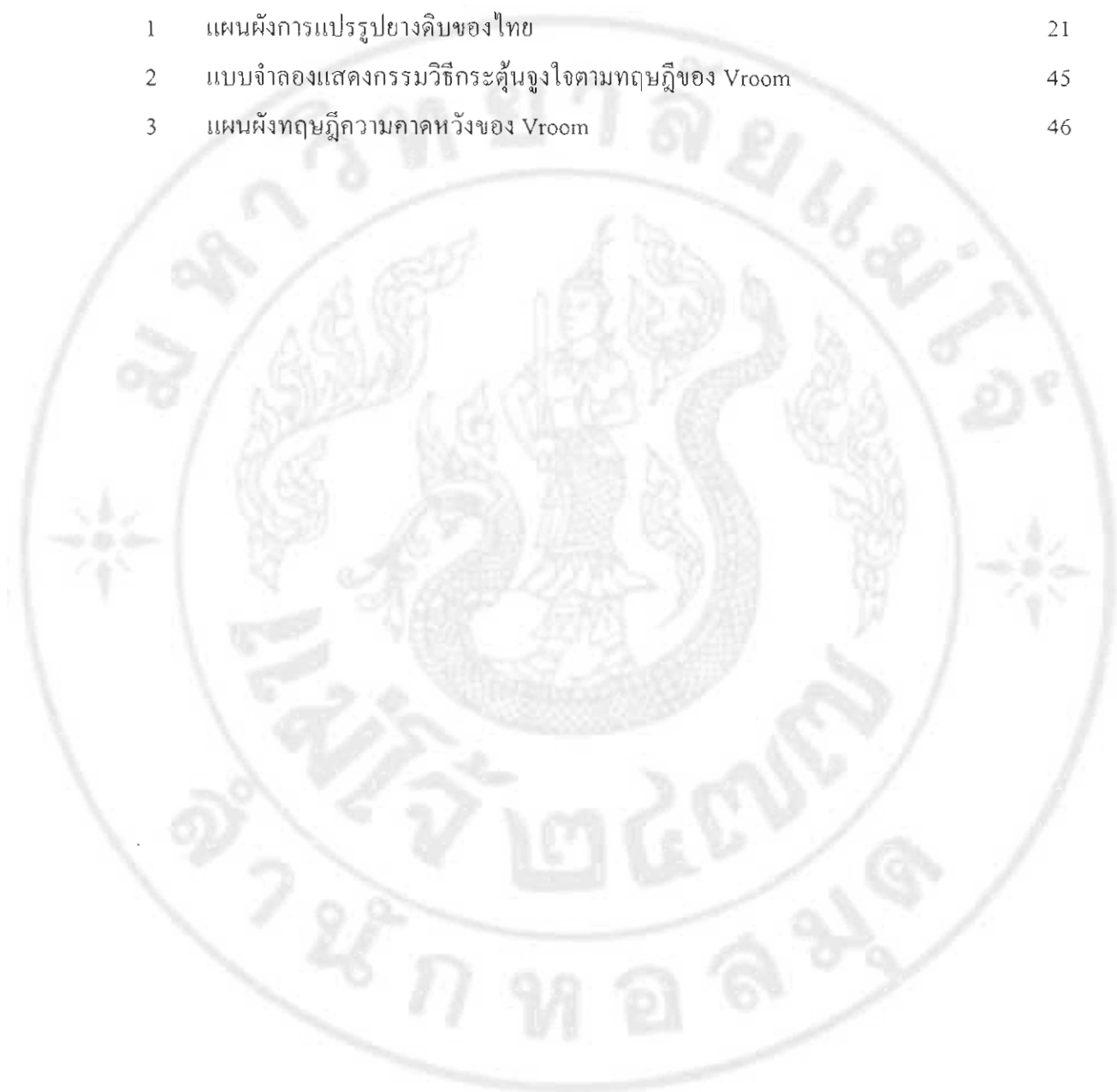
	หน้า
ความคาดหวังด้านสิ่งแวดล้อม	73
ความคาดหวังด้านการยอมรับจากสังคม	76
บทที่ 5 สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ	79
สรุปผลการวิจัย	79
อภิปรายผลการวิจัย	80
ข้อเสนอแนะ	82
ข้อเสนอแนะจากผลการวิจัย	82
ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป	83
บรรณานุกรม	84
ภาคผนวก	88
ภาคผนวก ก แบบสัมภาษณ์	89
ภาคผนวก ข โครงการปลูกยางพารา	98
ภาคผนวก ค ประวัติผู้วิจัย	113

สารบัญตาราง

ตารางที่		หน้า
1	สถานการณ์อย่างธรรมชาติของประเทศไทย	12
2	สถานการณ์อย่างพาราของโลก	14
3	สถานการณ์อย่างพาราของประเทศไทย	15
4	พื้นที่ปลูกยางพารา 1 ล้านไร่	31
5	จำนวนเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการปลูกยางพาราจังหวัดเชียงราย	36
6	จำนวนเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการปลูกยางพาราอำเภอเชียงของ	38
7	จำนวนประชากรและกลุ่มตัวอย่างในการวิจัย	51
8	จำนวนและร้อยละของผู้ให้ข้อมูลจำแนกตามเพศ	56
9	จำนวนและร้อยละของผู้ให้ข้อมูลจำแนกตามอายุ	57
10	จำนวนและร้อยละของผู้ให้ข้อมูลจำแนกตามระดับการศึกษา	58
11	จำนวนและร้อยละของผู้ให้ข้อมูลจำแนกตามสถานภาพการสมรส	58
12	จำนวนและร้อยละของผู้ให้ข้อมูลจำแนกตามรายได้	59
13	จำนวนและร้อยละของผู้ให้ข้อมูลจำแนกตามพื้นที่ปลูกยาง	60
14	จำนวนและร้อยละของผู้ให้ข้อมูลจำแนกตามสภาพถือครองที่ดิน	61
15	จำนวนและร้อยละของผู้ให้ข้อมูลจำแนกตามสมาชิกในครัวเรือน	62
16	จำนวนและร้อยละของผู้ให้ข้อมูลจำแนกตามสมาชิกกลุ่ม	63
17	จำนวนและร้อยละของผู้ให้ข้อมูลจำแนกตามการเข้าฝึกอบรมเกี่ยวกับ การปลูกยางพาราจากเจ้าหน้าที่ของรัฐบาล	64
18	จำนวนและร้อยละของผู้ให้ข้อมูลจำแนกตามการเข้าติดต่อกับเจ้าหน้าที่ ของรัฐบาลหลังจากเข้าร่วมโครงการปลูกยางพารา	64
19	จำนวนและร้อยละของผู้ให้ข้อมูลจำแนกตามจำนวนครั้งการเข้าติดต่อกับ เจ้าหน้าที่ของรัฐบาลหลังจากเข้าร่วมโครงการปลูกยางพารา	65
20	จำนวนและร้อยละของผู้ให้ข้อมูลจำแนกตามการได้รับข้อมูลข่าวสาร	65
21	ความคาดหวังโดยรวมของผู้ให้ข้อมูลที่เข้าร่วมโครงการปลูกยางพารา	66
22	ความคาดหวังของผู้ให้ข้อมูลด้านการสนับสนุนปัจจัยการผลิต	69
23	ความคาดหวังข้อมูลด้านผลตอบแทนจากยางพารา	72
24	ความคาดหวังของผู้ให้ข้อมูลด้านสิ่งแวดล้อม	75
25	ความคาดหวังของผู้ให้ข้อมูลด้านการยอมรับจากสังคม	78

สารบัญภาพ

ภาพที่		หน้า
1	แผนผังการแปรรูปยางดิบของไทย	21
2	แบบจำลองแสดงกรรมวิธีกระตุ้นหัวใจตามทฤษฎีของ Vroom	45
3	แผนผังทฤษฎีความคาดหวังของ Vroom	46

บทที่ 1

บทนำ

(INTRODUCTION)

ยางพารา (*Hevea brasiliensis*) ถือได้ว่าเป็นพืชเศรษฐกิจสำคัญที่ทำรายได้เข้าประเทศไทย ปีละเป็นจำนวนมากกว่าหนึ่งแสนล้านบาท จนติดอันดับประเทศผู้ผลิตและส่งออกยางธรรมชาติมากที่สุดในโลก (สถาบันวิจัยยาง, 2545: 60) มีถิ่นกำเนิดอยู่ในอเมริกาใต้และอเมริกากลาง นำเข้ามาปลูกในประเทศไทย ครั้งแรกปี พ.ศ. 2442 ที่อำเภอกันทรังษ์ จังหวัดตรัง ต่อมาได้ขยายพื้นที่ปลูกไปใน 14 จังหวัดภาคใต้ และจนถึงปี พ.ศ. 2453 ได้เริ่มผลิตยางส่งออก ซึ่งในขณะนั้นเป็นช่วงที่ความต้องการยางแผ่นดิบ ในตลาดโลกสูงมากทำให้ประเทศต่างๆ ในเอเชียรวมทั้งประเทศไทย ได้ขยายพื้นที่ปลูกยางมากขึ้น จนถึงปี พ.ศ. 2465 ผลผลิตยางเกินความต้องการทำให้ราคายางเริ่มลดลง และต่อมาได้เกิดวิกฤตการณ์ทางเศรษฐกิจขึ้น การค้าขายทั่วโลกตกต่ำโรงงานอุตสาหกรรมผลิตภัณฑ์ต้องเลิกล้มไปมากที่เหลืออยู่มีความต้องการน้อยลง ทำให้ประเทศสมาชิกต่างๆ ทั่วโลกได้จัดระบบโควตานำเข้าควบคุมการผลิต จำหน่าย ด้วยความตกลงควบคุมการจัดการค้าขายยางระหว่างประเทศ โดยห้ามปลูก ผลิต และส่งออกยางเกินโควตา ในประเทศไทยมีพระราชบัญญัติควบคุมการค้ายาง พ.ศ. 2477 เป็นเครื่องมือควบคุมการค้ายาง และต่อมาในปี พ.ศ. 2487 ได้ยกเลิกการควบคุมจำกัดยางระหว่างประเทศ เพราะสถานการณ์เปลี่ยนแปลงไปและความต้องการยางเพื่อฐานะของประเทศต่างๆ ได้มีมากขึ้น ทำให้ประเทศต่างๆ สามารถปลูกสวนยางได้อย่างเสรี และขยายพื้นที่ปลูกยางเพิ่มขึ้นตามลำดับ (บดี นพวงศ์ ณ อยุธยา, 2542: 77-81)

ต่อมาในปี พ.ศ. 2493 ประเทศไทยได้วางรากฐานงานวิจัยและพัฒนายาง ด้วยการซื้อเมล็ด และกิ่งตางจากประเทศมาเลเซียเข้ามาขยายพันธุ์ เพื่อแจกจ่ายให้เกษตรกรชาวสวนยางนำไปปลูกและได้ก่อตั้งสถานีการยาง สถานีทดลองสวนยาง แปลงขยายพันธุ์ขึ้นในภาคใต้และภาคตะวันออก เพื่อศึกษาค้นคว้าทดลองขยายพันธุ์ยาง การพัฒนาสวนยางเริ่มขึ้นจากการปลูกแทนด้วยยางพันธุ์ดี โดยการออกเป็นพระราชบัญญัติกองทุนสงเคราะห์การทำสวนยาง ในปี พ.ศ. 2503 พร้อมกับจัดตั้งสำนักงานกองทุนสงเคราะห์การทำสวนยาง ปี พ.ศ. 2504 มีฐานะเป็นนิติบุคคลได้กำหนดเก็บเงินค่าสงเคราะห์ยางจากการส่งออกยางเพื่อเป็นกองทุนสงเคราะห์การทำสวนยางมีบทบาทในการแทรกแซงราคายาง และนำเอาเทคโนโลยีมาใช้ในการกระบวนการผลิต การแปรรูป และจัดระบบสารสนเทศทางภูมิศาสตร์ ทำให้ปริมาณผลผลิตเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่องจนถึง ปี พ.ศ. 2541 มีจำนวน 2,039,397 ตัน เป็นการผลิตเพื่อส่งออกจำนวน 1,839,397 ตัน หรือร้อยละ 90 ไปยัง 67 ประเทศ

ทั่วโลก คิดเป็นมูลค่าส่งออกรวม 55,015 ล้านบาทส่วนที่เหลืออีกประมาณ 200,000 ตัน หรือ ร้อยละ 10 เป็นการผลิตใช้ในประเทศ คิดเป็นมูลค่า 27,000 ล้านบาท นอกจากนั้นยังมีรายได้จากการส่งออกผลิตภัณฑ์ไม้ยาง ประมาณ 15,000 ล้านบาท ในภาพรวมยางพาราทำรายได้ให้กับประเทศสูงถึง 97,015 ล้านบาท (คณะกรรมการนโยบายยางธรรมชาติ, 2542: 2) แต่การพัฒนาของประเทศไทยที่ผ่านมายัง ไม่สามารถสร้างความมั่นคงให้กับเกษตรกรชาวสวนยางได้ เพราะต้องประสบปัญหาราคายางผันผวนอยู่ตลอดเวลาและไม่ได้รับความเป็นธรรมจากการขายยางส่งผลให้มีรายได้ต่ำไม่ทันกับค่าครองชีพที่ปรับตัวสูงขึ้น

ดังนั้นรัฐบาลไทย จึงได้ดำเนินการจัดการแก้ปัญหาราคายางให้มีความมั่นคงสามารถแข่งขันในตลาดโลกได้อย่างมีประสิทธิภาพ โดยการรักษาความสมดุลของอุปสงค์และอุปทานด้วยมาตรการระดับนโยบายระหว่างประเทศผู้ผลิตยางรายใหญ่ 3 ประเทศ ประกอบด้วย ประเทศไทย มาเลเซียและอินโดนีเซีย ให้มีการลดผลผลิต ลดการส่งออกที่มีเป้าหมายเพื่อยกระดับราคายางให้สูงขึ้น พร้อมจัดตั้งบริษัทร่วมทุนของระหว่างประเทศ และจัดทำยุทธศาสตร์การพัฒนารอบวงจร เพื่อให้การพัฒนาของประเทศไทย มีความชัดเจน เป็นเอกภาพ รวมทั้งภาคเอกชนด้านยางได้ จัดตั้งพันธมิตรทางการค้าของผู้ส่งออกยาง 3 ประเทศ อันได้แก่ สมาคมยางพาราไทย สหพันธ์สมาคมยางอินโดนีเซีย และตลาดแลกเปลี่ยนยางมาเลเซีย เพื่อแลกเปลี่ยนทรรศนะและข้อมูลเกี่ยวกับยาง ตลอดจนการปรับปรุงคุณภาพยางให้อยู่ในมาตรฐานเดียวกัน เพื่อเป็นการเพิ่มความเข้มแข็งให้กับกลุ่มประเทศผู้ผลิตยางธรรมชาติด้วยกันในการร่วมกันผลิตและจำหน่าย ซึ่งส่งผลให้ราคายางธรรมชาติมีเสถียรภาพมากขึ้น

ประเทศไทยได้ปฏิรูป ระบบการพัฒนาของ โดยการยุบหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับยางรวมเป็นหน่วยงานเดียวกันเพื่อให้การบริหารนโยบายเกี่ยวกับยางเป็นไปในทิศทางเดียวกัน บทบาทของหน่วยงานของรัฐจึงปรับเปลี่ยนจากผู้ควบคุมเป็นผู้ให้การสนับสนุน เพื่อสร้างโอกาสให้เกษตรกรชาวสวนยางและวิสาหกิจชุมชนดำเนินการทางด้านการผลิต การตลาด ตลอดจนการส่งออกในระบบสหกรณ์ ในส่วนของงานวิจัยและพัฒนาาก็ปฏิรูปให้นำผลงานวิจัยไปใช้ประโยชน์อย่างจริงจัง รวมทั้งปฏิรูป ระบบตลาดยางเสียใหม่ ภารกิจแรกคือการผลักดันให้ประเทศไทยเป็นศูนย์กลางธุรกิจการค้ายาง ผลิตภัณฑ์ยางและผลิตภัณฑ์ไม้ยางของโลก ทำให้ราคายางปรับตัวสูงขึ้นเฉลี่ย 40 บาทต่อกิโลกรัม ส่งผลให้ประเทศไทยมีรายได้จากการส่งออกยางดิบและแปรรูปในปี 2546 มูลค่ารวม 188,488 ล้านบาท (เนื่องพนิช สีนชัยศรี, 2456: 6) และมีแนวโน้มปรับตัวเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง ภาครัฐจึงได้มีนโยบายส่งเสริมการปลูกยางพาราในปี พ.ศ. 2547-2549 จำนวนพื้นที่ 1 ล้านไร่ ในภาคตะวันออกเนื้อ 7 แสนไร่ ภาคเหนือ 3 แสนไร่ โดยยกเลิกมิติขายพื้นที่ปลูกยางของ ประเทศไม่เกิน 12 ล้านไร่ และกำหนดหลักเกณฑ์ใหม่ให้ขยายพื้นที่ปลูกยางได้

ตามความต้องการ ของตลาดในทุกภาคของประเทศ ให้กรมวิชาการเกษตรรับผิดชอบในการ กำหนดเขตปลูกยางที่เหมาะสม การตรวจสอบ ควบคุมและจัดหาพันธุ์ยาง สำนักงานกองทุน สงเคราะห์การทำสวนยางรับผิดชอบ การฝึกอบรม ควบคุม กำกับ ตรวจสอบ ติดตามและ ประเมินผล เกษตรกรผู้เข้าร่วมโครงการจะได้รับ ความช่วยเหลือค่าพันธุ์ยางเป็นต้นยางชำถุง 90 ต้นต่อไร่ เป็นเงิน 1,440 บาทต่อไร่และได้รับจัดสรรสินเชื่อค่าดูแลรักษาและปฏิบัติสวนยางใน ระยะเวลา 6 ปี อัตรา 5,360 บาทต่อไร่และให้ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตรเป็น ผู้จัดสรรเงินให้เกษตรกรกู้และรัฐบาลจ่ายดอกเบี้ยให้ครึ่งหนึ่งของที่เกษตรกรต้องจ่าย ทำให้ เกษตรกรในภาคเหนือตื่นตัวกันมากในโอกาสปลูกยางพารา โดยได้รับการสนับสนุนจากภาครัฐ ในการให้คำแนะนำวิชาการการปลูกยาง การถ่ายทอดเทคโนโลยี และการดูแลรักษา สวนยาง ตลอดระยะเวลาเข้าร่วมโครงการปลูกยาง เพื่อยกระดับรายได้และความมั่นคงให้แก่เกษตรกรใน แหล่งปลูกยางยางใหม่ต่อไป

ปัญหาการวิจัย

(Research Problem)

เชียงราย เป็นจังหวัดหนึ่งในภาคเหนือตอนบนที่ภาครัฐให้ความเห็นชอบขยายพื้นที่ การปลูกยางพาราในแหล่งปลูกยางใหม่ตามโครงการส่งเสริมการปลูกยางพาราจำนวนพื้นที่ 1 ล้านไร่ เพื่อยกระดับรายได้และความมั่นคงให้แก่เกษตรกรอีกนัยหนึ่งเป็นการเตรียมหาแนวทางแก้ไขปัญหา พืชเศรษฐกิจที่ปลูกอยู่ก่อนหน้านี้ อาจประสบปัญหามากยิ่งขึ้นในอนาคตจำเป็นต้องหานวัตกรรมที่มี ศักยภาพ และเหมาะสมเข้ามาส่งเสริม และเชียงรายยังมียุทธศาสตร์ในการพัฒนาจังหวัดให้เป็น ประตุการค้าสู่อนุภูมิภาคกลุ่มน้ำโขงตอนบนเพราะใกล้แหล่งขนส่งไปยังประเทศจีน ที่มีช่องทาง การขนส่งได้หลายทาง เช่น ทางเรืออาศัยลำน้ำโขงมีท่าเทียบเรือพาณิชย์ที่อำเภอเชียงแสนและ ท่าเทียบเรืออำเภอเชียงของ หรือทางบกโดยรถยนต์ที่ชายแดนอำเภอแม่สายและอำเภอเชียงของ ทำให้ลดต้นทุนในการขนส่ง กอปรกับพัฒนาโรงบ่มใบยาสูบซึ่งไม่ได้ใช้งานแล้วจำนวนมากเป็น โรงงานรมควันที่สามารถลดต้นทุนโดยไม่ต้องสร้างใหม่ ทั้งนี้อำเภอเชียงของมีเกษตรกรเข้าร่วม โครงการปลูกยางมากที่สุด อันประกอบด้วยคนหลายเชื้อชาติ เช่น ชาวไทยพื้นเมืองเดิม ไทยลื้อ จีนฮ่อและชาวไทยภูเขาเผ่าต่าง ๆ ส่วนใหญ่ประกอบอาชีพด้านเกษตรกรรม (สำนักงานอำเภอ เชียงของ, 2547: 2-7) นอกจากนี้สภาพภูมิประเทศอำเภอ เชียงของ มีศักยภาพและโอกาสทางการ ค้าสูง เนื่องจากมีชายแดนติดกับประเทศกลุ่มอนุภูมิภาคกลุ่ม น้ำโขงตอนบน การคมนาคมสะดวก

ทั้งทางบกและทางน้ำมีจุดผ่านแดนถาวรและท่าเทียบเรือพาณิชย์ เพื่อการค้าไปยังประเทศเป้าหมาย
อีกด้วย

กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ได้นำโครงการปลูกยางที่ภาครัฐสนับสนุนปัจจัยการผลิตเข้าไปส่งเสริมและถ่ายทอดสู่เกษตรกรในอำเภอเชิงทอง เพื่อสร้างงาน สร้างรายได้ ยกฐานะทางเศรษฐกิจ สังคม ตลอดจนรักษาความสมดุลของทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม เพื่อทดแทนป่าไม้ที่ถูกทำลายลง และแนวโน้มความต้องการผลิตภัณฑ์ไม้ยางมีมากขึ้นทุกปีเนื่องจากประเทศต่าง ๆ ทั่วโลก ได้มีการปิดป่าเพื่อรักษาสภาพแวดล้อมทำให้เกิดขาดแคลนไม้บริโภค จึงทำให้ไม้ยางเป็นที่ต้องการและทำรายได้เพิ่มให้เกษตรกรอีกหนึ่งทางรวมทั้งราคายางแผ่นรมควันในปัจจุบันได้ปรับตัวสูงถึง 70 บาทต่อกิโลกรัม (สถาบันวิจัยยาง กรมวิชาการเกษตร, 2548: ออนไลน์) และมีแนวโน้มที่สดใสในอนาคต จากผลประโยชน์และสถานการณ์ดังกล่าว ซึ่งจูงใจเกษตรกรในอำเภอเชิงทองให้เข้าร่วมโครงการมากถึง 220 ราย แต่เกษตรกรในอำเภอเชิงทองยังไม่เคยปลูกยางเป็นอาชีพมาก่อนอาจจะทำให้ ขาดความรู้ ความชำนาญและประสบการณ์ในการปลูกและดูแลรักษาสวนยางอาจทำให้เกษตรกรไม่ประสบความสำเร็จได้ผลดีดังวัตถุประสงค์ของโครงการ เนื่องจากเกษตรกรอาจจะมุ่งหวังจะได้รับผลประโยชน์จากการสนับสนุนจากภาครัฐหรือเห็นอนาคตของตัวสินค้ายางพาราตลอดจนผลตอบแทนที่สูงขึ้นก็เป็นได้ ดังนั้นการศึกษาว่าโดยแท้จริงแล้วเกษตรกรมีความคาดหวังอะไรในการเข้าร่วมโครงการจะช่วยให้ภาครัฐและผู้รับผิดชอบโครงการจะได้ทราบไว้เป็นแนวทางในการปรับปรุงโครงการให้สอดคล้องกับสภาพของตัวเกษตรกรได้อย่างถูกต้องเพื่อให้โครงการประสบผลสำเร็จตามวัตถุประสงค์ของรัฐบาลที่ได้กำหนดไว้และเป็นประโยชน์ต่อเศรษฐกิจของประเทศไทยในอนาคต จึงต้องการศึกษาว่าเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการมีสถานส่วนบุคคล เศรษฐกิจ และสังคมอย่างไรบ้าง รวมทั้งเกษตรกรมีความคาดหวังในระดับใดบ้างในการเข้าร่วมโครงการ ทั้งด้านการสนับสนุนปัจจัยการผลิตจากโครงการ ด้านผลตอบแทนจากยางพารา ด้านสิ่งแวดล้อม และด้านการยอมรับจากสังคม

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

(Objectives of the Research)

การวิจัย เรื่องความคาดหวังของเกษตรกรผู้เข้าร่วมโครงการปลูกยางพาราในอำเภอ
เชียงของ จังหวัดเชียงราย มีวัตถุประสงค์ดังนี้

1. เพื่อทราบสถานภาพส่วนบุคคล เศรษฐกิจและสังคม ของเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการปลูกยางพารา
2. เพื่อทราบความคาดหวังของเกษตรกร 4 ด้าน คือ 1) ด้านสนับสนุนปัจจัยการผลิตจากโครงการ 2) ด้านผลตอบแทนจากยางพารา 3) ด้านสิ่งแวดล้อม และ 4) ด้านการยอมรับจากสังคม การที่เข้าร่วมโครงการปลูกยางพารา

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

(Expected Results)

การวิจัย เรื่องความคาดหวังของเกษตรกรผู้เข้าร่วมโครงการปลูกยางพาราในอำเภอ
เชียงของ จังหวัดเชียงราย คาดว่าจะได้รับประโยชน์ ดังนี้

1. ผลการวิจัยเป็นประโยชน์ต่อ ผู้บริหารกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ เพื่อใช้เป็นข้อมูลในการปรับปรุงแก้ไขจุดบกพร่องของวิธีดำเนินงานโครงการปลูกยางพารา ให้สอดคล้องกับความต้องการของเกษตรกร และเพื่อเป็นแนวทางการบริหารจัดการโครงการในการส่งเสริมการผลิตยางพาราของภาคเหนือ
2. ผู้สนใจสามารถใช้ผลการวิจัยนี้เป็นแนวทางการศึกษาวิจัยด้านอื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง กับโครงการปลูกยางพาราเพื่อยกระดับรายได้และความมั่นคงให้แก่เกษตรกรต่อไป

ขอบเขตการวิจัย (Scope of the Research)

การวิจัยเรื่องความคาดหวังของเกษตรกรผู้เข้าร่วมโครงการปลูกยางพารา ในอำเภอเชียงของ จังหวัดเชียงราย ครั้งนี้มีขอบเขตในการวิจัย คือ

1. ผู้ให้ข้อมูลในการวิจัยครั้งนี้ รวบรวมโดยการสัมภาษณ์เกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการปลูกยางพารา ในอำเภอเชียงของ จังหวัดเชียงราย จำนวน 142 ราย
2. การศึกษาความคาดหวังของเกษตรกรจะมุ่งประเด็นไปที่ด้านสนับสนุนปัจจัยการผลิตจากโครงการ ด้านผลตอบแทนจากยางพารา ด้านสิ่งแวดล้อมและด้านการยอมรับจากสังคม การที่เข้าร่วมโครงการปลูกยางพารา ในอำเภอเชียงของ จังหวัดเชียงรายเท่านั้น

นิยามศัพท์ปฏิบัติการ (Operational Definition of Terms)

เพื่อความเข้าใจที่ถูกต้องและมีความหมายที่เข้าใจได้ตรงกัน ผู้วิจัยจึงได้นิยามศัพท์ของคำบางคำในงานวิจัยนี้ไว้ดังนี้ คือ

เกษตรกร หมายถึง เกษตรกรที่ได้รับการอนุมัติจากกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ให้เข้าร่วมโครงการปลูกยางพาราเพื่อยกระดับรายได้และความมั่นคงให้แก่เกษตรกรในแหล่งปลูกยางใหม่ ระยะที่ 1 พ.ศ. 2547 ในอำเภอเชียงของ จังหวัดเชียงราย

นวัตกรรม หมายถึง นวัตกรรมเรื่องยางพาราที่เกษตรกรชาวสวนยางปลูกในท้องถิ่นภาคใต้ ภาคตะวันออกและภาคตะวันออกเฉียงเหนือของประเทศไทย แต่นำมาปลูกในท้องถิ่นภาคเหนือ ซึ่งเกษตรกร ไม่เคยปลูกยางเป็นอาชีพมาก่อนอาจจะขาดความรู้ ประสบการณ์ และความชำนาญในการปลูกและดูแลรักษาสวนยาง จะส่งผลต่อความสำเร็จของโครงการปลูกยาง ในอำเภอเชียงของ จังหวัดเชียงราย

โครงการปลูกยางพารา หมายถึง โครงการปลูกยางเพื่อยกระดับรายได้และความมั่นคงให้แก่เกษตรกรในแหล่งปลูกยางใหม่ ระยะที่ 1 ปี พ.ศ. 2547 เกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการรัฐบาลสนับสนุน คือ 1) ค่าพันธุ์ยางเป็นต้นยางชำถุง 90 ต้นต่อไร่ ต้นละ 16 บาท เป็นเงิน

1,440 บาทต่อไร่ 2) ได้รับจัดสรรสินเชื่อเป็นค่าวัสดุและค่าแรงงานในการทำสวนยางเป็นเงิน 5,360 บาทต่อไร่ แบ่งจ่ายเป็นงวดในระยะเวลา 6 ปี ให้ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตรเป็นผู้จัดสรรเงินให้เกษตรกรกู้และรัฐบาลจ่ายดอกเบี้ยให้กึ่งหนึ่งของที่เกษตรกรต้องจ่าย และภาครัฐให้คำแนะนำวิชาการ การปลูกยาง การถ่ายทอดเทคโนโลยี และการดูแลรักษาสวนยางตลอดจนระยะเข้าร่วมโครงการ ในอำเภอเชียงของ จังหวัดเชียงราย

ความคาดหวังเกษตรกร หมายถึง เกษตรกรผู้เข้าร่วมโครงการปลูกยางพาราคาดหวังได้รับ 4 ด้าน คือ 1) การสนับสนุนปัจจัยการผลิต 2) ผลตอบแทนจากยางพารา 3) สิ่งแวดล้อม 4) การยอมรับจากสังคม จากการที่เข้าร่วมโครงการปลูกยาง ในอำเภอเชียงของ จังหวัดเชียงราย โดยมีการวัดระดับความคาดหวังของผู้ให้ข้อมูล เป็น 5 ระดับ โดยกำหนดคะแนน 5-1 คือ ลำดับจากมีความคาดหวังมากที่สุด (5) ความคาดหวังมาก (4) ความคาดหวังปานกลาง (3) ความคาดหวังน้อย (2) และมีความคาดหวังน้อยที่สุด (1) ตามลำดับ

ความคาดหวังการสนับสนุนปัจจัยการผลิต หมายถึง เกษตรกรผู้เข้าร่วมโครงการปลูกยางพาราคาดหวังได้รับ คือ 1) ค่าพันธุ์ยางเป็นต้นยางชำถุง 90 ต้นต่อไร่ เป็นเงิน 1,440 บาทต่อไร่ 2) จัดสรรสินเชื่อค่าดูแลและปฏิบัติสวนยางในระยะ 6 ปี อัตรา 5,360 บาทต่อไร่ จากธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร และรัฐบาลจ่ายดอกเบี้ยให้กึ่งหนึ่งของที่เกษตรกรต้องจ่าย 3) ได้รับคำแนะนำวิชาการ การปลูกยาง การถ่ายทอดเทคโนโลยี และการดูแลรักษาสวนยางตลอดจนระยะเวลาเข้าร่วมโครงการในอำเภอเชียงของ จังหวัดเชียงราย

ความคาดหวังผลตอบแทนจากยางพารา หมายถึง เกษตรกรผู้เข้าร่วมโครงการปลูกยางพาราคาดหวังได้รับ คือ 1) ยางพาราเป็นพืชเศรษฐกิจที่ให้ผลผลิตที่ยาวนานเป็นเวลา 20 ปี สามารถเก็บเกี่ยวผลประโยชน์และมีรายได้มั่นคงกว่าการปลูกพืชและเลี้ยงสัตว์อยู่ก่อนหน้านี้ 2) การปลูกยางพารามีรายได้สม่ำเสมอตลอดทั้งปี เช่น การขายผลผลิตยาง รับจ้างการกรีดยางและการแปรรูปยาง 3) การปลูกยางใกล้ท่าเรือพาณิชย์ขนส่งไปประเทศจีนที่เป็นตลาดเป้าหมายส่งออก 4) ราคาของพาราที่ปรับตัวสูงขึ้นและมีแนวโน้มอันสดใสในอนาคต 5) ค่าตอบแทน 12,000 บาทต่อไร่จากการขายไม้ยางหลังจากต้นยางให้ผลผลิตเมื่อต้นยางอายุได้ 25 ปีและขอรับการสนับสนุนปัจจัยการผลิตจากรัฐบาลได้อีก 6) การปลูกยางพาราใช้ประโยชน์ไม้ยางเป็นวัตถุดิบอุตสาหกรรมเฟอร์นิเจอร์และเครื่องเรือน 7) การปลูกยางมีการกระจายของตลาดยางร้านรับซื้อในหมู่บ้านและตำบล ในอำเภอเชียงของ จังหวัดเชียงราย

ความคาดหวังสิ่งแวดล้อม หมายถึง เกษตรกรผู้เข้าร่วมโครงการปลูกยางพาราคาดหวังจะได้รับ คือ 1) การปลูกยางพารา เช่น เพิ่มพื้นที่สีเขียว ทดแทนป่าไม้ที่ลดลง ทำให้ป่าที่

เสื่อมโทรมกลับฟื้นคืนสภาพที่สมบูรณ์เพิ่มขึ้น 2) การปลูกยางพารา เช่น เสริมสร้างและทำให้เกิดความหลากหลายทางชีวภาพ สร้างความสมดุลให้กับสภาพแวดล้อมเพิ่มขึ้น 3) การปลูกยางพารา ก่อให้เกิดที่อยู่อาศัยของพืชและแมลงตามธรรมชาติที่กินได้ เช่น ผักหวาน ลำไย มะเดื่อ น้ำผึ้ง เพิ่มขึ้น 4) การปลูกยางพารา เช่น สร้างความชุ่มชื้นให้กับสภาพแวดล้อมธรรมชาติ การกระจายปริมาณน้ำฝนเพิ่มขึ้น และ 5) การปลูกยางป้องกันการชะล้างหน้าดินและการพังทลายของดิน ทำให้ดินมีความอุดมสมบูรณ์เพิ่มขึ้น ในอำเภอเชียงของ จังหวัดเชียงราย

ความคาดหวังการยอมรับจากสังคม หมายถึง เกษตรกรผู้เข้าร่วมโครงการปลูกยางมีความคาดหวัง คือ 1) ได้รับการยกย่องว่าเป็นผู้นำเรื่องยางพารา 2) ได้การยกย่องให้เป็นศูนย์สาธิตยางพารา 3) ได้รับการยกย่องเป็นวิทยากรยางพารา 4) ได้รับการคัดเลือกเป็นแหล่งฝึกงานเรื่องยางพารา เป็นแหล่งดูงานและทัศนศึกษายางพารา และ 5) ได้เป็นเกษตรกรดีเด่นการใช้นวัตกรรมในอำเภอเชียงของ จังหวัดเชียงราย

เจ้าหน้าที่ของรัฐบาล หมายถึง เจ้าหน้าที่กองทุนสงเคราะห์การทำสวนยาง เจ้าหน้าที่กรมวิชาการเกษตร เจ้าหน้าที่ส่งเสริมสหกรณ์ เจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตร และเจ้าหน้าที่หน่วยปฏิบัติการเคลื่อนที่ ซึ่งมีหน้าที่รับผิดชอบโครงการปลูกยางพารา เพื่อยกระดับรายได้และความมั่นคงให้แก่เกษตรกรในแหล่งปลูกยางใหม่ ระยะที่ 1 ปี พ.ศ. 2547 ในอำเภอเชียงของ จังหวัดเชียงราย

บทที่ 2

การตรวจเอกสาร

(REVIEW OF RELATED LITERATURE)

การวิจัยเรื่องความคาดหวังของเกษตรกรผู้เข้าร่วมโครงการปลูกยางพารา ในอำเภอเชียงของ จังหวัดเชียงราย ผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสารต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้เกิดความกระจ่างในปัญหาและดำเนินการได้อย่างถูกต้อง ซึ่งครอบคลุมเนื้อหา ดังนี้

1. ภาพรวมยางพาราไทย
2. ยุทธศาสตร์ยางพารา 1 ล้านไร่
3. ผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
4. แนวคิดและทฤษฎีความคาดหวัง

ภาพรวมยางพาราไทย

ความเป็นมาของยางพารา

บดินทร์ พงศ์น อุษธา (2542: 74-75) ระบุว่าต้นยางพารา (*Havea brasiliensis*) มีถิ่นกำเนิดอยู่ในอเมริกาใต้และอเมริกากลางมีการนำเข้ามาปลูกในประเทศไทยเมื่อ พ.ศ. 2442 ได้นำต้นยางพารามาปลูกที่อำเภอกันตัง จังหวัดตรังเป็นครั้งแรก ต่อมารายงูรได้นำเข้ามาปลูกเป็นสวนยางมากขึ้นและได้มีการขยายพื้นที่ปลูกออกไปในจังหวัดภาคใต้ รวม 14 จังหวัด ตั้งแต่จังหวัดชุมพรลงไปถึงจังหวัดที่ติดชายแดนประเทศมาเลเซีย และต่อมาในปี พ.ศ. 2454 ได้มีการขยายพื้นที่ไปสู่ภาคตะวันออกเฉียงเหนือที่จังหวัดจันทบุรี ระยอง ตราด (สถาบันวิจัยยาง, 2545: 61-62) และระบุว่าในปี พ.ศ. 2521 กองการยาง ได้ทดลองนำยางมาปลูกที่ภาคตะวันออกเฉียงเหนือในหลายพื้นที่ ได้แก่ จังหวัดบุรีรัมย์ สุรินทร์และหนองคาย โดยร่วมมือกับกรมประชาสัมพันธ์ทดลองปลูกได้ผลดีจึงขยายต่อไปยังจังหวัดเลย จังหวัดนครพนม และจังหวัดอุดรธานี ที่มีศูนย์วิจัยยางมะเขือเทศราศูนย์วิจัยยางหนองคายและสถานีทดลองยางบุรีรัมย์ดำเนินการศึกษาและพัฒนา

ความสำคัญของยางพาราต่อการพัฒนาประเทศไทย

คณะกรรมการนโยบายยางธรรมชาติ (2542: 1-2) ระบุว่า ยางพาราเป็นพืชเศรษฐกิจที่ทำรายได้ให้กับประเทศประมาณปีละ 97,000 ล้านบาท และมีบทบาทสำคัญต่อชีวิตและความเป็นอยู่ของเกษตรกรชาวสวนยางกว่า 6 ล้านคน ดังประเด็นสำคัญต่อไปนี้

การรักษาสภาพแวดล้อม

ยางพาราเป็นพืชเศรษฐกิจที่มีอายุกว่า 22 ปี ที่เป็นพื้นที่ขนาดใหญ่กว่า 12 ล้านไร่ กระจายใน 36 จังหวัดทั่วประเทศ แยกเป็นในแหล่งปลูกยางเดิม 14 จังหวัดภาคใต้ 5 จังหวัดในภาคตะวันออกและในแหล่งปลูกยางใหม่ 17 จังหวัดในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ กล่าวได้ว่าการปลูกยางเป็นการสร้างพื้นที่สีเขียวหรือการสร้างสวนป่าเศรษฐกิจของประเทศ

การกระจายรายได้

ประมาณร้อยละ 80 ของรายได้จากยางของประเทศหรือประมาณปีละ 64,000 ล้านบาท กระจายสู่เกษตรกรชาวสวนยางกว่า 6 ล้านคน ทั้งนี้เพราะราคายางแผ่นดิบที่เกษตรกรชาวสวนยางได้รับอยู่ระหว่างร้อยละ 75-85 บาท ของราคายางแผ่นรมควันชั้น 3 (Free on Board: FOB กรุงเทพฯ) ปี 2543 (คณะกรรมการนโยบายยางธรรมชาติ, 2542: 1)

กระจายของตลาดยาง

เมื่อเปรียบเทียบการกระจายของร้านรับซื้อสินค้าเกษตรอื่นๆ แล้วเห็นได้ว่ายางพารามีการกระจายตลาดที่ดีกว่า และมีร้านรับซื้อยางกระจายถึงระดับหมู่บ้าน และเกษตรกรมีทางเลือกที่ขายยางให้กับร้านซื้อยางได้หลายระดับ

การสร้างความมั่นคงให้กับเกษตรกร

ยางพาราเป็นพืชที่มีความเสี่ยงน้อยกว่าการปลูกพืชอื่นและมีอายุการให้ผลผลิตประมาณ 20 ปี ให้ผลผลิตที่สม่ำเสมอตลอดปี ดังนั้นเกษตรกรชาวสวนยางจึงมีงานทำทุกวันอย่างต่อเนื่องถือเป็นแรงงานภาคเกษตรที่ตรึงอยู่ในพื้นที่อย่างมั่นคงทำให้มีการเคลื่อนย้ายแรงงานจากภาคยางพาราไปสู่ภาคอื่นน้อยมาก

อุตสาหกรรมยาง

เป็นอุตสาหกรรมที่มีความเกี่ยวเนื่องกับเกษตรกรชาวสวนยางมากที่สุด การพัฒนาอุตสาหกรรมยางไม่ว่าจะเป็นขนาดใหญ่หรือขนาดย่อมจะก่อให้เกิดรายได้ทั้งทางตรงและทางอ้อมต่อเกษตรกรชาวสวนยาง ดังนั้นการเพิ่มปริมาณใช้ยางในประเทศและเพิ่มสัดส่วนการใช้

ยางธรรมชาติในผลิตภัณฑ์ต่างๆจะส่งผลประโยชน์ต่อเกษตรกรชาวสวนยางนับล้านคน ซึ่งจะ
ทำให้เกษตรกรชาวสวนยางมีรายได้ และมั่นคงในอาชีพการทำสวนยางมากขึ้น

ยางพาราเป็นพืชที่มีอนาคตและสามารถพัฒนาได้

ความต้องการใช้ยางของโลกมีเพิ่มมากขึ้น และมีการพัฒนาการใช้ยางเพื่อการ
อุตสาหกรรมมาโดยตลอดเพราะผลิตภัณฑ์ยางหลายชนิดมีความเกี่ยวข้องกับชีวิตประจำวันของ
ประชากรโลก

บทบาทของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ต่อการพัฒนายางพารา

คณะกรรมการนโยบายยางธรรมชาติ (2542: 2) คณะรัฐมนตรีได้มีมติเมื่อวันที่
16 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2542 เห็นชอบตามข้อเสนอของสำนักงานกระทรวงพาณิชย์ให้กระทรวงเกษตร
และสหกรณ์เป็นผู้ผลักดันสินค้ายางพารา ดังนั้นเพื่อให้การดำเนินงานเป็นไปตามมติข้างต้น
กระทรวงเกษตรและสหกรณ์มีความจำเป็นอย่างยิ่งที่ต้องเร่งพัฒนายางของประเทศให้มีความเป็น
เอกภาพและดำเนินการครบวงจรตลอดจนความร่วมมือกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องทั้งภายในและ
ภายนอกประเทศอย่างมีระบบ

ศักยภาพการพัฒนายางพาราของไทย

การผลิต

ปัจจุบันประเทศไทยเป็นประเทศผู้ผลิตยางธรรมชาติที่ใหญ่ที่สุดในโลก กล่าวคือ
มีการผลิตยางธรรมชาติประมาณ 1 ใน 3 ของปริมาณการผลิตรวมในโลก โดยในปี 2546
ประมาณการว่าประเทศไทยมีผลผลิตยางธรรมชาติประมาณ ปีละ 2.87 ล้านตัน ส่งออกประมาณ
2.57 ล้านตัน ที่เหลือใช้ในการบริโภคในประเทศ ประมาณ 298,700 ตัน ดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 สถานการณ์ยางธรรมชาติของประเทศไทย

หน่วย: พันตัน

ปริมาณ	2542	2543	2544	2545	2546
การผลิต	2,155	2,346	2,284	2,615	2,873
ส่งออก	1,870	2,166	2,006	2,354	2,574
บริโภค	226.9	242.5	253.1	278.4	298.7

หมายเหตุ: ปริมาณการผลิตไม่เท่ากับปริมาณการส่งออกรวมกับการบริโภคเนื่องจากจะมีส่วนต่างในส่วนของสต็อกยาง ตัวเลขปริมาณการส่งออกปี 2546 เป็นตัวเลขประมาณการ (มูลนิธิสถาบันวิจัยเพื่อการพัฒนาประเทศไทย, 2547: 5)

ที่มา: สถาบันวิจัยยาง (2545: 59-64)

ขีดความสามารถในการแข่งขันของไทย

เมื่อพิจารณาขีดความสามารถในการแข่งขันของไทย กับประเทศมาเลเซียและอินโดนีเซียแล้วเห็นได้ว่าประเทศไทยมีศักยภาพสูงด้านการผลิต รองลงมาเป็นประเทศอินโดนีเซีย ที่มีปริมาณการผลิตประมาณปีละ 1.6 ล้านตัน ในขณะที่มาเลเซียได้ลดความสำคัญด้านนี้ลงจากเดิมเป็นประเทศผู้ผลิตยางมากที่สุดในโลกและมีปริมาณการผลิตสูงสุด 1.6 ล้านตัน ลดลงเหลือเพียง 1 ล้านตัน ปัจจุบันในด้านอุตสาหกรรมผลิตภัณฑ์ยางมาเลเซียกลับเป็นผู้นำทางด้านนี้จากอดีตที่มีปริมาณการใช้ยางในประเทศใกล้เคียงกับไทยและอินโดนีเซีย คือประมาณร้อยละ 10 ของการผลิตเพิ่มขึ้นเป็นร้อยละ 30 ในปัจจุบันส่งผลให้มาเลเซียเป็นประเทศผู้ใช้อย่างอันดับที่ 5 ของโลก ในขณะที่ไทยและอินโดนีเซียมีอัตราการใช้อย่างในประเทศเพิ่มขึ้นน้อยมาก ส่วนด้านการตลาดนั้นมาเลเซียได้มีการพัฒนาระบบตลาดสู่ระบบสากลคือ มีตลาดซื้อขายล่วงหน้าแม้ในปัจจุบันการดำเนินงานจะไม่ประสบผลสำเร็จก็ตาม แต่ราคายางพาราที่ประกาศของตลาดแห่งนี้มีอิทธิพลต่อราคายางของโลกระดับหนึ่ง ส่วนทางกับไทยและอินโดนีเซียที่ยังไม่มีตลาดซื้อขายล่วงหน้าทั้งที่เป็นประเทศส่งออกยางหลักของโลก ทำให้ราคายางในตลาดโลกมีอิทธิพลสูงต่อราคายางในประเทศโดยเฉพาะประเทศไทยสิ่งที่กล่าวข้างต้นชี้ให้เห็นว่า ในอนาคตการผลิตของไทยยังเป็นการผลิตเพื่อการส่งออกอยู่ ซึ่งแนวทางการขยายตลาดส่งออกของไทย นอกจากจะรักษาสถานะหลักและแข่งขันเปิดตลาดส่งออกใหม่กับอินโดนีเซีย แล้วยังต้องให้ความสำคัญกับการเข้า

ไปแทนที่ตลาดเดิมของมาเลเซียที่ลดการส่งออกยางลง (คณะกรรมการนโยบายยางธรรมชาติ, 2542: 2-3)

สถานการณ์ยางพาราของโลก

คณะกรรมการนโยบายยางธรรมชาติ (2542: 4) กล่าวว่า การผลิตยางพาราของโลกทั้งยางธรรมชาติและยางสังเคราะห์ตั้งแต่ปี 2536-2540 เพิ่มขึ้นจาก 13.9 ล้านตัน เป็น 16.6 ล้านตันหรือเพิ่มขึ้นร้อยละ 19 ในจำนวนนี้ร้อยละ 39 เป็นยางธรรมชาติภายใต้สถานการณ์เศรษฐกิจปัจจุบันสามารถประเมินสถานการณ์ยางของโลก ดังนี้

1. เศรษฐกิจอุตสาหกรรมของโลกในหลายประเทศ โดยเฉพาะอย่างยิ่งในแถบเอเชียในปี 2541-2542 จะยังอยู่ในสถานะตกต่ำ อุตสาหกรรมการผลิตรถยนต์จะมียอดตกต่ำมากส่งผลให้การใช้อยางธรรมชาติและยางสังเคราะห์ปรับตัวลดลง สำหรับอุตสาหกรรมการผลิตยางสังเคราะห์ก็จะได้รับผลกระทบเช่นเดียวกัน
2. ปริมาณการผลิตยางธรรมชาติและยางสังเคราะห์ก็จะชะลอตัวลง เพราะราคายางไม่เป็นสิ่งจูงใจให้มีการผลิต
3. สภาพการผลิตยางธรรมชาติของประเทศมาเลเซียยังคงลดลงอย่างต่อเนื่อง ประเทศอินโดนีเซียน่าจะรักษาระดับปริมาณการผลิตเดิมเพราะสวนยางได้รับความเสียหายจากไฟไหม้และบางส่วนได้เปลี่ยนเป็นการปลูกปาล์มน้ำมันซึ่งให้ผลตอบแทนที่ดีกว่า สำหรับประเทศไทยอัตราการเพิ่มผลผลิตยางจะลดลงเหลือร้อยละ 4-5 จากเดิมร้อยละ 8-10 เพราะการชะลอการปลูกยางใหม่
4. สำหรับการผลิตยางในประเทศอื่นๆซึ่งเป็นประเทศเล็กๆรวมทั้ง ทวีปแอฟริกา ซึ่งผลผลิตรวมกันเพียงประมาณร้อยละ 10 ของผลผลิตทั้งโลกก็ไม่มีอิทธิพลต่อผลผลิตมากนัก

จากสมมติฐานดังกล่าว จะทำให้การผลิตและการใช้อยางของโลกทั้งยางธรรมชาติและยางสังเคราะห์ชะลอตัวกว่าที่ผ่านมาก่อนหน้าปี 2541 โดยการผลิตยางธรรมชาติจะลดระดับจากเฉลี่ยร้อยละ 3 เหลือร้อยละ 2-2.5 และจะมีปริมาณยางเกินความต้องการใช้ระดับ 50,000-100,000 ตันต่อปี ส่งผลให้ราคายางในตลาดโลกอ่อนตัวลงอีกส่วนยางสังเคราะห์ก็จะเป็นไปในลักษณะเดียวกันคือ ลดระดับการผลิตจากอัตราเฉลี่ยร้อยละ 3 ต่อปี เป็นร้อยละ 2-2.5 ต่อปี แต่การผลิตและภาว
ใช้ค่อนข้างสมดุลกว่ายางธรรมชาติ ดังตารางที่ 2

ตารางที่ 2 สถานการณ์ยางพาราของโลก

รายการ	2541	2542	2543	2544	2545	2546
ยางธรรมชาติ						
1. การผลิต	6.73	6.93	7.1	7.28	7.43	7.57
1.1 ปริมาณ (ล้านตัน)	3.0	3.0	2.5	2.5	2.0	2.0
1.2 อัตราเพิ่ม (ร้อยละ)						
2. การใช้	6.68	6.81	7.02	7.23	7.45	7.67
2.1 ปริมาณ (ล้านตัน)	1.5	2.0	3.0	3.0	3.0	3.0
2.2 อัตราเพิ่ม (ร้อยละ)						
3. เปรียบเทียบการผลิตและการใช้	+50	+1.0	+80	+50	-20	-90
3.1 ปริมาณขาด เกิน (ล้านตัน)	+0.7	+1.7	+1.2	+0.7	-0.3	-1.0
3.2 ปริมาณ ขาด/เกิน (ร้อยละ)						
ยางสังเคราะห์						
1. การผลิต						
1.1 ปริมาณ (ล้านตัน)	10.41	10.62	10.83	11.11	11.44	11.78
1.2 อัตราเพิ่ม	3.0	2.0	2.0	2.5	3.0	3.0
2. การใช้						
2.1 ปริมาณ (ล้านตัน)	10.35	10.56	10.88	11.09	11.43	11.77
2.2 อัตราเพิ่ม (ร้อยละ)	2.0	2.0	3.0	2.0	3.0	3.0
3. เปรียบเทียบการผลิตและการใช้						
3.1 ปริมาณขาด/เกิน (ล้านตัน)	+60	+60	-50	+20	-10	+10
3.2 ปริมาณ ขาด/เกิน (ร้อยละ)	+0.6	+0.6	-0.4	+0.1	-0.1	+0.1
รวมยางทั้งโลก						
1. การผลิต						
1.1 ปริมาณ (ล้านตัน)	17.14	17.55	17.94	18.38	18.86	19.36
1.2 อัตราเพิ่ม (ร้อยละ)	3.0	2.4	2.2	2.5	2.6	2.6
2. การใช้						
2.1. ปริมาณ (ล้านตัน)	17.03	17.37	17.89	18.32	18.87	19.44
2.2. อัตราเพิ่ม (ร้อยละ)	1.8	2.0	3.0	2.4	3.0	3.0
3. เปรียบเทียบการผลิตและการใช้						
3.1 ปริมาณขาด เกิน (ล้านตัน)	+110	+180	+50	+60	-10	-80
3.2 ปริมาณ ขาด/เกิน (ร้อยละ)	+0.6	+1.0	+0.2	+0.3	-0.1	-0.4

ที่มา: คณะกรรมการนโยบายยางแห่งชาติ (2542: 4)

สถานการณ์ยางพาราของไทย

คณะกรรมการนโยบายยางธรรมชาติ (2545: 4-5) ระบุว่า ในส่วนของประเทศไทยจะมีศักยภาพการผลิตยางพารา 2.1-2.5 ล้านตัน ส่วนใหญ่ยังคงเป็นการผลิตเพื่อส่งออกและปริมาณการส่งออกยางแท่งจะเพิ่มมากขึ้นในขณะที่ปริมาณการส่งออกยางแผ่นรมควันจะลดลง สำหรับราคายางยังคงอยู่ในระดับ กิโลกรัมละ 24-30 บาท เนื่องจากสถานการณ์ของโลกยังไม่ดีขึ้น ส่งผลกระทบโดยตรงต่อประเทศไทย ดังตารางที่ 3

ตารางที่ 3 สถานการณ์ยางพาราของไทย

รายการ	2542	2543	2544	2545	2546
ข้อมูลทั่วไป					
1. ปริมาณการผลิตยาง (ล้านตัน)	2,148	2,234	2,344	2,429	2,550
2. อัตราการเพิ่ม (ร้อยละ)	3	4	4	4.5	5
3. ปริมาณการส่งออก (ล้านตัน)	1,938	2,014	2,094	2,189	2,300
4. ปริมาณการใช้ในประเทศ (ล้านตัน)	0.21	0.22	0.25	0.30	0.35
5. มูลค่าการส่งออก (ล้านบาท)	58,000	64,000	69,000	72,000	78,000
ชนิดของยางที่ผลิต (ร้อยละ)					
1. ยางแผ่นรมควัน	54	51	48	47	45
2. ยางแท่ง	29	31	33	34	35
3. น้ำยางข้น	13.5	14	14.5	14.5	15
4. ยางชนิดอื่นๆ	3.5	4	4.5	4.5	5
5. รวม	100	100	100	100	100
ราคายาง (บาท/กิโลกรัม)					
1. ยางแผ่นรมควันชั้น 3 (F.O.B.)	27	29	30	30	31
2. ยางแผ่นดิบเฉลี่ยตลาดกลาง	25	26	27	27	27
ยางพารา อ.หาดใหญ่ จ.สงขลา					

ที่มา: คณะกรรมการนโยบายยางแห่งชาติ (2542: 4-5)

การปลูกยางพารา

ประมาณการณ์ ค่าโอพาธ (2546: 91-92) กล่าวว่า การปลูกยางพาราในปีที่ 1-6 จะเป็นช่วงระยะการลงทุนซึ่งจะยังไม่มีรายได้ เนื่องจากยางพารายังไม่ให้ผลผลิตและยางพาราจะเริ่ม ให้ผลผลิตในปีที่ 7 เป็นต้นไปโดยผลผลิตจะเริ่มมากขึ้น ๆ จนกระทั่งถึงช่วงระยะเวลาหนึ่ง ผลผลิตก็จะเริ่มลดลงจนให้ผลผลิตไม่คุ้มค่าใช้จ่ายผันแปรแล้วจึงจะมีการ โคนต้นยางเพื่อเตรียม ปลูกยางรุ่นต่อไปและมีการแบ่งช่วงของกิจกรรมการปลูกยางพาราได้ ดังนี้

การปลูกยางพาราในปีที่ 1

กิจกรรมการปลูกยางในปีที่ 1 จะเป็นลักษณะของการเตรียมพื้นที่โดยการบุกเบิกพื้นที่ สำหรับปลูกยางจากนั้นจึงทำการไถพรวน เพื่อปรับพื้นที่ โดยใช้เครื่องจักรเช่นรถแทรกเตอร์ หรือ แรงงานคน แล้วจึงทำการวางแผนและขุดหลุมปลูกการวางแผนปลูกเป็นการกำหนดแถวของต้น ยางพารา ซึ่งการวางแผนนี้จะขึ้นอยู่กับสภาพพื้นที่และพันธุ์ยางพาราที่ปลูกเป็นหลัก โดยเกษตรกร จะใช้ไม้ปักร่วมกับการขึงเชือก เพื่อวางแผนในการปลูกยางพารา โดยส่วนใหญ่จะมีระยะในการ ปลูกระยะ 7 x 2.5 เมตร สำหรับการขุดหลุมจะขุดหลุมกว้าง x ยาว x ลึก เท่ากับ 50 x 50 x 50 เซนติเมตร จากนั้นจึงใส่ปุ๋ยสำหรับรองก้นหลุม สำหรับพันธุ์ยางพาราที่ใช้ส่วนใหญ่จะนิยม ปลูกยางพาราพันธุ์ RRIM 600 ซึ่งจำนวนต้นที่ปลูกต่อไร่ประมาณ 80-120 ต้นต่อไร่

การปลูกยางพาราในปีที่ 2-6

กิจกรรมการปลูกยางในปีที่ 2-6 จะเป็นการดูแลรักษาเพื่อให้ยางพารามีการเจริญเติบโต โดยในปีที่ 2 จะมีการปลูกซ่อม การใส่ปุ๋ย ปราบวัชพืช และการตัดแต่งกิ่ง ค่าใช้จ่ายอื่นๆ ได้แก่ ค่าปุ๋ยบำรุง ค่าสารเคมีกำจัดวัชพืช ค่าแรงในการฉีดสารเคมีและการใส่ปุ๋ย

การปลูกยางพาราในปีที่ 7

กิจกรรมการปลูกยางในปีที่ 7 ของการปลูกยาง นอกจากเกษตรกรจะต้องบำรุงต้นยาง ตามปกติโดยการใส่ปุ๋ย เกษตรกรจะต้องมีการเตรียมพื้นที่ให้สะอาดสำหรับเตรียมกรีดยาง นอกจากนี้ จะต้องมีการจัดเตรียมวัสดุอุปกรณ์ที่จะใช้ในการกรีดและทำแผ่นยาง ซึ่งได้แก่ ถ้วยรองน้ำยาง มีด กรีดยาง ถังเก็บน้ำยาง ถังรวมน้ำยาง ตะกั่ว ตะแกรงน้ำยาง โรงเรือน น้ำกรด เป็นต้น ซึ่ง อุปกรณ์บางอย่างมีอายุการใช้งานไม่เท่ากัน อุปกรณ์ใดที่หมดอายุการใช้งานก็ต้องซื้อมาทดแทน อุปกรณ์ที่ต้องเปลี่ยนทุกปี ได้แก่ หม้อแบตเตอรี่ ไม้ปาดยาง หลอดไฟ น้ำกรด อุปกรณ์ที่ต้อง เปลี่ยนทุก 2 ปี ได้แก่ มีดกรีดยาง หินลับมีดหยาบและละเอียดอุปกรณ์ที่ต้องเปลี่ยนทุก 3 ปี ได้แก่ กระป๋องตวงน้ำยาง และพายกวนน้ำยาง อุปกรณ์ที่ต้องเปลี่ยนทุก 10 ปี ได้แก่ ถ้วย และ

ลวดรอน้ำยาง ถึงเก็บน้ำยาง ถึงรวมน้ำยาง ตะกง โรงเรือน และเตา อุปกรณ์ที่ต้องเปลี่ยน ทุก 15 ปี ได้แก่ จักรกรีดยาง และเครื่องนวด อุปกรณ์ที่ต้องเปลี่ยนทุก 25 ปี ได้แก่ ตะแกรง กรองน้ำยาง

การปลูกยางพาราในปีที่ 7-25

กิจกรรมการปลูกยางในปีที่ 7-25 จะเป็นกิจกรรมบำรุงรักษาดันยาง และกิจกรรมในการผลิตยางแผ่นดิบเพื่อจำหน่าย กิจกรรมในการบำรุงรักษาดันยางที่จำเป็นได้แก่ ค่าปุ๋ยบำรุง และค่าแรงในการปราบวัชพืช จากการสำรวจพบว่าในช่วงที่หลังเปิดกรีดยางเกษตรกรจะใส่ปุ๋ยสูตร 30-5-18 ใส่ดินยางในปริมาณ 0.5 - 1.0 กิโลกรัมต่อตัน โดยจะใส่ดินยางปีละ 2 ครั้ง สำหรับกิจกรรมในการผลิตน้ำยางแผ่นดิบเพื่อจำหน่าย ได้แก่ การกรีดยาง และการทำยางแผ่น ซึ่งจะต้องมีค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับวัสดุสิ้นเปลืองในการทำยางแผ่นดิบ และค่าแรงในการกรีดและทำยางดิบ โดยวัสดุสิ้นเปลืองในการทำยางแผ่นดิบ ได้แก่ ค่าน้ำกรด สำหรับในส่วนของการกรีดยางนั้น เกษตรกรจะเริ่มเปิดกรีดยางเมื่อมีขนาดเส้นรอบวงของลำต้นที่ระดับความสูง 150 เซนติเมตร จากพื้นดิน โดยจะทำการกรีดยางในช่วงเช้าตั้งแต่เวลา 6.00 -8.00 น. เริ่มต้นกรีดยางในช่วงเดือนพฤษภาคม ถึงเดือนมกราคมของปีถัดไป ส่วนในช่วงเดือนมกราคมถึงเดือนเมษายน จะเป็นช่วงที่ยางผลัดใบ จึงไม่มีการกรีด สำหรับค่าแรงในการกรีดยางและการทำแผ่นยาง เป็นแรงงานที่เกิดขึ้น ในปีที่ 7-25 โดยผู้จ้างและผู้รับจ้างจะตกลงแบ่งผลประโยชน์ที่ได้จากการขายผลผลิตในอัตราส่วน 60:40 รายได้จึงเปลี่ยนแปลงตามจำนวนผลผลิตที่ขายได้ และจะได้รับเมื่อขายยางแผ่นแล้ว (ประภาภรณ์ คำโอพาธ, 2546: 92)

ค่าใช้จ่ายในการปลูกยางพารา ช่วงยางอายุ 1-6 ปี

สำนักวิจัยและพัฒนาการเกษตรเขตที่ 1 (2546: 56) ระบุว่า การปลูกยางในเขตพื้นที่แหล่งใหม่ มีค่าใช้จ่ายรวมทั้งสิ้นไร่ละ 6,486 บาท ประกอบด้วยรายละเอียดดังนี้

1. การเตรียมพื้นที่ ได้แก่ การไถพรวน การวางแผนและการขุดหลุมปลูกยาง รวมค่าใช้จ่ายทั้งสิ้น 738 บาท
2. การปลูkdันยาง ได้แก่ การใส่ปุ๋ยรองก้นหลุม ค่าพันธุ์ยาง ค่าจ้างปลูก รวมค่าใช้จ่าย 1,145 บาท
3. การปลูกพืชคลุมดิน ได้แก่ ค่าเมล็ดพืชคลุม ปุ๋ยพืชคลุมและค่าแรงปลูกพืชคลุมดิน รวมค่าใช้จ่าย 188 บาท

4. การปลูกซ่อม อัตราการปลูกซ่อมในปีที่ 1 ร้อยละ 20 จำนวน 234 บาท และในปีที่ 2 ร้อยละ 15 จำนวน 187 บาท รวมค่าใช้จ่าย 421 บาท
5. การปราบวัชพืช ในช่วงต้นยางอายุ 1-6 ปี ค่าใช้จ่ายแรงงานฟันสารเคมีและใช้แรงงานถาง รวมใช้จ่ายทั้งสิ้น 1,168 บาท
6. การใส่ปุ๋ยในช่วงต้นยางอายุ 1-6 ปี ค่าจ้างแรงงานในการใส่ปุ๋ยและค่าปุ๋ยรวมทั้งสิ้น 1,701 บาท
7. การตัดแต่งกิ่งในปีที่ 1 และ 2 รวมค่าใช้จ่ายทั้งสิ้น 200 บาท
8. การทำแนวกันไฟ ในปีที่ 1-6 ค่าใช้จ่ายรวมทั้งสิ้น 900 บาท
9. ค่าเสื่อมอุปกรณ์การเกษตร เช่น จอบ เสียม มีดพรวน และค่าเครื่องฉีดพ่นยา รวมทั้งสิ้น 28 บาท

การแปรรูปยางพาราขั้นต้น

สถาบันวิจัยยาง (2545: 6) ระบุว่าในประเทศไทยมีโรงงานแปรรูปยางขั้นต้นรวมทั้งสิ้น 237 แห่ง กำลังการผลิตรวม 358,111 ตัน/เดือน โดยโรงงานกระจายตัวอยู่ตามจังหวัดต่างๆ ที่เป็นแหล่งพื้นที่ปลูกยางพาราที่สำคัญอยู่ในภาคใต้ จำนวน 189 แห่ง อยู่ในภาคตะวันออกตามจังหวัดระยอง จันทบุรี ตราด และชลบุรี 46 แห่งและอยู่ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือตามจังหวัดอุดรธานี 2 แห่ง เป็นโรงงานผลิตยางแผ่นรมควันและยางข้น ซึ่งผลผลิตจากยางธรรมชาติส่วนใหญ่เป็นการผลิตยางแผ่นรมควันในสัดส่วนมากที่สุดคือ ร้อยละ 42 ของผลผลิตทั้งหมด รองลงมาคือ ยางแท่ง ร้อยละ 37 น้ำยางข้นร้อยละ 18 อื่น ๆ ร้อยละ 2.5 และยางเครพ ร้อยละ 0.5 ตามลำดับ

ขั้นตอนการแปรรูปแบ่งออก 2 ขั้นตอน

1. การเตรียมวัตถุดิบ วัตถุดิบในการผลิตประกอบไปด้วยน้ำยางสดจากต้นยางพาราที่ปลูกโดยเกษตรกรชาวสวนยางซึ่งส่วนใหญ่เป็นสวนยางขนาดเล็ก (เนื้อที่ประมาณ 13 ไร่) และสารเคมี เช่น สารละลายแอมโมเนีย สารละลาย โซเดียมซัลไฟท์ เป็นต้น
2. การแปรรูปขั้นต้น มีกรรมวิธี ซึ่งประเทศผู้ผลิตต่างๆ ใช้กรรมวิธีที่ไม่แตกต่างกันนัก โดยการผลิตน้ำยางข้นจะมีการทำโดยนำน้ำยางสดที่รักษาสภาพด้วยสารละลายแอมโมเนีย (หรือสารละลายโซเดียมซัลไฟท์) แล้วนำมาปั่นแยกด้วยเครื่องปั่นความเร็วสูง เพื่อแยกน้ำและสาร

อื่นๆ ที่ละลายอยู่ในน้ำออกไปบางส่วน จะได้น้ำยางแบ่งออกเป็น 2 ส่วน คือ 1) น้ำยางข้น (concentrated latex) 2) หางยาง (skim latex)

การผลิตยางแผ่น ทำได้โดยการนำน้ำยางสดมากรองแยกสิ่งสกปรกแล้วทำให้จับตัวด้วยกรดฟอร์มิก หรืออะซิติกจากนั้นนำมานวดและรีดด้วยจักรรีดยางจนยางมีแผ่นหนาประมาณ 2-3 มิลลิเมตร แล้วนำไปผึ่งไว้ในร่มจะได้ยางแผ่นดิบ (Un Smoked Sheet: USS) ซึ่งสามารถนำมาแปรรูปต่อได้ 2 ทาง คือ

1. ทำยางแผ่นผึ่งแห้ง โดยการอบด้วยลมร้อน อุณหภูมิ 45-60 องศาเซลเซียส ใช้เวลาประมาณ 3-5 วัน และทำการบรรจุหีบห่อรอจำหน่าย
2. ทำยางแผ่นรมควัน โดยการเข้าโรงรมควัน อุณหภูมิ 50-60 องศาเซลเซียส ใช้เวลาประมาณ 4-10 วัน แล้วจัดชั้นด้วยสายตา และทำการบรรจุหีบห่อรอจำหน่าย

การผลิตยางแท่ง วัตถุดิบที่ใช้ในการผลิตยางแท่งใช้ได้ทั้งยางสดที่ต้องทำให้จับตัวเป็นก้อนก่อน และยางแห้งที่จับตัวแล้ว เช่นยางแผ่นดิบ เศษยางกันถ้วย โดยมีขั้นตอนการผลิตที่แตกต่างกัน ดังนี้ คือ

1. การใช้ยางสด ทำได้โดยการนำน้ำยางสดมาเทรวมในถังรวมยางแล้วทำให้ยางจับตัวจากนั้นตัดเป็นก้อน และนำผ่านเข้าเครื่องเครพ แล้วย่อยยางเป็นเม็ดเล็กๆ เพื่ออบยางให้แห้งและอัดเป็นแท่งขนาด 33.3 กิโลกรัม
2. การใช้ยางแห้งที่จับตัวแล้ว สำหรับยางแผ่นดิบสามารถนำมาตัดแล้วอบแล้วอัดเป็นแท่งได้เลย ส่วนเศษยางต้องมารวมในถังรวมยางแล้วตัด ทำความสะอาดแล้วบรรจุใส่ถังรวมอีกครั้งก่อนผ่านเข้าเครื่องเครพ ย่อยยางเป็นชิ้นเล็กๆ จึงอบให้แห้งแล้วอัดเป็นแท่งสี่เหลี่ยมขนาด 33.3 กิโลกรัม

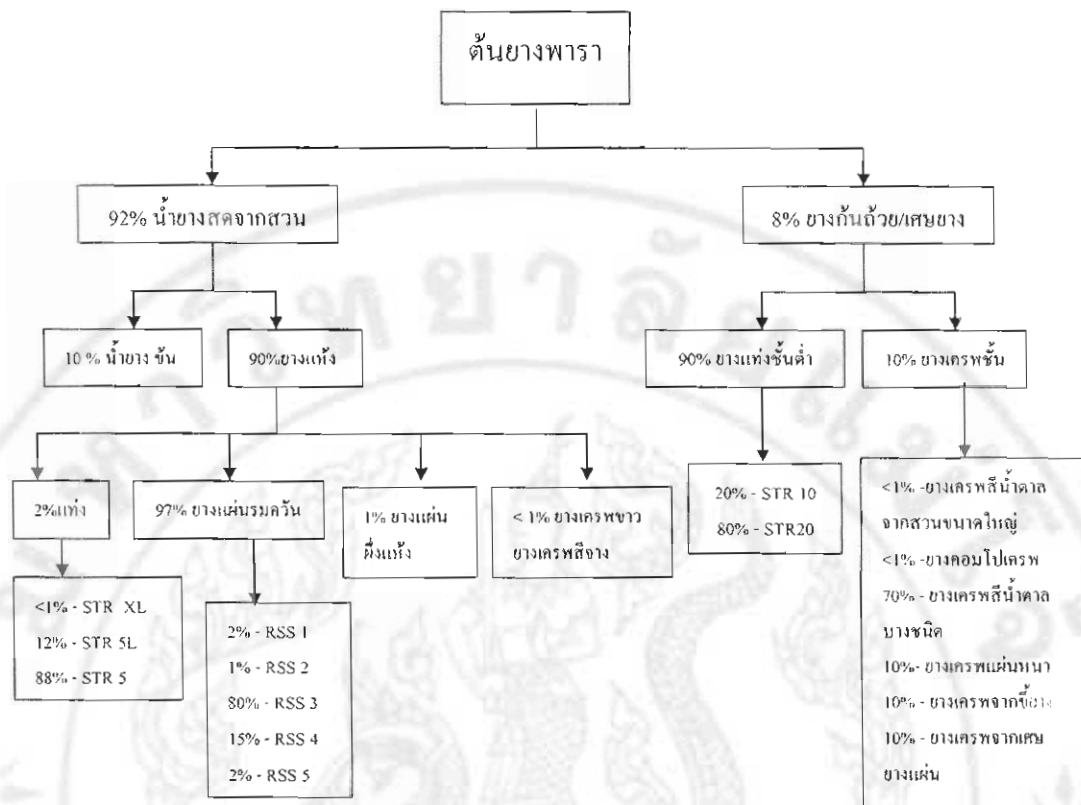
การแยกและกีดชั้นยาง (Standard Thai Rubber: STR) การจัดชั้นยางต่างๆ ของยางแผ่นรมควัน (Rubber Smoked Sheet: RSS) ซึ่งจะอาศัยความเหมาะสม โดยอาศัยลักษณะและข้อสังเกตบางประการ คือ

1. ความสะอาด แผ่นยางสะอาด ไม่มีขยะขอบริ้วชียางหรือฟองอากาศที่เห็นเด่นชัด
2. ความหนาบางของแผ่นยาง หนาบางสม่ำเสมอตลอดแผ่น
3. ความชื้นในแผ่นยาง ควรมีความชื้นไม่เกิน 5 เปอร์เซ็นต์
4. ความยืดหดเพราะการใช้น้ำหรือน้ำกรดไม่ถูกส่วน
5. สีและความสม่ำเสมอของสี

6. ลักษณะขนาดแผ่นยางเป็นรูปสี่เหลี่ยมผืนผ้า ไม่คอดกึ่ง เล็ก โต ยาว หรือ สั้นเกินไป

ผู้ทำหน้าที่คัดชั้นยางแผ่นรมควัน มูลนิธิสถาบันวิจัยเพื่อพัฒนาประเทศไทย (2547: 28-29) กล่าวว่า ผู้ทำหน้าที่ต้องเป็นบุคคลที่มีทักษะอย่างสูง เพราะจะต้องใช้สายตาช่วยในการคาดคะเนชั้นยางซึ่งจะต้องได้มาตรฐาน เนื่องจากคุณภาพของยางแผ่นรมควันจะต้องเปรียบเทียบกับคุณภาพยางแท่ง ในการกำหนดคุณภาพชั้นนั้น กำหนดให้แผ่นยางรมควันเป็น 5 ชั้น ซึ่งเป็นมาตรฐานยางแผ่นรมควันของประเทศไทย กำหนดเอายางแผ่นรมควันชั้น 3 เป็นหลักเกณฑ์การตัดสินซึ่งยางแผ่นรมควันชั้นนี้จะมีคุณภาพเท่ากับยางแท่ง STR 20 คุณภาพยางแผ่นรมควันที่ดีกว่าก็พิจารณาให้เป็นยางแผ่นรมควันชั้น 1 หรือ ชั้น 2 แต่ถ้าคุณภาพเลวกว่าก็พิจารณาให้เป็นยางแผ่นรมควันชั้น 4 หรือชั้น 5 เพื่อเป็นยางชั้นดำนอกจากนั้นถือเป็นยางชั้นต่ำ ทั้งนี้สิ่งที่ช่วยในการกำหนดว่ายางนั้น ๆ มีคุณภาพ อยู่ในระดับชั้นใด ได้แก่

1. ฟองอากาศและสิ่งสกปรก ซึ่งภาษาของการคัดชั้นยางเรียกว่าจุดและแต้ม
2. สีและความสม่ำเสมอของสีไม่มีราสีแดง
3. ไม่มีสิ่งปลอมปน
4. การใช้น้ำและน้ำกรดถูกส่วน

ภาพที่ 1 แผนผังการแปรรูปยางดิบ
ที่มา: สถาบันวิจัยยาง, กรมวิชาการเกษตร (2548)

ระบบตลาดยางพาราของประเทศไทย

ระบบตลาดในประเทศไทย

มูลนิธิสถาบันวิจัยเพื่อพัฒนาประเทศไทย (2547: 13) ระบุว่า พื้นที่ปลูกยางพาราของประเทศไทยส่วนใหญ่เป็นสวนยางขนาดเล็กประมาณ 1 ล้านไร่เฉลี่ยรายละประมาณ 13 ไร่ กระจายกระจายอยู่ในภาคใต้ ภาคตะวันออกและภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ชาวสวนยางส่วนมากผลิตเป็นยางแผ่นดิบมากกว่าการขายน้ำยางสดและจากการที่เป็นสวนขนาดเล็กอยู่อย่างกระจัดกระจาย จึงก่อให้เกิดพ่อค้ายางหรือผู้รับซื้อยางจำนวนมากและหลายระดับในระบบตลาดของประเทศไทย มีจำนวนพ่อค้ายางได้รับอนุญาตถูกต้องตามกฎหมายประมาณ 2,600 ราย ซึ่งรวมพ่อค้าที่ไม่ได้รับอนุญาตแล้วจะมีจำนวนพ่อค้ายางทั้งสิ้นประมาณ 3,000 ราย ซึ่งสามารถจำแนกพ่อค้าเหล่านี้ได้เป็น 4 ระดับ คือ

1. ผู้รับซื้อในหมู่บ้าน/ตำบล ผู้รับซื้อในระดับนี้จะซื้อจากสวนยางขนาดเล็กในพื้นที่ใกล้ๆ แล้วรวบรวมส่งร้านรับซื้อยางที่ตลาดในอำเภอหรือจังหวัดต่อไป โดยชาวสวนยางที่อยู่ห่างไกลและมีปริมาณยางน้อยจะเลือกขายให้แก่ผู้รับซื้อในหมู่บ้าน/ตำบล
2. ร้านรับซื้อยางในตลาดอำเภอ ชาวสวนที่อยู่ใกล้กับถนนใหญ่และใกล้ตัวอำเภอ จะนำยางไปขายที่ร้านรับซื้อในตลาดอำเภอ โดยอาศัยรถโดยสารบรรทุกเล็กประจำทาง ร้านรับซื้อยางในตลาดอำเภอส่วนใหญ่จะนำยางที่รับซื้อไปขายส่งให้แก่ร้านรับซื้อในระดับจังหวัดแต่ถ้าเป็นร้านรับซื้อในอำเภอที่อยู่ใกล้ชุมทางในแหล่งปลูกยางหนาแน่นที่ซื้อยางได้มากจะนำไปส่งให้แก่โรงงานของผู้ส่งออกโดยตรง ทุกๆ 3-4 วัน
3. ร้านรับซื้อในตัวจังหวัด ส่วนใหญ่จะรับซื้อจากพ่อค้ารับซื้อยางในระดับหมู่บ้านตำบล หรืออำเภอ ซึ่งจะนำยางใส่รถบรรทุกขนาดเล็กของตนเองหรือรถบรรทุกจ้างไปส่งขาย
4. โรงรมควันยาง จะไม่รับซื้อยางในปริมาณน้อยๆ แต่จะซื้อจากพ่อค้าคนกลางที่มีความสามารถในการซื้อยางได้ปริมาณมากๆ และสม่ำเสมอให้นำยางส่งเป็นประจำ โดยรถบรรทุกขนาดกลาง หรือ รถ 6 ล้อ ส่วนใหญ่จะได้ยางจากร้านรับซื้อในตัวจังหวัด และพ่อค้าในตลาดอำเภอใหญ่ๆ เจ้าของโรงงานซึ่งส่วนใหญ่เป็นผู้ส่งออกยางด้วยนั้นยังทำหน้าที่เป็นผู้ให้สินเชื่อเพื่อใช้ซื้อยางจากร้านค้ายางในระดับล่างอีกด้วยทั้งนี้เพื่อสร้างความผูกพัน และรักษาความเชื่อมโยงของระบบตลาดให้มีความยั่งยืน

ตลาดกลางยางพารา

มูลนิธิสถาบันวิจัยเพื่อพัฒนาประเทศไทย (2547: 57) กล่าวว่า ตลาดกลางยางพาราในภาคใต้จัดเป็นศูนย์กลางที่สำคัญโดยระบบตลาดจะเริ่มตั้งแต่ชาวสวนนำน้ำยางสด และยางแผ่นดิบขายให้ตลาดกลางยางพารา หรือพ่อค้าคนกลางจากนั้นนำยางดังกล่าวมาขายต่อผู้ผลิต และผู้ส่งออกเพื่อนำมาใช้เป็นวัตถุดิบในการผลิตยางผลิตภัณฑ์ยางพารา เช่น ยางแผ่นรมควัน (Rubber Smoke Sheet: RSS) ยางแท่ง (Standard Thai Rubber: STR) น้ำยางข้น (concentrate latex) เป็นต้น เพื่อการจำหน่ายในประเทศและการส่งออกยาง มีอยู่ 3 รูปแบบ คือ

1. ซื้อขายผ่านตลาดโลก เช่น ตลาด SICOM ของสิงคโปร์ ตลาด TOCOM ของญี่ปุ่น ตลาดลอนดอน และตลาดนิวยอร์ก
2. ซื้อขายโดยตรงระหว่างผู้ส่งออก และผู้ใช้อย่าง (direct trade)
3. ซื้อขายโดยวิธีแลกเปลี่ยนสินค้า (counter trade) ประเทศไทยได้มีการจัดตั้ง ตลาดสินค้าเกษตรล่วงหน้าขึ้นเพียงแต่ยังไม่ได้เปิดทำการซื้อขายยางหากมีการเปิดทำการเต็มรูปแบบ ตลาดนี้จะมีความสำคัญต่อตลาดยางโลกอีกตลาดหนึ่งเพราะประเทศไทยเป็นผู้ผลิตและส่งออก

ขางมากที่สุดในโลกในปัจจุบัน ผู้ค้าบางส่วนใหญ่นิยมซื้อขายกันโดยตรง (direct trade) เพราะมีความคล่องตัวกว่าและมีค่าใช้จ่ายถูกแต่มีพ่อค้าอีกกลุ่มหนึ่งที่มีความจำเป็นต้องเข้าไปซื้อขายในตลาดโลก (commodity market หรือ rubber change) เพื่อประกันความเสี่ยงด้านราคา

การขนส่งและการส่งออกยางพารา

มูลนิธิสถาบันวิจัยเพื่อพัฒนาประเทศไทย (2547: 58-59) กล่าวว่า การส่งออกยางพาราแปรรูปขั้นต้นของประเทศไทยจากโรงงานทางรถบรรทุกถึงท่าเรือ และด่านศุลกากรเพื่อส่งสินค้าไปยังประเทศปลายทางมีค่าใช้จ่ายสูง เนื่องจากค่าใช้จ่ายการขนส่งในประเทศซึ่งส่วนใหญ่เป็นค่าธรรมเนียมและค่าเอกสารสำหรับการส่งออกเช่น ค่าธรรมเนียมท่าเรือโดยรวมถึง (Terminal Handling Charge: THC) ค่าเอกสารใบตราส่ง (Bill of Lading: B/L) ค่าธรรมเนียม และค่าใช้จ่ายอื่นๆ ที่เป็นเงินนอกระบบ (tea money) สำหรับความสะดวก ในการให้บริการของศุลกากรแฝงรวมอยู่ด้วยและยังมิเกิดขึ้นทั้งศุลกากรฝั่งไทยและฝั่งมาเลเซีย แม้กระทั่งในท่าเรือปีนังเองอีกด้วยซึ่งค่าใช้จ่ายเหล่านี้ จะถูกเรียกเก็บแฝงผ่านมาทางองค์กรต่างๆ ที่ต้องติดต่อกันทั้งหมด จากค่าใช้จ่ายสำหรับการส่งออกที่มากเกินไปความเหมาะสมนี้ทำให้เป็นอุปสรรคของระบบโลจิสติกส์ยางแปรรูปขั้นต้นที่ทำให้การพัฒนาของไทยยังไม่ก้าวหน้าเท่าที่ควร

บุคคลที่เกี่ยวข้องกับโลจิสติกส์ยางแปรรูปขั้นต้น

มูลนิธิสถาบันวิจัยเพื่อพัฒนาประเทศไทย (2547: 62-63) ระบุว่า บุคคลที่เกี่ยวข้องกับโลจิสติกส์ยางแปรรูปขั้นต้น ประกอบด้วยบุคคล 6 กลุ่ม คือ

1. เกษตรกรหรือกลุ่มชาวสวน (gardener) เกษตรกรชาวสวนยางมีพื้นที่ในการเพาะปลูกเฉลี่ยรายละประมาณ 13 ไร่ โดยส่วนมากจะผลิตยางแผ่นดิบมากกว่าน้ำยางสด เนื่องจากส่วนใหญ่เป็นเกษตรกรรายย่อยการซื้อขายยางพาราจะมีการรวบรวมยางโดยพ่อค้าคนกลางซึ่งแบ่งเป็นผู้รับซื้อในระดับหมู่บ้าน อำเภอ และจังหวัด

2. โรงงานหรือผู้ประกอบการส่งออก (exporter) ผู้ประกอบการส่งออกจะรับซื้อยางพาราจากพ่อค้าคนกลางในปริมาณมาก ซึ่งจะทำให้หน้าที่ผลิตยางแปรรูปขั้นต้นและขายทั้งตลาดในประเทศ และการส่งออกต่างประเทศซึ่งหน้าที่ในเอกสารพิธีการศุลกากรผู้ประกอบการส่วนใหญ่ จะมอบหมายให้บริษัทตัวแทนออกของรับจ้างดำเนินการในส่วนนี้แทนเพราะ เนื่องจาก

ผู้ประกอบการไม่มีหน่วยงานที่ทำหน้าที่งานเอกสารดังกล่าวโดยเฉพาะและไม่มีความชำนาญในการจัดการเอกสารการส่งออก

3. บริษัทตัวแทนออกของ (shipping) การจัดการเอกสารการส่งออกส่วนใหญ่ผู้ประกอบการส่งออก มิได้มีการเดินเอกสารพิธีศุลกากรเองแต่จะให้บริษัทตัวแทนออกของ (shipping) จัดการแทนเพราะถือว่าเป็นกระบวนการที่มีความยุ่งยากและเสียเวลา ทั้งนี้ในการเลือกบริษัทตัวแทนออกของนั้นผู้ประกอบการจะพิจารณาถึงความน่าเชื่อถือ ความรับผิดชอบในงาน การแก้ไขปัญหา นอกจากนั้นบริษัทตัวแทนออกของอาจมีอำนาจหน้าที่ในการประสานงานกับบริษัทรับจ้างขนส่งและบริษัทตัวแทนเรือแทนผู้ประกอบการส่งออกอีกด้วยเท่ากับว่าเป็นบริษัทตัวแทนออกของที่มีการบริการครบวงจร (one stop services) ซึ่งจำนวนบริษัทดังกล่าวค่อนข้างน้อย

4. บริษัทรับจ้างขนส่ง (transporter) กลุ่มการรับจ้างขนส่ง จะทำการขนส่งสินค้าภายในประเทศไม่จะเป็นการขนส่งจากผู้ผลิตไปยังลูกค้าในประเทศหรือจากผู้ประกอบการส่งออกไปยังท่าเรือส่วนใหญ่จะใช้รูปแบบการขนส่งทางบกโดยรถบรรทุกตู้คอนเทนเนอร์ ซึ่งทางบริษัทรับจ้างขนส่งจะมีรถบรรทุกเป็นของตนเอง นอกจากหน้าที่ขนส่งแล้วผู้รับจ้างขนส่งจะต้องติดต่อกับบริษัทตัวแทนเรือในเรื่องตู้สินค้าเปล่าสำหรับบรรจุของแปรรูปขึ้นต้นและติดต่อการทำเรือเพื่อการนำตู้สินค้าเข้าออกจากเขตท่าเรือ

5. บริษัทตัวแทนเรือ (shipping agent) กลุ่มสายเรือหรือบริษัทตัวแทนเรือ ที่มีหน้าที่บริหารตู้สินค้าให้หมุนเวียนเพียงพอต่อปริมาณสินค้าเข้าและออกและหาสินค้าลงเรือ รวมถึงการออกเอกสารใบตราส่ง (bill of lading) ในการหาสินค้ามาลงเรือกลุ่มสายเรือจะต้องติดต่อผู้รับจัดการการขนส่ง (freight for warder) ซึ่งทำหน้าที่เป็นคนกลาง ในการขนส่งเป็นผู้รวบรวมสิ่งของปริมาณน้อยให้มีปริมาณมากพอที่จะทำให้ค่าขนส่งมีอัตราที่ต่ำลงซึ่งผลต่างของอัตราค่าขนส่งที่ต่ำลงนี้เป็นประโยชน์ที่ผู้จัดการขนส่งได้รับ

6. ศุลกากร (customs) สำหรับศุลกากรมีหน้าที่หลักในการตรวจสอบสินค้าทำพิธีการศุลกากร เก็บภาษี ออกเอกสารสำคัญ เพื่อทำการเก็บข้อมูลรายละเอียดสินค้านำเข้าส่งออก ซึ่งการตรวจสอบสินค้านี้มีทั้งที่ด่านและตรวจนอกสถานที่ ส่วนใหญ่การส่งออกของแปรรูปขึ้นต้น จะได้รับการตรวจสอบนอกสถานที่ ซึ่งตรวจปล่อยโดยศุลกากรและนายตรวจจากโรงงานโดยบริษัทตัวแทนออกของจะว่าจ้างนายตรวจ มาทำการตรวจสอบการบรรจุของแปรรูปเข้าตู้สินค้าที่โรงงาน ของผู้ประกอบการส่งออก ศุลกากรจะทำการผนึกตู้ (seal) และประทับตราศุลกากร การตรวจสอบของแปรรูปขึ้นต้นที่บรรจุในตู้สินค้าเป็นการสุ่มตรวจเพราะบุคลากรของศุลกากรมีจำกัด ทั้งนี้ผู้ประกอบการเองต้องมีความพร้อมในด้านเอกสารประกอบพิธีการศุลกากร ทางบริษัทตัวแทนออกของจะได้แบบฟอร์มเอกสารใบขนขาออกพิเศษสำหรับศุลกากรฝั่งไทย และ

แบบฟอร์มเอกสารใบขนขาเข้าพิเศษสำหรับศุลกากรฝั่งปลายทางเพื่อสามารถขนส่งยางแปรรูปขึ้น
ต้นข้ามแดนได้ทันที

ยุทธศาสตร์ยางพารา 1 ด้านไร่

ยุทธศาสตร์การพัฒนายางพาราครบวงจร

คณะกรรมการนโยบายยางธรรมชาติ (2542: 1-4) ระบุว่า ยางพารามีความสำคัญต่อ
การพัฒนาประเทศไทย โดยในปี 2541 ทำรายได้ประมาณ 97,000 ล้านบาทและเกี่ยวพันกับชีวิต
และความเป็นอยู่ของเกษตรกรชาวสวนยางกว่า 6 ล้านคน เนื่องจากปัจจุบันและอนาคตตลาดยาง
ของโลกจะมีการแข่งขันที่รุนแรงเพิ่มมากขึ้น ดังนั้นกระทรวงเกษตรและสหกรณ์จำเป็นต้อง
กำหนดยุทธศาสตร์การพัฒนายางของประเทศ เพื่อแก้ไขปัญหายางพาราให้มีประสิทธิภาพเพิ่ม
5 ยุทธศาสตร์ 32 มาตรการ กำหนดระยะ 5 ปี 2542-2546 แยกเป็นมาตรการระยะสั้น ปี 2542-
2543 และมาตรการระยะปานกลางปี 2542-2546 ดังมีสาระสำคัญต่อไปนี้

ยุทธศาสตร์ด้านการผลิตยาง

มี 11 มาตรการ โดยแบ่งเป็นมาตรการระยะสั้น 4 มาตรการ และระยะปานกลาง
7 มาตรการ ดังนี้

1. มาตรการระยะสั้น

1.1 สนับสนุนปัจจัยการผลิต และจัดหาสินเชื่อดอกเบี้ยต่ำให้เกษตรกรชาว
สวนยางเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตยางและลดต้นทุนการผลิตยาง

1.2 สนับสนุนการพัฒนาแรงงานฝีมือในสวนยาง เช่น แรงงานการกรีดยาง

1.3 สนับสนุนการพัฒนาและการผลิตยางชนิดอื่นนอกเหนือจากยางแผ่นดิบ และ
น้ำยางสดของเกษตรกร เพื่อรองรับการขยายตัวของการผลิตยางแท่ง และน้ำยางข้นในอนาคต

1.4 เร่งพัฒนาให้เกษตรกรชาวสวนยางผลิตยางคุณภาพดี ตามความต้องการของ
ตลาดยางด้วยการผลิตยางแท่ง STR 5L, STR 20 และน้ำยางข้นเชิงธุรกิจภายใต้การบริหารในรูปแบบ
สหกรณ์

2. มาตรการระยะปานกลาง

2.1 สนับสนุนให้เกษตรกรเลือกใช้เทคโนโลยียางพาราที่เหมาะสมกับสภาพ
ทรัพยากรธรรมชาติในแต่ละพื้นที่ เพื่อลดระยะเวลาก่อนกรีดยางให้เหลือ 5 ½ - 6 ปี ในแหล่งปลูกยาง
เดิม และ 7 ½ ปี ในแหล่งปลูกยางใหม่

2.2 สนับสนุนให้เกษตรกรชาวสวนยางรวมตัวเป็นสหกรณ์ หรือสถาบันเกษตรกรที่เป็นนิติบุคคลและดำเนินการเชิงธุรกิจ ได้ด้วยตนเองไม่น้อยกว่าร้อยละ 80 ของเกษตรกรชาวสวนยางทั่วประเทศ

2.3 สนับสนุนการส่งเสริมรายได้เสริมของเจ้าของสวนยางขนาดเล็กทั้งในระยะก่อนเปิดกรีดและระหว่างการกรีด ให้มีรายได้จากการทำสวนยางเพิ่มขึ้นจากเดิม 50,000 บาท/ครอบครัว/ปี เป็น 85,000 บาท/ครอบครัว/ปี

2.4 ดำเนินการจดทะเบียนเกษตรกรชาวสวนยาง และสถาบันเกษตรกรที่เป็นนิติบุคคล ตามเขตการปลูกยาง (zoning) ที่ได้กำหนดไว้

2.5 การปรับปริมาณการผลิตยางของประเทศให้เหมาะสม ด้วยการลดพื้นที่การปลูกยาง 300,000 ไร่และปลูกแทนด้วยปาล์มน้ำมันสามารถลดปริมาณการผลิตยางของประเทศในปี 2543 ได้ 19,620 ตัน และ 65,400 ตันจากปี 2544 เป็นต้นไป ทำให้อัตราการเพิ่มผลผลิตยางลดลงจากเดิมร้อยละ 7-14 ต่อปีเหลือร้อยละ 3.29 ต่อปี ตลอดจนไม่ขยายพื้นที่ปลูกยางของประเทศ

2.6 สนับสนุนการศึกษา ค้นคว้า วิจัย ด้านพันธุ์ การใช้ปุ๋ยเคมี/ปุ๋ยอินทรีย์ การกรีดยาง และการใช้สารเคมีเร่งน้ำยาง ตลอดจนการเกษตรกรรมยางที่เหมาะสมเพื่อเพิ่มผลผลิตของเกษตรกรชาวสวนยางจากเดิมปีละ 218 กก./ไร่ เป็น ปีละ 250 กก./ไร่

2.7 จัดทำโครงการนำร่องการปลูกยาง เพื่อการรักษาสภาพแวดล้อมตามมาตรฐานคุณภาพสิ่งแวดล้อม ISO 14000 ขนาดพื้นที่ 50,000-100,000 ไร่

ยุทธศาสตร์ด้านอุตสาหกรรมยาง

มี 4 ด้าน โดยแบ่งเป็นมาตรการระยะสั้น 1 มาตรการ และมาตรการระยะปานกลาง 3 มาตรการ ดังนี้

1. มาตรการระยะสั้น

1.1 มีการพิจารณาการจัดเก็บและการลดภาษีศุลกากรสารเคมีที่ต้องนำเข้าให้เหมาะสม

2. มาตรการระยะปานกลาง

2.1 การเพิ่มประสิทธิภาพการแปรรูปยางดิบของเอกชน การสนับสนุนและช่วยเหลือให้โรงงานแปรรูปยางดิบของเอกชนได้รับการรับรองมาตรฐานสากล เช่น ISO 9000 และ/หรือ ISO 14000 อย่างน้อยร้อยละ 30 ของโรงงานทั้งหมด

2.2 พัฒนาการแปรรูปยางแผ่นดิบของประเทศ และกำหนดสัดส่วนการผลิตและการแปรรูป ดังนี้ ยางแผ่น : รมควัน : ยางแท่ง : น้ำยางข้น : ยางชนิดอื่นๆ เป็น 45 : 35 : 15 : 5 ในสัดส่วนของอุตสาหกรรมผลิตภัณฑ์ยางนั้น จะเพิ่มการใช้ยางของประเทศจากเดิมร้อยละ 10 ของปริมาณการผลิตเป็นร้อยละ 20 ของปริมาณการผลิต หรือปริมาณ 400,000 ตัน/ปี และเน้นอุตสาหกรรมผลิตภัณฑ์ยางที่ใช้ยางข้นเป็นสำคัญ พร้อมทั้งกำหนดสัดส่วนการใช้ยางในประเทศ ดังนี้ ยางแผ่นรมควัน : ยางแท่ง : น้ำยางข้น : ยางชนิดอื่นๆ เป็น 20 : 25 : 45 : 10

2.3 กำหนดและปรับมาตรฐานคุณภาพผลิตภัณฑ์ยาง ของประเทศให้เป็นสากล และให้ผู้ประกอบการสามารถพัฒนาคุณภาพผลิตภัณฑ์ของตนเองได้

ยุทธศาสตร์ด้านอุตสาหกรรมไม้ยางพารา

มี 5 มาตรการ โดยแบ่งเป็นมาตรการระยะสั้น 2 มาตรการ และมาตรการระยะปานกลาง 3 มาตรการดังนี้

1. มาตรการระยะสั้น

1.1 การแก้ไขกฎหมายและระเบียบ ที่เป็นอุปสรรคต่อการพัฒนาอุตสาหกรรมไม้ยางพารา

1.2 ให้การบริการการขออนุญาตการตั้งโรงงาน และการส่งออกไม้ยางพาราเป็น One Stop Service

2. มาตรการระยะปานกลาง

2.1 การปรับปรุงพันธุ์ยางเพื่อพัฒนาคุณภาพไม้ยางและการปลูกสร้างสวนยางทั้งเพื่อการผลิตน้ำยางและเนื้อไม้และผลิตปริมาณไม้ได้ไม่น้อยกว่า 55 ลูกบาศก์เมตรต่อไร่

2.2 สนับสนุนการใช้ผลิตภัณฑ์ไม้ยางในประเทศทั้งหน่วยงานภาครัฐ และเอกชน

2.3 สนับสนุนการจัดทำมาตรฐานระบบการจัดการสิ่งแวดล้อม ISO14000 และผลิตภัณฑ์สีเขียว (green products)

ยุทธศาสตร์ด้านการตลาดยาง

มี 7 มาตรการ โดยแบ่งเป็นมาตรการระยะสั้น 4 มาตรการ และระยะปานกลาง 3 มาตรการดังนี้

1. มาตรการระยะสั้น

1.1 สนับสนุนให้หน่วยงานของรัฐ ในต่างประเทศมีบทบาทสำคัญในการเพิ่มปริมาณการส่งออกยาง ในตลาดเดิมและตลาดยางใหม่ของไทย

1.2 การพัฒนาการบริการการส่งออกอย่างเป็นระบบ One Stop Service ใน 5 จังหวัด ส่งออกหลักของประเทศ คือ กรุงเทพฯ ชลบุรี ภูเก็ต ยะลา และสงขลา

1.3 สนับสนุนและพัฒนาระบบอนุญาตดูแลการยางพาราไทย การค้าโลกยอมรับ

1.4 การสนับสนุนการสร้างโอกาสการรับรู้ข้อมูลข่าวสาร เกี่ยวกับยางให้ทุกฝ่าย อย่างเท่าเทียมกัน

2. มาตรการระยะปานกลาง

2.1 สนับสนุนการพัฒนาระบบตลาดยางท้องถิ่นโดยการตั้งตลาดกลางยางพารา ระดับภูมิภาคจำนวน 5 แห่ง กระจายในภาคใต้ 2 แห่ง ภาคตะวันออก 1 แห่งและภาคตะวันออกเฉียงเหนือ 2 แห่ง และเชื่อมโยงระบบบริการเป็นระบบเครือข่าย (computer network system) เป็นระบบราคาและมาตรฐานคุณภาพเดียวกัน

2.2 การพัฒนาตลาดกลางยางพารา ให้เป็นตลาดแลกเปลี่ยนยางไทย (Thailand rubber exchange) เพื่อซื้อขายยางล่วงหน้าและผลักดันให้ไทยเป็นตลาดกลางยางที่สำคัญของโลก

2.3 สนับสนุนการรักษาเสถียรภาพราคายาง ด้วยการสร้างคลังสินค้ายางกำหนดให้ภาครัฐมีคลังสินค้าความจุประมาณ 200,000 ตัน หรือร้อยละ 10 ของปริมาณการผลิตยางของประเทศ ด้วยการสร้างโกดังเพิ่มอีก 134,800 ตัน จากเดิมที่มีอยู่ 65,200 ตัน และตั้งเก็บน้ำยางขึ้น (installation) อีก 20,000 ตัน

ยุทธศาสตร์ด้านการบริหารงานภาคยาง

มี 5 มาตรการ โดยแบ่งเป็นมาตรการระยะสั้น 4 มาตรการ และมาตรการระยะปานกลาง 1 มาตรการ

1. มาตรการระยะสั้น

1.1 การตั้งคณะกรรมการการยางแห่งประเทศไทย โดยรัฐมนตรีว่าการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์เป็นประธานและกรรมการทั้งภาครัฐ ภาคเอกชนและผู้ทรงคุณวุฒิ รวม 28 ท่าน (สัดส่วน 7: 7: 7: 7) เพื่อกำหนดนโยบายและแผนงานยาง

1.2 รวมองค์การสวนยาง และสำนักงานกองทุนสงเคราะห์การทำสวนยางเป็นองค์การยางแห่งประเทศไทยเป็นรัฐวิสาหกิจดำเนินการครบวงจรและการปรับภารกิจและหน้าที่ของหน่วยงานภาครัฐให้เป็นเอกภาพและลดความซ้ำซ้อนของขั้นตอนการบริหาร/การจัดการยาง

1.3 การปรับภารกิจของรัฐให้สอดคล้องและสนับสนุนกิจการยางพาราภาคเอกชน

1.4 ปรับบทบาทของประเทศไทยในองค์กรยาง ระหว่างประเทศทุกองค์กรที่เป็นสมาชิกและเป็นผู้นำกลุ่มประเทศผู้ผลิตยาง

2. มาตรการระยะปานกลาง

2.1 ตั้งกองทุนพัฒนายางและผลิตภัณฑ์ยางในงบเริ่มแรก 5,000 ล้านบาท ให้บริหารเป็นองค์กรอิสระ

นโยบายยางพารา

มูลนิธิสถาบันวิจัยเพื่อพัฒนาประเทศไทย (2547: 24) ระบุว่า ตามที่ประเทศไทย มาเลเซีย และอินโดนีเซียได้ตกลงความร่วมมือในการพัฒนาธุรกิจยางใน 3 ประเทศ นั้นมีเป้าหมาย เพื่อยกระดับราคายางให้สูงขึ้นทั้ง 3 ประเทศจึงได้จัดตั้งองค์กรความร่วมมือด้านยางระหว่าง 3 ประเทศ (International Tripartite Rubber Organization –ITRO) เพื่อกำหนดมาตรการและดำเนินงานร่วมกันให้บรรลุวัตถุประสงค์ดังกล่าว รวมทั้งภาคเอกชนด้านยางพาราได้รวมตัวกันจัดตั้ง พันธมิตรทางการค้าของผู้ส่งออกยาง 3 ประเทศ (tripartite rubber business alliance) คือ ไทย มาเลเซีย และอินโดนีเซีย ซึ่งประกอบด้วย สมาคมยางพาราไทย ตลาดแลกเปลี่ยนยางมาเลเซีย สหพันธ์สมาคมยางมาเลเซียและสมาคมยางอินโดนีเซีย เพื่อ

1. สนับสนุนและร่วมมือกับภาครัฐในการพัฒนาธุรกิจยางใน 3 ประเทศ
2. จัดตั้งองค์กรที่ไม่เป็นทางการ เพื่อแลกเปลี่ยนข้อมูลความคิดเห็นอย่างอิสระ ตรงไปตรงมาในการร่วมมือเพื่อบรรลุวัตถุประสงค์ของ 3 ประเทศ
3. กระตุ้นสมาชิกในการดำเนินงานร่วมกันในการพัฒนาตลาดยางและส่งออกเพื่อผลประโยชน์ร่วมกันอันจะเป็นประโยชน์ต่อผู้ผลิตยางในภาพรวม
4. ให้คำแนะนำและหารือเกี่ยวกับวิธีปฏิบัติทางการค้าที่สามารถใช้ได้อย่างยุติธรรม และได้มาตรฐานตามระบบการค้าทั่วไประหว่างผู้ขายและผู้ซื้อเพื่อประโยชน์ร่วมกันของสมาชิกรวมทั้งการร่วมหารือในการแก้ปัญหาซึ่งอาจเกิดขึ้นจากการทำธุรกิจยาง

สำนักงานเกษตรและสหกรณ์จังหวัดเชียงราย (2546: 6) กล่าวว่ารัฐบาลได้มองปัญหาเรื่องยางพาราแบบบูรณาการได้ข้อตกลงจะขุดหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับยาง ได้แก่ 1) สถาบันวิจัยยาง กรมวิชาการเกษตร 2) องค์กรสวนยาง และ 3) สำนักงานกองทุนสงเคราะห์การทำสวนยาง (สทย.) ทั้ง 3 หน่วยงานเป็นองค์กรเดียวกัน เป็นองค์กรใหม่ คือ การยางแห่งประเทศไทยซึ่งเป็นหน่วยงานรัฐวิสาหกิจจะต้องออกพระราชกฤษฎีกาจัดตั้งยุบรวม 3 หน่วยงานนั้นเข้าด้วยกันโดยรวมทรัพย์สิน หนี้สินและบุคลากร ภาพรวมการปรับการทำงานของ 3 หน่วยงานยุบรวมผลการดำเนินงานข้างหน้าจะต้องเป็นบวกและต้องสร้างความเข้มแข็งตั้งแต่เริ่มต้น ส่วนที่เป็นหนี้สินที่สะสมที่เกิดจากนโยบายของรัฐบาลที่สืบเนื่องมาหลายรัฐบาลในการแทรกแซงราคายางพารา บางส่วนต้องตัดออกเพื่อให้การยางแห่งประเทศไทยได้เป็นองค์กรที่เข้มแข็งโดยได้ตรวจสอบบัญชีของการค้า

ขายยางทั้งหมด และได้ใช้หนี้สินให้ธนาคารกรุงไทยไปบางส่วนทำให้หนี้สินที่มีอยู่ลดลงมา หลังจากที่ได้มีการรวม 3 หน่วยงานและได้มีการปรับการตลาดเสียใหม่ทำให้ราคายางพาราดีขึ้น

กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ (2546: 2) กล่าวว่า โอกาสในการขยายปริมาณการผลิตยางพาราโลก ในช่วงปี พ.ศ. 2539-2545 โลกมีอัตราการขยายตัวการใช้ยางเพิ่มขึ้นประมาณร้อยละ 2.6 ต่อปี ในขณะที่อัตราการขยายตัวของการผลิตขยายตัวเพียงร้อยละ 2.04 ต่อปี สามารถคาดการณ์ได้ว่าถ้าสถานการณ์ยังเป็นเช่นปัจจุบันในปี 2551 โลกจะขาดยางอย่างน้อย 41,000 ตัน และขาดเพิ่มมากขึ้นในปีต่อไป โดยเฉพาะประเทศจีนได้พัฒนาเศรษฐกิจซึ่งมีการขยายตัวอย่างต่อเนื่องและมีการใช้ยางมากที่สุดของโลกส่วนประเทศอินโดนีเซีย มาเลเซียและเวียดนามในฐานะประเทศผู้ผลิตอันดับที่ 2 ที่ 3 และที่ 4 ตามลำดับ ทั้งสองประเทศได้ลดพื้นที่ปลูกยางพาราและมีเป้าหมายการขยายพื้นที่ปลูกปาล์มน้ำมันมากกว่ายางพาราเพราะให้ผลตอบแทนสูงกว่า และประเทศเวียดนามแม้ว่า มีอัตราการขยายตัวของผลผลิตร้อยละ 5-6 ต่อปี แต่มีขีดจำกัดเรื่องการขยายพื้นที่ในแหล่งปลูกยางใหม่ทางตอนกลางเนื่องจากเป็นพื้นที่ที่เหมาะสมสำหรับปลูกกาแฟ ดังนั้นผลผลิตยางของเวียดนามจะเพิ่มจาก 350,000 ตัน เป็น 450,000 ตัน เท่านั้น

จากสถานการณ์ดังกล่าวข้างต้น เห็นได้ว่าประเทศไทยมีศักยภาพในการเพิ่มผลผลิตให้ตรงและสอดคล้องกับความต้องการใช้ยางพาราของโลกและการขยายพื้นที่ปลูกยางพารา 1 ล้านไร่ ไม่มีผลกระทบต่อความร่วมมือด้านยางระหว่างประเทศไทย มาเลเซียและอินโดนีเซีย เนื่องจากตามข้อตกลง Bali Declaration 2001 กำหนดลดปริมาณการผลิตลงร้อยละ 4 ต่อปี ในระหว่างปี 2545-2546 และลดปริมาณการส่งออกลงร้อยละ 10 ต่อปี ในปี 2545 แต่โครงการปลูกยางพาราใหม่เริ่มปลูกในปี 2547 จะให้ผลผลิตในปี 2554 ดังนั้นรัฐบาลจึงได้ยกเลิกมติคณะรัฐมนตรี เมื่อวันที่ 15 พฤษภาคม 2533 เฉพาะเรื่องสวนยางที่อยู่ในป่าสงวนแห่งชาติและมีมติให้กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ โดยกรมป่าไม้กำหนดเงื่อนไขและหลักเกณฑ์การอนุญาตเข้าทำประโยชน์เฉพาะสวนยางข้างต้นต่อไปและยกเลิกมติคณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ 16 กุมภาพันธ์ 2542 ที่กำหนดให้ขยายพื้นที่ปลูกยางของประเทศไม่เกิน 12 ล้านไร่ โดยให้ขยายพื้นที่ปลูกยางใหม่ในแต่ละปีได้เท่ากับพื้นที่ปลูกยางที่ลดลงในแหล่งปลูกยางเดิมและไม่ควรปลูกยางใหม่ในภาคเหนือและมีมติไม่จำกัดพื้นที่ปลูกยาง และให้ขยายพื้นที่ปลูกยางได้ตามความต้องการของตลาดในทุกภาคของประเทศในพื้นที่ที่กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ โดยกรมวิชาการเกษตร กำหนดเป็นพื้นที่ที่เหมาะสมสำหรับการปลูกยาง พร้อมกับอนุมัติให้กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ โดยกรมวิชาการเกษตร ดำเนินโครงการปลูกยางพารา เพื่อยกระดับรายได้และความมั่นคงให้แก่เกษตรกรในแหล่งปลูกยางใหม่ ระยะที่ 1 ปี 2547-2549

โครงการปลูกยางพารา

โครงการปลูกยางพาราเพื่อยกระดับรายได้และความมั่นคงให้แก่เกษตรกรในแหล่งปลูกยางใหม่ ระยะที่ 1 พื้นที่ปลูกยาง 1,000,000 ไร่ ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ 700,000 ไร่ และภาคเหนือ 300,000 ไร่ ระยะเวลาดำเนินการ 3 ปี (2547-2549) และการแก้ปัญหาที่ปลูกยางพาราในเขตพื้นที่ป่าไม้ได้รับความเดือดร้อน

ตารางที่ 4 พื้นที่ปลูกยาง

หน่วย: ไร่

ปี	ตะวันออกเฉียงเหนือ	เหนือ	รวม
2547	140,000	60,000	200,000
2548	210,000	90,000	300,000
2549	350,000	150,000	500,000
2547-49	700,000	300,000	1,000,000

ที่มา: กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ (2546: 9)

หลักเกณฑ์

1. เกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการแต่ละราย ต้องมีที่ดินเป็นของตนเองหรือที่อยู่ในที่ดินที่รัฐจัดสรรให้ไม่น้อยกว่ารายละ 7 ไร่ (แปลงกริด) แต่ไม่เกิน 30 ไร่ กรณีเกษตรกรมีที่ดินไม่ถึง 7 ไร่ ให้เสนอกรมวิชาการเกษตรพิจารณาความเหมาะสมเป็นรายๆ ไป

2. พื้นที่ปลูกยางแต่ละราย ต้องอยู่ในเขตปลูกยางที่กรมวิชาการเกษตรกำหนด

3. เกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการปลูกยางจะได้รับความช่วยเหลือ ดังนี้

3.1 ค่าพันธุ์ยางเป็นต้นยางชำถุง 90 ต้น/ไร่ ต้นละ 16 บาท เป็นเงิน 1,440 บาท/ไร่ โดยจัดให้ในปีแรก

3.2 สินเชื่อ เป็นค่าวัสดุและค่าแรงงานในการทำสวนยางเป็นเงิน 5,360 บาท/ไร่ แบ่งจ่ายเป็นงวด ในระยะเวลา 6 ปี ตามหลักเกณฑ์ที่สำนักกองทุนสงเคราะห์การทำสวนยางกำหนด

การเตรียมพันธุ์ยาง

1. กรมวิชาการเกษตร เป็นผู้จัดหาพันธุ์ยางเป็นต้นยางชำถุง ขนาด 1 นิ้ว ในราคาต้นละ 16 บาท เป็นราคา ณ แปลงเพาะชำต้นยาง
2. กรมวิชาการเกษตรจะกำหนดศูนย์กระจายพันธุ์ยาง เพื่ออำนวยความสะดวกต่อเกษตรกรที่จะมารับพันธุ์ยางไปปลูกโดยกำหนดศูนย์มีต้นยางชำถุงไม่น้อยกว่า 555,000 ต้นต่อศูนย์
3. กรมวิชาการเกษตรจะกำหนดพันธุ์ยางที่ใช้ปลูกทั้งโครงการและศูนย์ผู้ตรวจสอบความถูกต้องตามพันธุ์ยาง ณ แปลงผลิตพันธุ์ยาง

ปริมาณและราคาพันธุ์ยางที่ผลิต

พันธุ์ยางที่ใช้ปลูกในพื้นที่ 1,000,000 ไร่ ต้องผลิตต้นยางชำถุงทั้งสิ้น 90 ล้านต้น วงเงิน ที่ใช้ 1,440 ล้านบาท (ยางชำถุงต้นละ 16 บาท) แยกเป็นรายปี ดังนี้

1. ปี 2547 จำนวน 18 ล้านต้น เป็นเงิน 288 ล้านบาท
2. ปี 2548 จำนวน 27 ล้านต้น เป็นเงิน 432 ล้านบาท
3. ปี 2549 จำนวน 45 ล้านต้น เป็นเงิน 720 ล้านบาท

วิธีดำเนินงาน

1. กรมวิชาการเกษตร และสำนักงานกองทุนสงเคราะห์การทำสวนยางกำหนดแผนการตรวจรับและส่งมอบพันธุ์ยาง ณ ศูนย์กระจายพันธุ์ยาง
2. สำนักงานกองทุนสงเคราะห์การทำสวนยางรับพันธุ์ยางจากศูนย์กระจายพันธุ์ยางเพื่อจ่ายให้แก่เกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการ
3. สำนักงานสงเคราะห์การทำสวนยางร่วมกับธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์กำหนดจ่ายสินเชื่อโดยแบ่งจ่ายเป็นงวด ๆ ตามหลักการปฏิบัติของสำนักงานกองทุนสงเคราะห์การทำสวนยาง
4. สำนักงานกองทุนสงเคราะห์การทำสวนยาง เป็นหน่วยงานหลักในการฝึกอบรมเกษตรกร การควบคุม การตรวจสอบ และการประเมินผลการปลูกยางของโครงการ และกรมวิชาการเกษตรเป็นหน่วยงานสนับสนุนด้านวิชาการ

กำหนด คุณสมบัติ หลักเกณฑ์ วิธีการและเงื่อนไข ดังนี้

1. คุณสมบัติของเกษตรกรผู้เข้าร่วมโครงการปลูกยาง
 - 1.1 เป็นบุคคลธรรมดา สัญชาติไทย
 - 1.2 มีที่ดินเป็นของตนเองหรือเป็นที่ดินที่รัฐจัดสรรให้ หรือที่ดินที่เช่าจากรัฐ และมีหลักฐานแสดงการครอบครองหรือแสดงกรรมสิทธิ์ หรือเอกสารสิทธิ์ หรือสัญญาเช่าซึ่งราชการออกให้
2. หลักเกณฑ์ในการช่วยเหลือ
 - 2.1 ที่ดินต้องอยู่ในเขตเหมาะสมสำหรับการปลูกยางและเป้าหมายที่กรมวิชาการเกษตร (กวก.)
 - 2.2 พื้นที่เหมาะสมสำหรับการปลูกยางใน 30 ตารางกิโลเมตร ต้องมีพื้นที่ปลูกยางรวมของเกษตรกรผู้เข้าร่วมโครงการปลูกยางไม่น้อยกว่า 5,000 ไร่
 - 2.3 เกษตรกรผู้เข้าร่วมโครงการปลูกยางที่ไม่เคยมีส่วนยางมาก่อนจะได้รับอนุมัติให้ปลูกยางรายละไม่น้อยกว่า 7 ไร่ และไม่เกิน 30 ไร่ กรณีเกษตรกรผู้เข้าร่วมโครงการปลูกยางเคยมีส่วนยางมาก่อนจะได้รับอนุมัติให้ปลูกยางตามจำนวนเนื้อที่ซึ่งเมื่อรวมกับเนื้อที่สวนยางที่มีอยู่แล้วต้องไม่เกิน 30 ไร่
 - 2.4 เกษตรกรผู้เข้าร่วมโครงการปลูกยางจะได้รับต้นยางชำถุงจำนวน 90 ต้น/ไร่ ที่กรมวิชาการเกษตรเป็นผู้จัดสรรให้สำหรับการส่งมอบและการรับมอบต้นยางชำถุงข้างต้นให้เป็นไปตามแผนการกระจายต้นยางชำถุงที่กรมวิชาการเกษตรและสำนักงานกองทุนสงเคราะห์การทำสวนยาง (สกย.) กำหนด
 - 2.5 ให้ สกย. เป็นผู้กระจายและแจกจ่ายต้นยางชำถุงตามข้อ 2.4 ให้เกษตรกรผู้เข้าร่วมโครงการปลูกยาง
 - 2.6 เกษตรกรผู้เข้าร่วมโครงการปลูกยางพารา มีสิทธิได้รับสินเชื่ออัตราดอกเบี้ยต่ำจากธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์ (ธกส.) ในวงเงินกู้ไม่เกิน 5,360 บาทต่อไร่ โดยแบ่งจ่ายเป็นงวดๆ ในระยะ 6 ปี ตามหลักเกณฑ์ การจ่ายเงินกู้ที่ สกย. กำหนด
 - 2.7 ให้ สกย. เป็นหน่วยงานหลักในการให้คำแนะนำวิชาการการปลูกยาง การถ่ายทอดเทคโนโลยีการปลูกยาง และการดูแลรักษาสวนยาง ตลอดจนระยะเวลาเข้าร่วมโครงการปลูกยางโดยมี กวก. เป็นหน่วยงานสนับสนุนทางวิชาการ และกรมส่งเสริมการเกษตร (กสค.) เป็นหน่วยงานสนับสนุนการจัดเกษตรกร
 - 2.8 ให้ สกย. กวก. กสค. และกรมส่งเสริมสหกรณ์ (กสส.) เป็นผู้ร่วมให้การสนับสนุนการรวมกลุ่มเพื่อพัฒนาด้านการผลิต แปรรูปและการตลาด

3. การสมัครเข้าร่วมโครงการปลูกยางพารา

3.1 เกษตรกรสมัครเข้าร่วมโครงการปลูกยางตามแบบที่กำหนด และยื่นต่อหน่วยงานของ สกย. กวก. กสท. กสส. และเจ้าหน้าที่หน่วยปฏิบัติการเคลื่อนที่ (Mobile Unit) ในตำบล อำเภอ และจังหวัดที่กำหนดเป็นพื้นที่เหมาะสมสำหรับการปลูกยาง

3.2 เกษตรกรผู้เข้าร่วมโครงการปลูกยาง ต้องแสดงหลักฐานบัตรประจำตัวประชาชนหรือบัตรอื่นที่ทางราชการออกให้ใช้แทนบัตรประจำตัวประชาชนและหลักฐานแสดงกรรมสิทธิ์ หรือสิทธิการครอบครองหรือสัญญาเช่าซึ่งทางราชการออกให้ในที่ดินที่ขอเข้าร่วมโครงการปลูกยางมาแสดงต่อเจ้าหน้าที่ที่รับสมัครตามข้อ 3.1 เพื่อรวบรวมส่งให้ สกย. ตรวจสอบความถูกต้องและครบถ้วนของหลักฐานและใบสมัครและคุณสมบัติของเกษตรกรผู้เข้าร่วมโครงการฯ ตามข้อ 2.3 และให้ สกย. รวบรวมหลักฐานกรรมสิทธิ์และครอบครองที่ดินส่งให้จังหวัดหรือคณะกรรมการที่จังหวัดแต่งตั้งเป็นผู้ตรวจสอบและรับรองความถูกต้องของหลักฐาน

3.3 เมื่อ สกย. และจังหวัดดำเนินการตามข้อ 3.2 เรียบร้อยแล้วให้ส่งมอบหลักฐานและเอกสารให้ กวก. เพื่อดำเนินการตรวจสอบตาม ข้อ 2.1 และ ข้อ 2.2

4. ขั้นตอนในการพิจารณาให้เข้าร่วมโครงการปลูกยางพารา

4.1 เกษตรกรผู้เข้าร่วมโครงการฯ และผ่านการพิจารณาตามข้อ 3.3 กวก. จะนำเสนอคณะกรรมการคัดเลือกเกษตรกรเข้าร่วมโครงการปลูกยางเพื่อยกระดับรายได้และความมั่นคงให้เกษตรกรในแหล่งปลูกยางใหม่ระยะที่ 1 เพื่อพิจารณาและเสนอกระทรวงเกษตรและสหกรณ์อนุมัติ

4.2 กระทรวงเกษตรและสหกรณ์จะประกาศรายชื่อผู้เข้าร่วมโครงการปลูกยางภายในเดือนธันวาคม 2546

4.3 สกย. จัดปฐมนิเทศ ชี้แจงและการฝึกอบรมข้อปฏิบัติของโครงการฯ และการปลูกยางให้เกษตรกรผู้เข้าร่วมโครงการฯ ตามข้อ 4.2 และมอบประกาศนียบัตรและหนังสือประจำตัวผู้เข้าร่วมโครงการปลูกยาง เพื่อใช้เป็นหลักฐานในการช่วยเหลือจากโครงการฯ

4.4 เกษตรกรผู้เข้าร่วมโครงการปลูกยางนำประกาศนียบัตรและหนังสือประจำตัวตามข้อ 4.3 ยื่นกู้เงินจาก ธกส.

5. เงื่อนไขการเข้าร่วมโครงการปลูกยาง

5.1 เกษตรกรผู้เข้าร่วมโครงการปลูกยางต้องนำยางชำถุงที่ได้รับตาม ข้อ 2.4 และ ข้อ 2.5 ไปปลูกในที่ดินที่ได้รับอนุมัติให้เข้าร่วมโครงการฯ เท่านั้นและต้องปฏิบัติตามระเบียบ หลักเกณฑ์ การปลูกยางที่ สกย. กำหนด และต้องปฏิบัติตามที่พนักงานเจ้าหน้าที่ สกย. แนะนำ หากไม่ปฏิบัติตามจะระงับการช่วยเหลือ และสงวนสิทธิที่จะเรียกเงินค่าพันธุ์ยางคืนรวมทั้งต้องคืนเงินที่

ใช้ไปแล้วให้ ธกส. และขึ้นบัญชีเป็นผู้ไม่มีสิทธิได้รับความช่วยเหลือที่เกี่ยวกับยางพาราจาก กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ในโอกาสต่อไป

5.2 เกษตรกรผู้เข้าร่วมโครงการปลูกยางต้องอำนวยความสะดวกต่อการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ในการควบคุม ตรวจสอบ ติดตามประเมินผลการปลูกยางของผู้เข้าร่วมโครงการปลูกยางพารา

โครงการปลูกยางพาราจังหวัดเชียงราย

สภาพทั่วไป

จังหวัดเชียงรายตั้งอยู่เหนือสุดของประเทศไทย มีพื้นที่ทั้งหมด 7,298,981 ไร่ หรือ 11,678.37 ตารางกิโลเมตรเป็นพื้นที่ทำการเกษตรประมาณ 2,584,165 ไร่หรือร้อยละ 35.40 ของพื้นที่จังหวัดและเป็นจังหวัดที่มีพื้นที่ทำการเกษตรมากเป็นอันดับ 1 ของภาคเหนือ (สำนักงานเกษตรและสหกรณ์จังหวัดเชียงราย, 2547: 63) แบ่งการปกครองออกเป็น 16 อำเภอ 2 กิ่งอำเภอ ลักษณะพื้นที่ประกอบไปด้วยภูเขาเป็นส่วนใหญ่ ที่ราบระหว่างหุบเขาจะเป็นที่ตั้งของแหล่งชุมชน และพื้นที่การเกษตรซึ่งเป็นที่ราบลุ่ม ที่ดอน และที่ราบเชิงเขา ลักษณะภูมิอากาศจะมีความแตกต่างกันชัดเจนระหว่างฤดูฝนและฤดูแล้ง สภาพของพื้นดินมีศักยภาพทางการเกษตรในระดับปานกลางถึงสูง ส่วนบริเวณพื้นที่ที่มีความลาดชันตั้งแต่ร้อยละ 35 ขึ้นไปไม่เหมาะสมกับการทำการเกษตร แหล่งน้ำและชลประทานพบว่ามีขีดจำกัดยังเป็นปัญหาต่อการเพาะปลูกพืช ซึ่งมีอาณาเขตติดต่อดังนี้

ทิศเหนือ	ติดกับ ประเทศสหภาพพม่าและสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว
ทิศใต้	ติดต่อกับจังหวัดลำปางและจังหวัดพะเยา
ทิศตะวันตก	ติดต่อกับจังหวัดเชียงใหม่
ทิศตะวันออก	ติดต่อกับจังหวัดพะเยา

สภาพเศรษฐกิจและสังคม

สำนักงานเกษตรและสหกรณ์จังหวัดเชียงราย (2547: 25) ระบุว่า รายได้ภาคเกษตรของเกษตรกรในจังหวัดเชียงราย ปี พ.ศ. 2544 เฉลี่ย 13,320 บาทต่อคนต่อปี และรายได้ครัวเรือนเกษตรกรในปีเพาะปลูก พ.ศ. 2544/45 พบว่า เกษตรกรมีรายได้เงินสดเฉลี่ย 123,578 บาทต่อครัวเรือนต่อปี แยกเป็นรายได้จากการเกษตร 50,455.50 บาทหรือร้อยละ 40.84 และเป็นรายได้นอกเกษตร 73,122.77 บาทหรือร้อยละ 59.16 เน้นให้เห็นว่าเกษตรกรในจังหวัดเชียงรายทำการ

เกษตรไว้เพื่อบริโภคมากกว่าการค้าและมีการประกอบอาชีพนอกการเกษตรอื่นเนื่องจากมีรายได้ดีกว่า ส่วนขนาดของครัวเรือนเกษตรกรเฉลี่ยครัวเรือนละ 3.88 คน เป็นเกษตรกรวัยแรงงานเฉลี่ย 2.94 คน และส่วนขนาดของการถือครองที่ดินเฉลี่ย 16.16 ไร่ต่อครัวเรือน เมื่อภาครัฐมีแผนที่จะนำโครงการปลูกยางเข้ามาส่งเสริมและขยายพื้นที่ในแหล่งปลูกใหม่ในจังหวัดเชียงราย จึงมีเกษตรกรสนใจเข้าร่วมโครงการปลูกยางพารา ในระยะที่ 1 ปี พ.ศ. 2547 รวมทั้งสิ้น จำนวน 1,328 ราย 11,271 ไร่ ดังตารางที่ 5

ตารางที่ 5 จำนวนเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการปลูกยางพารา จังหวัดเชียงราย

อำเภอ	จำนวนราย	จำนวนไร่
เชียงของ	220	1,769
ดอยหลวง	162	1,337
เทิง	157	1,394
เมือง	138	1,198
พญาเม็งราย	105	820
เวียงแก่น	94	806
เวียงเชียงรุ้ง	92	833
เชียงแสน	64	581
แม่จัน	63	536
เวียงชัย	62	504
พาน	61	545
เวียงป่าเป้า	32	254
แม่สรวย	31	277
แม่ลาว	24	223
ป่าแดด	13	110
ขุนตาล	6	48
แม่สาย	4	36
รวม	1,328	11,271

ที่มา: กองทุนสงเคราะห์การทำสวนยาง จังหวัดเชียงราย (2547: 25)

โครงการปลูกยางพาราอำเภอเชียงของ

สภาพทั่วไป อำเภอเชียงของเป็นอำเภอชายแดน ตั้งอยู่ทางทิศตะวันออกเฉียงเหนือของจังหวัดเชียงราย ที่พื้นที่ประมาณ 523,062.5 ไร่หรือ 836.90 ตารางกิโลเมตร ลักษณะภูมิประเทศเป็นภูเขาทางตอนเหนือ ทางทิศตะวันออกและทางตะวันตก โดยมี ที่ราบลุ่มตรงกลาง ที่ราบลุ่มเชิงเขา และที่ราบลุ่มริมฝั่งแม่น้ำโขงและ แม่น้ำอิง พื้นที่เต็มไปด้วยป่าไม้และภูเขาสูง ล้อมรอบมีความสูงจากระดับน้ำทะเลประมาณ 1,000 ฟุต มีอาณาเขตติดต่อดังนี้

ทิศเหนือ	ติดกับประเทศสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาวที่เมืองห้วยทราย แขวงบ่อแก้วโดยมีแม่น้ำโขงเป็นเส้นกั้นอาณาเขต
ทิศใต้	ติดกับอำเภอขุนตาล และอำเภอพญาเม็งราย
ทิศตะวันออก	ติดกับประเทศสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว และอำเภอเวียงแก่น
ทิศตะวันตก	ติดกับอำเภอพญาเม็งราย กิ่งอำเภอดอยหลวง และอำเภอเชียงแสน โดยมีแหล่งน้ำเพื่อการเกษตรและประมง ประกอบด้วย แม่น้ำโขง แม่น้ำอิง อ่างเก็บน้ำ 10 แห่ง หนองน้ำ 35 แห่ง ฝายขนาดเล็ก 35 แห่ง และขนาดใหญ่ 5 แห่ง

สถานภาพบุคคล เศรษฐกิจและสังคม ประชากรส่วนใหญ่ประกอบอาชีพด้านเกษตรกรรม ปศุสัตว์และประมง พืชเศรษฐกิจหลักได้แก่ ข้าว ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ ถั่ว ส้มเขียวหวาน ส้มโอ มีประชากรทั้งหมด 64,811 คนแยกเป็นชาย 32,600 คน หญิง 32,211 คน จำนวน 16,156 ครอบครัว ประกอบด้วยคนหลายเชื้อชาติ เช่น ชาวไทยพื้นเมืองเดิม ไทยลื้อ จีนฮ่อ และชาวไทยภูเขาต่างๆ เช่น ม้ง (มั่ว) เย้า ลาหู่ (มูเซอ) ขมุ เป็นต้น แบ่งการปกครองออกเป็น 7 ตำบล 101 หมู่บ้าน (สำนักงานอำเภอเชียงของ, 2547: 1-3) และมีเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการปลูกยางพารา รวมทั้งสิ้น จำนวน 220 ราย ดังตารางที่ 6

ตารางที่ 6 จำนวนเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการปลูกยางพารา อำเภอเขียงของ

ตำบล	จำนวนราย	จำนวนไร่
ศรีดอนชัย	4	29
ครึ่ง	40	308
บุญเรือง	24	207
ห้วยซ้อ	156	1,225
รวม	220	1,769

ที่มา: กองทุนสงเคราะห์การทำสวนยาง จังหวัดเชียงราย (2547: 25)

ผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ผลงานวิจัยเกี่ยวกับสถานภาพส่วนบุคคล เศรษฐกิจ และสังคม ที่มีผลต่อความคาดหวังของเกษตรกรที่ได้ตรวจเอกสาร ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา สถานภาพการสมรส รายได้ ภูมิฐานะ แรงงานในครัวเรือน ขนาดพื้นที่ทำการเกษตร สภาพถือครองที่ดิน การเป็นสมาชิกกลุ่ม และการฝึกอบรม

เพศ

บุทรชัย ปัทมสนธิ (2545: 76) ศึกษาพบว่า เพศชายและเพศหญิงมีความคาดหวังที่จะได้รับประโยชน์จากการปลูกไม้โตเร็วแตกต่างกันและธีรวัฒน์ ชูรัตน์ (2541: 53) ศึกษาพบว่า เพศชายและเพศหญิง มีความคาดหวังที่เข้าร่วมโครงการป้องกันและกำจัดศัตรูข้าวโดยวิธีผสมผสานแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05 ปัญญา หิรัญรัมย์ (2529: 185) กล่าวว่า เกษตรกรผู้ชายมีความเชื่อมั่น มีเหตุผล หรือชอบตัดสินใจทำอะไรใหม่ๆ มากกว่าเกษตรกรผู้หญิงที่ไม่ชอบความเสี่ยง ความไม่แน่นอน ผู้หญิงชอบใช้อารมณ์และสนใจได้ง่ายกว่าผู้ชาย แต่การยอมรับการเปลี่ยนแปลงก็ไม่ได้ง่ายกว่าผู้ชาย

อายุ

ปรีชาญ สามารถ (2547: 31) ผลการศึกษา สรุปได้ว่า ไม่ว่าประชากรมีอายุอยู่ในช่วงใดมีความคาดหวังด้านประโยชน์ทางเศรษฐกิจ ความคาดหวังด้านประโยชน์ทางนิเวศและความคาดหวังด้านการได้รับสิทธิพิเศษอื่นๆ ไม่แตกต่างกัน ส่วนยุทธชัย ปัทมสนธิ (2545: 77) ศึกษาพบว่า รายรฐมีอายุน้อย และอายุมาก มีความคาดหวังที่จะได้รับผลประโยชน์จากการปลูกไม้โตเร็วแตกต่างกัน และ ปรีชาพร วงศ์อนุตรโรจน์ (2535: 146) ได้กล่าวว่า อายุแม้จะมีผลต่อการทำงานไม่เด่นชัด แต่อายุก็จะเกี่ยวข้องกับระยะเวลาและประสบการณ์ในการทำงาน ผู้ที่มีอายุมากมักจะมีประสบการณ์ในการทำงาน แต่ก็ขึ้นอยู่กับลักษณะของงานและประสบการณ์ทำงานด้วย

ระดับการศึกษา

ปรีชาญ สามารถ (2547: 36) ผลการศึกษาพบว่า ประชากรไม่ว่ามีการศึกษาสูงหรือต่ำมีความคาดหวังด้านประโยชน์ทางนิเวศไม่แตกต่างกัน และยุทธชัย ปัทมสนธิ (2545: 78) ศึกษาพบว่า รายรฐผู้มีระดับการศึกษาต่ำและระดับการศึกษาสูงมีความคาดหวังที่จะได้รับประโยชน์จากการปลูกไม้โตเร็วไม่แตกต่างกัน บุญสม วราเอกศิริ (2529: 163) ได้กล่าวว่า ระดับการศึกษาสูงจะมีความสนใจอ่านข่าวสาร ถ้าการศึกษาต่ำก็อ่านไม่ออกหรืออธิบายให้เข้าใจได้ยาก และรัชนิกร เศรษฐโช (2528: 143) กล่าวว่า การศึกษาช่วยให้ผู้เรียน มีทักษะ ความชำนาญในด้านอาชีพ ช่วยทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงในตัวบุคคลโดยมีการศึกษาสูง

สถานภาพการสมรส

ธีรวัฒน์ ชูรัตน์ (2541: 55) ศึกษาพบว่า การสมรสกับความคาดหวังของเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการป้องกันและกำจัดศัตรูข้าวโดยวิธีผสมผสานมีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญ สอดคล้องกับ ตำราญ กิตติศรี (2532: 12) ระบุว่า การสมรสมีส่วนสำคัญต่อการปฏิบัติงานในหน้าที่การทำงาน ทำให้ชีวิตครอบครัวมีความสำเร็จและราบรื่น ส่วนจิราพรรณ พินศิริกุล (2533: 25) กล่าวว่า คนโสดกับคนที่สมรสแล้วจะมีความรู้สึกที่แตกต่างกันในจุดมุ่งหมายของชีวิตและผู้ที่สมรสแล้วยังมีความคิดที่สุขุมรอบคอบมีเหตุผลมากยิ่งขึ้น

รายได้

ปรีชาญ สามารถ (2547: 39) ศึกษาพบว่า ฐานะทางเศรษฐกิจของประชากรเป็นปัจจัยสำคัญที่มีผลต่อความคาดหวังด้านประโยชน์ทางเศรษฐกิจแต่ไม่มีผลต่อความคาดหวังด้านประโยชน์ทางนิเวศ ด้านการมีอำนาจและเกียรติยศชื่อเสียงและด้านการมีสิทธิพิเศษอื่นๆ แต่อย่าง

ใด ส่วนยุทธชัย ปัทมสนธิ (2545: 82) ศึกษาพบว่า รายได้มีความสัมพันธ์กับความคาดหวังที่จะได้รับประโยชน์จากการปลูกไม้โตเร็วอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05 และธีรวัฒน์ ชูรัตน์ (2541: 55) ศึกษาพบว่า รายได้กับความคาดหวังเข้าร่วมโครงการป้องกันและกำจัดศัตรูข้าวมีความแตกต่างกัน ส่วนสมทบ เพชรรัตน์ (2523: 72-74) สรุปว่า เกษตรกรที่มีรายได้มากมักมีแนวโน้มยอมรับข้าวพันธุ์ดี การใส่ปุ๋ยเคมี การป้องกันกำจัดโรคและแมลงมากกว่าเกษตรกรที่มีรายได้น้อย

ภูมิลำเนา

ยุทธชัย ปัทมสนธิ (2545: 83) ผลการวิจัยพบว่า รายได้ผู้ที่มีภูมิลำเนาเดิมและอพยพมาจากที่อื่นมีความคาดหวังที่จะได้รับประโยชน์จากการปลูกไม้โตเร็วไม่แตกต่างกัน ส่วนปรีชาญ สามารถ (2547: 47) การศึกษาพบว่าระยะเวลาที่อยู่อาศัยเป็นปัจจัยสำคัญที่มีผลต่อความคาดหวังด้านเศรษฐกิจ ด้านการมีอำนาจและเกียรติยศชื่อเสียง และด้านการได้รับสิทธิพิเศษอื่นๆ แต่ไม่มีผลต่อความคาดหวังด้านประโยชน์ทางนิเวศ

ขนาดพื้นที่ถือครอง

ยุทธชัย ปัทมสนธิ (2545: 80) ศึกษาพบว่า ขนาดที่ดินถือครอง กับความคาดหวังที่จะได้รับประโยชน์จากการปลูกไม้โตเร็วแตกต่างกัน สอดคล้องกับทัศนีย์ ศิริวรรณ (2522: 65) สรุปว่า เกษตรกรที่มีพื้นที่ทำการเกษตรมากมีแนวโน้มการยอมรับการใช้ยากำจัดศัตรูพืชมากกว่าเกษตรกรที่มีพื้นที่ทำการเกษตรน้อย และอังคณา ติมานนท์วรไชย (2525: 65) ได้เสนอว่าเนื้อที่ทำการเกษตร มีความสัมพันธ์กับการยอมรับยาป้องกันกำจัดศัตรูพืช ปุ๋ยเคมี และเครื่องทุ่นแรงของเกษตรกร

สภาพการถือครองที่ดิน

ธีรวัฒน์ ชูรัตน์ (2541: 57-58) ศึกษาพบว่า สภาพการถือครองที่ดินกับความคาดหวังเข้าร่วมโครงการป้องกันกำจัดศัตรูข้าวโดยวิธีผสมผสานมีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญ และสง่าดวงรัตน์ (2521: 42) ได้ศึกษาความสนใจของชาวนาในการใช้วิทยาการแผนใหม่ พบว่าในฤดูนามีชาวนาที่เป็นเจ้าของที่นาได้นำวิทยาการแผนใหม่ไปใช้มากกว่าชาวนาที่เช่านาคนอื่นทำ

จำนวนสมาชิกในครัวเรือน

ปรีชาญ สามารถ (2547: 43) ศึกษาพบว่า จำนวนสมาชิกในครัวเรือนกับความคาดหวังด้านประโยชน์ทางเศรษฐกิจ ความคาดหวังด้านประโยชน์ทางนิเวศ ความคาดหวังด้านการมี

อำนาจและเกียรติยศชื่อเสียง และความคาดหวังด้านการได้รับสิทธิพิเศษอื่นๆ พบว่าจำนวนสมาชิกในครัวเรือนของประชากรไม่มีผลต่อความคาดหวังด้านใดๆเลย ส่วนธีรวัฒน์ ชูรัตน์ (2541: 56) ศึกษาพบว่า แรงงานในครัวเรือนกับความคาดหวังของเกษตรกรเข้าร่วมโครงการป้องกันกำจัดศัตรูข้าวโดยวิธีผสมผสานที่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ และบุทรชัย ปัทมสนธิ (2545: 79) สรุปว่าราษฎรผู้มีจำนวนสมาชิกในครัวเรือนน้อยและจำนวนสมาชิกในครัวเรือนมากมีความคาดหวังที่จะได้รับประโยชน์จากการปลูกต้นไม้โตเร็วแตกต่างกัน

การเป็นสมาชิกกลุ่ม

ปรีชาญ์ สามารถ (2547: 50-51) ศึกษาพบว่า การเป็นสมาชิกกลุ่มทางสังคมเป็นปัจจัยสำคัญที่มีผลต่อ ความคาดหวังด้านประโยชน์ทางนิเวศ แต่ไม่มีผลต่อความคาดหวังด้านประโยชน์ทางเศรษฐกิจ ด้านการมีอำนาจและเกียรติยศชื่อเสียง และด้านการได้รับสิทธิพิเศษอื่นๆ ส่วนธีรวัฒน์ ชูรัตน์ (2541: 65) ศึกษาพบว่า การเป็นสมาชิกกลุ่มกับความคาดหวังเกษตรกรเข้าร่วมโครงการป้องกันกำจัดศัตรูข้าวโดยวิธีผสมผสานมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05 ในทำนองเดียวกันผลการศึกษาของ วัลภา อยู่ทอง (2525: 64) พบว่า เกษตรกรที่มีการรวมกลุ่มมีแนวโน้มยอมรับเครื่องจักรและการทำนาสองครั้งเร็วกว่าเกษตรกรที่ไม่มีการรวมกลุ่ม

ประสบการณ์การฝึกอบรม

สุรินทร์ ชนะทอง (2535: 15) ศึกษาพบว่า การที่บุคคลมีประสบการณ์การฝึกอบรมสัมมนา ประชุมทางวิชาการ และดูงานมาก ย่อมมีผลให้บุคคลนั้นมีการรับรู้ในเรื่องที่เกี่ยวข้องกับประสบการณ์ที่ได้รับนั้นดีกว่า สอดคล้องกับสมยศ นาวิการ (2525: 40) กล่าวว่า การฝึกอบรมเป็นการเพิ่มพูนความรู้ ความชำนาญ และความสามารถให้แก่ผู้ปฏิบัติงานในองค์การ ได้ดียิ่งขึ้น ตลอดจนเป็นการเตรียมคนหรือพัฒนาคนให้มีขีดความสามารถ ประสบการณ์ที่จะทำงานให้ประสบผลสำเร็จ และสมคิด บางโม (2539: 14) ระบุว่า การฝึกอบรมจึงเป็นกระบวนการเพิ่มพูนความรู้ (knowledge) ทักษะ (skills) และทัศนคติ (attitude) อันที่จะนำไปสู่มาตรฐานการทำงานให้สูงขึ้น ทำให้บุคคลมีความก้าวหน้าในหน้าที่การงานและองค์การบรรลุเป้าหมายที่กำหนดไว้

แนวคิดและทฤษฎีความคาดหวัง

แนวคิดความคาดหวัง (Expectancy Concepts)

นันทวัน เชวงวิศิษฐ์ (2545: 22) กล่าวว่า ความคาดหวังเป็นการคาดการณ์ของบุคคลที่มีต่อสิ่งใด สิ่งหนึ่ง โดยสิ่งนั้นอาจเป็นรูปธรรมหรือนามธรรมก็ได้ โดยการคาดการณ์นั้นอาจแตกต่างกันไป ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับภูมิหลัง ประสบการณ์ ความสนใจและการเห็นคุณค่าของความสำเร็จ

อุดมศักดิ์ แนวจิตร (2544: 27) กล่าวคือ นักท่องเที่ยวย่อมมีความคาดหวังของการจัดการสภาพแวดล้อมของแหล่งท่องเที่ยวที่พึงปรารถนาและจินตนาการไว้ก่อน ที่จะได้สัมผัสจริงกับแหล่งท่องเที่ยวต่างๆ ด้วยตนเองและความคิดฝันจินตนาการซึ่งเป็นความคาดหวังต่อการจัดการสภาพแวดล้อมของแหล่งท่องเที่ยวในแต่ละบุคคลนั้นก็ย่อมแตกต่างกันออกไป ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับประสบการณ์และปัจจัยส่วนบุคคลด้วย

เคโฆพล เสมือนใจ (2541: 28) กล่าวว่า ความคาดหวังเป็นแรงจูงใจที่มีอิทธิพลทำให้บุคคลมีแรงจูงใจตนเองในการปฏิบัติงานให้บรรลุประสบผลสำเร็จได้อย่างมีประสิทธิภาพ มีประสิทธิผลและความพอใจ ซึ่งมีปัจจัยต่างๆ มากมายที่คิดว่ามีอิทธิพลต่อความคาดหวังนั้น

ยุทธชัย ปัทมสนธิ (2545: 8) กล่าวว่า ความคาดหวัง หมายถึง การคาดคะเนหรือความมุ่งหวังของบุคคลกับสิ่งที่จะเกิดขึ้นในอนาคต โดยอาศัยข้อมูลจากอดีตและปัจจุบันเป็นตัวทำนาย ซึ่งจะแตกต่างกันตามลักษณะของบุคคลความต้องการบทบาทหน้าที่และเป้าหมายในการกระทำนั้นๆ

เกศสินี กลิ่นบุษย์ (2540: 8) ความคาดหวัง หมายถึง การคาดการณ์หรือความคาดหวังเพื่อตอบสนองต่อความต้องการขึ้นอยู่กับลักษณะของบุคคลประสบการณ์ที่ผ่านมา และการเห็นคุณค่าของการกระทำไปสู่เป้าหมายที่ต้องการนั้นๆ ซึ่งจะมีผลต่อความพึงพอใจของบุคคลในการตั้งความหวังนั้น บุคคลจะกำหนดระดับความคาดหวังไว้เป็นแนวทางที่จะสามารถประสบผลสำเร็จได้

สุณีย์ ชีรดากร (2525: 10) ให้ความหมายของความคาดหวังว่า คือ การทำนายเหตุการณ์ว่าจะมีเหตุการณ์อะไรเกิดขึ้นบ้าง การคาดหวังจะเกิดขึ้นได้เมื่อสิ่งนั้นเป็นสิ่งที่เรามีประสบการณ์

สุรางค์ จันทระ (2529: 55) กล่าวว่า ความคาดหวัง คือ ความเชื่อหรือคำทำนายว่า สิ่งใดน่าจะเกิดขึ้นและสิ่งใดที่ไม่น่าจะเกิดขึ้นความคาดหวังจะเกิดขึ้นตรงความเชื่อหรือคำคาดการณ์ล่วงหน้าหรือไม่นั้น ย่อมขึ้นอยู่กับประสบการณ์ของแต่ละคน หากความคาดหวังนั้นประสบความสำเร็จหรือถูกต้อง ก็จะมีเจตคติดีหรือมีความพึงพอใจต่อสิ่งนั้น แต่ถ้าหากผิดพลาดในสิ่งใดก็จะมีเจตคติที่ไม่ดีต่อสิ่งนั้น

ดำรง ปินทะนา (2533: 6) กล่าวว่า ความคาดหวังเป็นความรู้สึกนึกคิดและคาดการณ์ของบุคคลที่มีต่อสิ่งหนึ่งสิ่งใด โดยสิ่งนั้นอาจจะเป็นรูปธรรมหรือนามธรรมก็ได้ ความรู้สึกนึกคิดหรือคาดการณ์นั้นๆจะมีลักษณะเป็นการประเมินค่าโดยมาตรฐานของตนเองเป็นเครื่องวัดการคาดการณ์ของแต่ละบุคคล แม้จะเป็นการให้ต่อสิ่งที่เป็รูปธรรมหรือนามธรรมชนิดเดียวกัน ก็อาจแตกต่างกันออกไปได้ ทั้งนี้แล้วแต่ภูมิหลัง ประสบการณ์ ความสนใจ และการเห็นคุณค่าความสำเร็จของสิ่งนั้นๆ

สังเวียน คงดี (2538: 20) ให้ความเห็นเกี่ยวกับความคาดหวังว่า ความคาดหวังมิได้จำเพาะเจาะจงที่การกระทำอย่างเดียวแต่จะรวมถึงแรงจูงใจ ความเชื่อ ความรู้สึก หัสนคติและค่านิยมอีกด้วย ทั้งนี้ความคาดหวังในบทบาทเป็นเรื่องของการที่สมาชิกของกลุ่มโดยทั่วไปรับรู้หรือตั้งความหวังว่า บุคคลที่ครอบครองสถานภาพอยู่ควรจะทำมีแรงจูงใจ มีความเชื่อ มีความรู้สึก มีทัศนคติค่านิยมอย่างไร เช่น คนที่อยู่ในสถานภาพครูควรจะทำตัวให้เป็นตัวอย่างแก่นักเรียน ควรจะมีความต้องการปรับปรุงการเรียนการสอนและช่วยเหลือเด็กทุกคน ควรมีความเชื่อในวิชาความรู้ที่ตนเองสอน ควรมีทัศนคติที่ดีต่ออาชีพครู และควรมีค่านิยมและมีความเมตตาปราณีต่อเด็กนักเรียนทุกคน เป็นต้น

ทฤษฎีความคาดหวัง (Expectancy Theory)

Vroom (1964 อ้างใน จานงศ์ บุญชู, 2531: 268-272) ได้เสนอทฤษฎีกระตุ้นจูงใจให้ชื่อว่า ทฤษฎีกระตุ้นจูงใจด้วยความหวัง (expectancy theory of motivation) ที่ได้สร้างขึ้นบนรากฐานแห่งแนวคิด 3 แนวคิด คือ

1. แนวคิดที่ว่าคนย่อมมีพลังปรารถนาที่มีสภาพเป็นเป้าหมายส่วนตัวที่แท้จริงของเขาซึ่งเขาต่างหวังจะให้เป้าหมายส่วนตัวดังกล่าวสัมฤทธิ์ผลในขั้นสุด (valence concepts)

2. แนวคิดที่ว่า เป้าหมายส่วนตัวที่คนคาดหวังจะให้สัมฤทธิ์ผลดังปรารถนาคือมีทางที่จะสัมฤทธิ์ผลได้โดยพยายามปฏิบัติงานที่ได้รับมอบหมายให้สำเร็จผลตามเป้าหมายขององค์การเป็นอุปกรณ์ (instrumentality concepts)

3. แนวคิดที่ว่าคนที่คนพยายามปฏิบัติงานให้บรรลุผลสำเร็จตามเป้าหมายขององค์การเพื่อให้อุปกรณ์นำสู่ความสำเร็จตามเป้าหมายส่วนตัวนั้นคนย่อมมีความคาดหวังเป็นแรงกระตุ้นจูงใจให้พยายามปฏิบัติงานอย่างเต็มพลังความสามารถของเขา (expectancy concepts)

นอกจากแนวคิดดังกล่าวแล้ว Vroom ได้เสนอว่ายังมีสิ่งที่เข้ามาเกี่ยวข้องกับแนวคิดรากฐานดังกล่าวสำคัญอีก 3 สิ่ง คือ

1. ความพยายามในการปฏิบัติงาน อันมีแนวคิดเกี่ยวกับเรื่องความคาดหวังเป็นแรงกระตุ้นให้เกิดขึ้น (effort)

2. เป้าหมายขององค์การหรืออาจมองในแง่ที่เป็นผลของความพยายามในการปฏิบัติงานมักเรียกกันว่าผลงานขั้นต้น (first-level outcome)

3. เป้าหมายส่วนตัวที่แท้จริงของคนหรืออาจมองในแง่ที่เป็นผลที่แท้จริงที่เขาต้องการหลังจากผลงานขั้นต้นบรรลุผลสำเร็จมักเรียกกันว่า ผลงานขั้นรอง (second-level outcome) หรือบางท่านเรียกว่าผลงานขั้นสุด (end outcome)

จำนงค์ บุญชู (2531: 268-272) ยังกล่าวต่อไปอีกว่า ขั้นตอนการกระตุ้นจูงใจตามทฤษฎีของ Vroom มีวิธีการดำเนินการ 3 ขั้นตอน ดังนี้ คือ

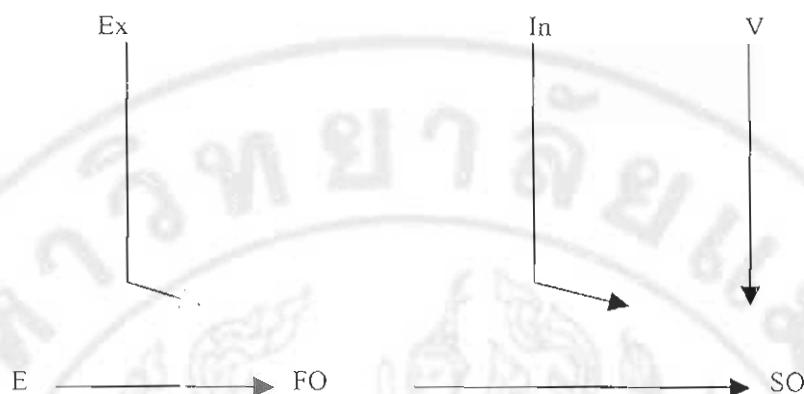
ขั้นตอนที่ 1 ดำเนินการเพื่อให้คนเกิดความเข้าใจว่าผลงานขั้นรองมีความสำคัญแก่เขาอย่างมากทั้งนี้เพื่อให้เขาดึงพลังปรารถนาที่จะให้ผลงานขั้นรองของเขาสัมฤทธิ์ผล

ขั้นตอนที่ 2 ดำเนินการเพื่อให้คนเข้าใจว่าการปฏิบัติงานให้บรรลุความสำเร็จในผลงานขั้นต้น จะยังผลเป็นอุปกรณ์ให้เขาสัมฤทธิ์ผลในผลงานขั้นรองได้ตามปรารถนา

ขั้นตอนที่ 3 ดำเนินการเพื่อให้คนเข้าใจว่าความพยายามตามขนาดที่เขาคาดหวังจะยังผลให้เขาบรรลุความสำเร็จในผลงานขั้นต้นได้ ทั้งนี้เพื่อที่จะให้มีความคาดหวังเป็นแรงกระตุ้นจูงใจให้เขาพยายามปฏิบัติงานอย่างเต็มพลังความสามารถที่สุด

ตามนัยที่กล่าวมามีเจตนาที่จะให้ผู้บริหารหรือหัวหน้าดำเนินการตามที่เห็นสมควรเพื่อให้ปฏิบัติงานเกิดความหวังและสมัครใจที่จะทำงานในความรับผิดชอบอย่างเต็มพลังความสามารถอันกล่าวได้ว่า ความคาดหวัง (expectancy) ซึ่งมีสภาพเป็นเสมือนตัวกระตุ้นจูงใจ (motivation) ให้ผู้ปฏิบัติงานเกิดความพยายามนั้นจะทำหน้าที่เชื่อมโยงระหว่างการใช้ความพยายามกับผลงานขั้นต้น ส่วนความเชื่อที่ว่าผลงานขั้นต้นสำเร็จแล้วจะยังผลให้ผลงานขั้นรอง

สัมฤทธิ์ผลตามมานั้น ย่อมมีสภาพเป็นเสมือนอุปกรณ์ (instrumentality) ทำหน้าที่เชื่อมโยงระหว่างผลงานขั้นต้นกับผลงานขั้นรอง ดังภาพที่ 2

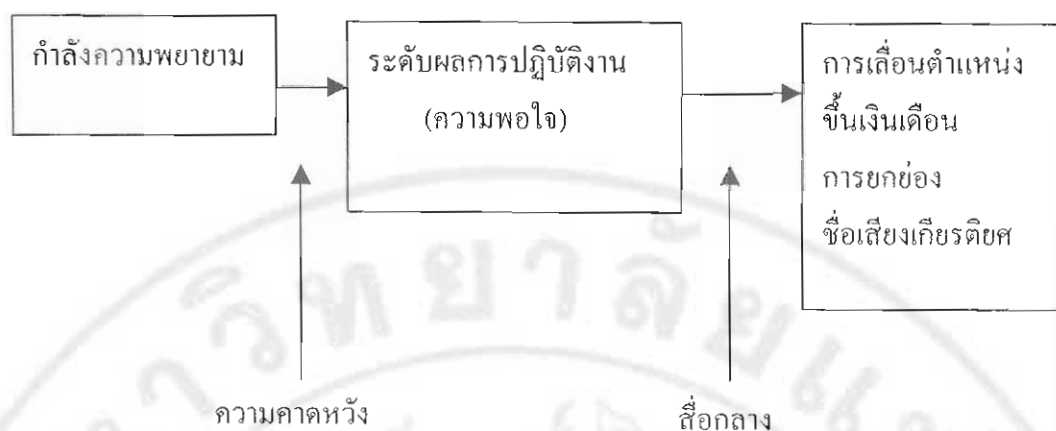
ภาพที่ 2 แบบจำลองแสดงกรรมวิธีกระตุ้นใจตามทฤษฎีของ Vroom

ที่มา: จำนงค์ บุญชู (2536: 274)

- คำอธิบาย: E = การใช้ความพยายามในการทำงาน (effort)
 FO = ผลงานขั้นต้น (first-level outcome)
 SO = ผลงานขั้นรอง (second-level outcome)
 Ex = ความคาดหวัง (expectancy) ที่กระตุ้นให้เกิดความพยายาม
 In = ความเชื่อที่มีสภาพเป็นอุปกรณ์ (instrumentality)
 V = พลังความปรารถนาที่แท้จริงที่มีต่อผลงานขั้นรอง (valence)

สิ่งที่สำคัญที่จะช่วยให้ทฤษฎีนี้มีผลในการกระตุ้นใจให้ผู้ปฏิบัติงานได้ในระดับสูงก็คือเมื่อเขาเกิดความเชื่อว่า

1. ความพยายาม (effort) ตามที่คาดหวังจะยังผลให้เกิดผลงานขั้นต้นในระดับสูงได้ ผลงานขั้นต้นในระดับสูงที่เกิดขึ้นจะเป็นอุปกรณ์นำสู่ผลงานขั้นรองได้ ผลงานขั้นรองที่เกิดขึ้นจะยังผลสนองพลังความปรารถนาที่แท้จริงในผลงานขั้นรองที่ตนมั่นใจว่าได้ นั่นหมายความว่า คนจะกระตุ้นใจตนเองให้ปฏิบัติงานอย่างกระตือรือร้นเมื่อเขามั่นใจว่าผลงานขั้นต้นย่อมสำเร็จลงได้ด้วยการใช้ความพยายามตามที่คาดหวัง และความสำเร็จของผลงานขั้นต้นจะเป็นอุปกรณ์นำเขาสู่ความสำเร็จในผลงานขั้นรอง ซึ่งผลงานขั้นรองนั้นจะสนองพลังความปรารถนาที่แท้จริงของเขาได้
- ดังภาพที่ 3

ภาพที่ 3 แผนผังทฤษฎีความคาดหวังของ Vroom

ที่มา: สมเกียรติ ขาวสมบูรณ์ (2537: 22)

2. ผลการปฏิบัติงาน (performance) ได้แก่ ผลการปฏิบัติงานที่ปรากฏสืบเนื่องมาจากการใช้ความพยายามของคน อย่างไรก็ตามผลการปฏิบัติงานที่ปรากฏออกมานั้นหาได้เป็นผลสืบเนื่องมาจากความพยายามที่คนกำหนดว่าจะใช้อย่างร้อยเปอร์เซ็นต์

3. ผลตอบแทน (rewards) ได้แก่ ผลตอบแทนที่มีสภาพเป็นตัวแปรก่อให้เกิดความพอใจ ผลตอบแทนดังกล่าว สืบเนื่องมาจากผลการปฏิบัติงานหรืออาจกล่าวได้ว่า ผลการปฏิบัติงานมีความสัมพันธ์เกี่ยวข้องเชื่อมโยงกับความพอใจ ซึ่งแบ่งออกได้เป็น 3 อย่าง คือ

3.1 ผลตอบแทนที่เป็นปัจจัยสร้างความพอใจโดยตรง (intrinsic rewards)

3.2 ผลตอบแทนแวดล้อมที่เป็นปัจจัยสนับสนุนให้เกิดความพอใจ (extrinsic rewards)

3.3 ผลตอบแทนที่คนเชื่อว่าให้ความเป็นธรรมแก่เขา (perceived equitable rewards)

4. ความพอใจ (satisfaction) ได้แก่ ทศนคติ (attitudes) เป็นความรู้สึกหรือสำนึกภายในที่คนมีอยู่ สืบเนื่องมาจากการเรียนรู้ การใช้เหตุผล การทำความเข้าใจและการตัดสินใจในสิ่งที่เกี่ยวข้องกับตนและสภาพแวดล้อมของตน

จากทฤษฎีความคาดหวังที่กล่าวมา กล่าวได้ว่า เป็นทฤษฎีกระตุ้นใจด้วยกรรมวิธี กระตุ้นใจ (process theory of motivation) กล่าวคือ เป็นทฤษฎีที่มุ่งกำหนดแนวทางที่เป็นกรรมวิธีให้คนดำเนินการกระตุ้นใจให้ปฏิบัติงานด้วยความกระตือรือร้น เต็มพลังความสามารถ เพื่อให้ได้ทั้งผลงานที่มีประสิทธิภาพ มีประสิทธิผลและความพอใจของคนปฏิบัติงานไปพร้อม

กันด้วย สำหรับการทำการวิจัยความคาดหวังของเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการปลูกยางพาราในอำเภอเชียงของ จังหวัดเชียงราย ในครั้งนี้ผู้วิจัยได้ใช้แนวทางทฤษฎีความคาดหวังของ Vroom เป็นแบบแผนตามหลักการทฤษฎีที่ว่า คนเราย่อมมีเป้าหมายที่แท้จริงของตนเองและต้องการทำให้เป้าหมายนั้นสัมฤทธิ์ผล ซึ่งการที่จะทำให้เป้าหมายส่วนตัวสัมฤทธิ์ผลได้นั้น ก็ต้องทำงานที่ตนเองรับมาให้สำเร็จก่อน เพื่อใช้เป็นเครื่องมือนำไปสู่เป้าหมายที่ต้องการ และคนจะมีความพยายามทำงานที่ตนเองรับมาให้บรรลุเป้าหมายตามที่ตนต้องการนั้น ก็ต้องทำงานตามที่ตนรับมาจากโครงการปลูกยางพาราในอำเภอเชียงของนั่นคือ การปลูกยางพาราที่ภาครัฐเข้าไปส่งเสริมให้มีประสิทธิภาพบรรลุเป้าหมาย

ภาคสรุป (Overview)

ยางพารา เป็นพืชเศรษฐกิจที่มีความสำคัญต่อเศรษฐกิจของประเทศไทยมานานนับร้อยปี จากที่มีการนำเข้ามาปลูกในประเทศไทยครั้งแรกที่อำเภอกันทรัง จังหวัดตรัง ปัจจุบันมีพื้นที่ปลูกยางพารารวมทั้งสิ้น จำนวน 12.3 ล้านไร่ ประมาณร้อยละ 90 ของพื้นที่อยู่ในภาคใต้ที่เหลืกระจายอยู่ในภาคตะวันออกและภาคตะวันออกเฉียงเหนือ รวม 42 จังหวัด มีเกษตรกรประกอบอาชีพทำสวนยางประมาณ 1 ล้านครอบครัว ก่อให้เกิดการจ้างงานปีละหลายล้านคนช่วยลดปัญหาการเคลื่อนย้ายแรงงานจากชนบทเข้าสู่เมือง แม้ว่าประเทศไทยเป็นผู้ผลิตยางธรรมชาติได้ในสัดส่วนประมาณ 1 ใน 3 ของยางที่โลกผลิตได้ และส่งออกยางธรรมชาติมากเป็นอันดับ 1 ของโลก แต่เกษตรกรยังขาดความมั่นคงในอาชีพการทำสวนยางเพราะราคายางยังผันผวนอยู่ตลอดเวลา นอกจากนั้นยังมีปัญหาอื่นๆ ซึ่งเรื้อรังหลายประการจำเป็นต้องแก้ไขเป็นกรณีเร่งด่วนและแก้ปัญหาพร้อมๆกัน เพื่อให้สถานยางไทยมีความมั่นคงสามารถแข่งขันในตลาดโลกได้อย่างมีประสิทธิภาพ

รัฐบาลได้แก้ปัญหาราคายางโดยให้รักษาความสมดุลของอุปสงค์และอุปทานด้วยมาตรการในระดับนโยบายทำความตกลงร่วมกับประเทศผู้ผลิตรายใหญ่ ได้แก่ ประเทศมาเลเซียและอินโดนีเซีย ให้มีการลดผลผลิต ลดการส่งออกและจัดตั้งบริษัทร่วมทุนยางระหว่างประเทศ มาตรการดังกล่าวเป็นปัจจัยสำคัญที่ส่งผลให้ราคายางสูงขึ้นดังเช่นปัจจุบัน จึงได้ปฏิรูประบบการพัฒนาของไทย เพื่อให้เกิดกระบวนการพัฒนาใหม่ที่มีความสำคัญและสนับสนุนเกษตรกรและองค์กรเกษตรกร ซึ่งเป็นรากหญ้าของสังคมให้เกิดความเข้มแข็งในโอกาสที่จะได้มีการพัฒนาระบบ และโครงสร้างการบริหารจัดการพัฒนาของไทยให้มีประสิทธิภาพสูงสุดและมีความเป็น

เอกภาพ สร้างความมั่นคงทางเศรษฐกิจและสังคม ความยั่งยืนทางสิ่งแวดล้อม ฉะนั้นการพัฒนา ยางจึงจำเป็นต้องได้รับความร่วมมือจากทุกฝ่ายจนถึงระดับนโยบาย เพื่อให้การปฏิบัติการและ ประสานงานระหว่างหน่วยงานที่เกี่ยวข้องให้มีประสิทธิภาพในการดำเนินงานที่มุ่งปฏิรูประบบงาน และสถาบันการจัดการให้อยู่ภายใต้องค์กรเดียวกันเป็นสำคัญ เพื่อให้การบริหารนโยบายเกี่ยวกับ ยางเป็นไปในทิศทางเดียวกัน ซึ่งนำไปสู่การปรับบทบาทของหน่วยงานของรัฐจากผู้ควบคุม เป็นผู้ให้การสนับสนุนแทน สร้างโอกาสให้เกษตรกรชาวสวนยางและวิสาหกิจชุมชนดำเนินการ ผลิต การตลาด ตลอดจนการส่งออกในระบบสหกรณ์โดยการสนับสนุนของภาครัฐ นอกจากนี้ ยังปฏิรูปรงานวิจัยและพัฒนาภายในเชิงรุกและให้มีการนำผลงานวิจัยไปใช้ประโยชน์อย่างจริงจัง รวมทั้งปฏิรูป ระบบตลาดยางเพื่อให้ราคายางมีเสถียรภาพ และไทยเป็นศูนย์กลางยางพาราโลก เพราะโลกมีอัตราการขยายตัวการใช้ยางเพิ่มขึ้นประมาณร้อยละ 2.6 ต่อปี ในขณะที่อัตราการขยาย ตัวของการผลิตเพียงร้อยละ 2.04 ต่อปี รัฐบาลได้คาดการณ์ว่าถ้าสถานการณ์ยังเป็นเช่นปัจจุบัน ใน ปี 2551 โลกจะขาดยางอย่างน้อย 41,000 ตัน และเพิ่มมากขึ้นในปีต่อไป โดยเฉพาะประเทศจีนได้ พัฒนาเศรษฐกิจซึ่งมีการขยายตัวอย่างต่อเนื่องและมีการใช้ยางมากที่สุดของโลก ส่วนประเทศอิน โดนีเซีย มาเลเซียและเวียดนามได้ลดพื้นที่ปลูกยางและมีเป้าหมายการขยายพื้นที่ปลูกปาล์มน้ำมัน มากกว่ายางพารา

ดังนั้น รัฐบาลจึงได้ยกเลิกมติคณะรัฐมนตรี เมื่อวันที่ 16 กุมภาพันธ์ 2542 ที่กำหนดให้ ขยายพื้นที่ปลูกยางของประเทศไม่เกิน 12 ล้านไร่ และมีมติไม่จำกัดพื้นที่ปลูกยางและให้ขยายพื้นที่ ปลูกยางได้ตามความต้องการของตลาดในทุกภาคของประเทศในพื้นที่ที่กรมวิชาการเกษตรกำหนด เป็นพื้นที่ ที่เหมาะสมสำหรับการปลูกยาง พร้อมกับอนุมัติให้กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ดำเนิน โครงการปลูกยางพารา 1 ล้านไร่ เพื่อยกระดับรายได้และความมั่นคงให้เกษตรกรในแหล่งปลูกยาง ใหม่ ระยะ ที่ 1 ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ จำนวน 7 แสนไร่ และภาคเหนือ จำนวน 3 แสนไร่ ระยะ 3 ปี ในปี พ.ศ. 2547-2549 และจังหวัดเชียงรายมีเกษตรกรตื่นตัวสนใจในโอกาสปลูกยาง อย่างมากมาย จนได้รับการอนุมัติให้เข้าร่วมโครงการปลูกยาง รวมทั้งสิ้นจำนวน 6,599 ราย 56,015 ไร่ ใน ปี พ.ศ. 2547 และเกษตรกรอำเภอเชียงของมีสิทธิและผ่านเกณฑ์คัดเลือกมากที่สุด จำนวน 220 ราย เป็นพื้นที่ 1,769 ไร่ แต่เกษตรกรในอำเภอเชียงของยังไม่เคยปลูกยางเป็นอาชีพมา ก่อนอาจทำให้ขาดความรู้ ความชำนาญ และประสบการณ์ในการปลูก ดูแลรักษาสวนยาง ทำให้ เกษตรกรไม่ประสบความสำเร็จส่งผลกระทบต่อโครงการดังกล่าวได้

ผู้วิจัยจึงศึกษาข้อมูลปฐมภูมิจากเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการปลูกยางพาราในอำเภอ เชียงของ จังหวัดเชียงรายและข้อมูลทุติยภูมิจากเอกสารอื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง เช่น ภาพรวมยางพารา ไทย ยุทธศาสตร์ยางพารา 1 ล้านไร่ ผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง แนวคิดและทฤษฎีความคาดหวัง จะ

เห็นได้ว่าความหวังเป็นแรงจูงใจที่มีอิทธิพลทำให้บุคคลมีแรงจูงใจตนเองในการปฏิบัติงาน ให้บรรลุประสพผลสำเร็จได้อย่างมีประสิทธิภาพ ประสิทธิผลและความพอใจ ซึ่งมีปัจจัยต่างๆ มากมายที่คิดว่ามีอิทธิพลต่อความคาดหวังนั้น ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้เลือกเอาปัจจัยสถานภาพบุคคล เศรษฐกิจ สังคม รวมทั้งการสนับสนุนปัจจัยการผลิตจากโครงการ ผลตอบแทนจากยาง สิ่งแวดล้อมและการยอมรับจากสังคม มีผลต่อความคาดหวังของเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการ ในอำเภอเชิงทองมากน้อยเพียงใดหรือไม่ เพื่อเป็นแนวทางในการปรับปรุงโครงการให้สอดคล้องกับสภาพของเกษตรกรได้อย่างถูกต้องที่จะทำให้โครงการประสพผลสำเร็จตามวัตถุประสงค์ที่รัฐบาลกำหนดไว้

บทที่ 3

วิธีการวิจัย

(RESEARCH METHODOLOGY)

การวิจัย เรื่องความคาดหวังของเกษตรกรผู้เข้าร่วมโครงการปลูกยางพาราในอำเภอ
เชียงของ จังหวัดเชียงราย ได้กำหนดวิธีการวิจัยไว้ ดังนี้

สถานที่ทำการวิจัย

(Locale of the Research)

การวิจัยครั้งนี้ดำเนินการในพื้นที่อำเภอเชียงของ จังหวัดเชียงราย ที่มีเกษตรกรเข้าร่วม
โครงการปลูกยางพารา จำนวนรวมทั้งสิ้น 220 ราย ที่ผ่านการอนุมัติจากกระทรวงเกษตรและ
สหกรณ์ให้เข้าร่วมโครงการปลูกยางพารา เพื่อยกระดับรายได้และความมั่นคงให้แก่เกษตรกรใน
แหล่งปลูกยางใหม่ ระยะที่ 1 พ.ศ. 2547

ประชากรและการสุ่มตัวอย่าง

(Population and Sampling Procedures)

ผู้ให้ข้อมูลในการวิจัยเรื่องความคาดหวังของเกษตรกรผู้เข้าร่วมโครงการปลูกยางพารา
ในอำเภอเชียงของ จังหวัดเชียงราย ครั้งนี้ คือ

1. เกษตรกรผู้เข้าร่วมโครงการปลูกยางพารามีจำนวนทั้งสิ้น 220 ราย (บัญชีรายชื่อ
เกษตรกร ที่ได้รับเข้าร่วมโครงการปลูกยางพารา ปี พ.ศ. 2547)
2. ผู้วิจัยใช้วิธีการคำนวณหาขนาดกลุ่มตัวอย่างที่มีจำนวนประชากรแน่นอน
(finite population) เพื่อกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่าง โดยใช้สูตรของ Yamane (1973: 35 อ้างใน
บุญธรรม กิจปรีดาบริสุทธิ์, 2535: 51) ที่ระดับความเชื่อมั่น 95% จากสูตร

$$\text{สูตร } n = \frac{N}{1 + N(e)^2}$$

เมื่อ n แทน ขนาดของกลุ่มตัวอย่าง

N แทน ขนาดของประชากร

e แทน ความคลาดเคลื่อนของการสุ่มตัวอย่าง (ผู้วิจัยกำหนดไว้ 0.05)

$$\begin{aligned} n &= \frac{220}{1 + 220 (0.05)^2} \\ &= 141.93 \end{aligned}$$

$$n = 142$$

ดังนั้น จำนวนตัวอย่างจากประชากรตัวอย่างที่ได้รับอนุมัติให้เข้าร่วมโครงการปลูกยางพาราเพื่อยกระดับรายได้และความมั่นคงให้แก่เกษตรกรในแหล่งปลูกยางใหม่ ระยะที่ 1 พ.ศ. 2547 ใช้ในการวิจัยครั้งนี้คือ จำนวน 142 ราย โดยเทียบสัดส่วนจากตำบลต่าง ๆ ดังตารางที่ 7

ตารางที่ 7 จำนวนประชากรและกลุ่มตัวอย่างในการวิจัย

ตำบล	จำนวนประชากรทั้งหมด (ราย)	จำนวนตัวอย่าง (ราย)
ศรีดอนชัย	4	3
กริ่ง	40	26
บุญเรือง	24	15
ห้วยซ้อ	152	98
รวม	220	142

เครื่องมือในการวิจัย (The Research Instrument)

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้รวบรวมข้อมูลจากเอกสารอ้างอิง ตำรา งานวิจัย และแหล่งอื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง เพื่อใช้ประกอบในการสร้างแบบสัมภาษณ์ สำหรับเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสัมภาษณ์ (structured interview form) ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย ซึ่งประกอบด้วยคำถามแบบปลายเปิด (open-ended question) และคำถามปลายปิด (close-ended question) มี 1 ชุด โดยแบบสัมภาษณ์แบ่งออก ดังต่อไปนี้

1. เป็นคำถามเพื่อรวบรวมข้อมูลรายละเอียดเกี่ยวกับสถานภาพส่วนบุคคล เศรษฐกิจและสังคมของเกษตรกรผู้เข้าร่วมโครงการปลูกยาง ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา สถานภาพการสมรส รายได้ จำนวนพื้นที่ปลูกยาง สถานภาพการถือครองที่ดิน จำนวนสมาชิกในครัวเรือน การเข้าเป็นสมาชิกกลุ่ม การเข้ารับการฝึกอบรมเกี่ยวกับการปลูกยางจากเจ้าหน้าที่ของรัฐบาล การติดต่อเจ้าหน้าที่ของรัฐบาลหลังจากเข้าร่วมโครงการปลูกยาง และการได้รับข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับโครงการปลูกยางพารา
2. เป็นคำถามเพื่อรวบรวมข้อมูลรายละเอียดเกี่ยวกับ ความคาดหวังของเกษตรกรผู้เข้าร่วมโครงการปลูกยางพาราในด้าน การสนับสนุนปัจจัยการผลิต ผลตอบแทนจากยางพารา สิ่งแวดล้อม และการยอมรับจากสังคม

การทดสอบเครื่องมือ (Pre-testing of the Instrument)

1. ผู้วิจัยนำแบบสัมภาษณ์ที่สร้างขึ้นตามวัตถุประสงค์ของการวิจัยโดยอาศัยแนวทางจากการตรวจเอกสาร นำเสนอต่อคณะกรรมการที่ปรึกษาตรวจสอบและแก้ไขปรับปรุงให้มีความเที่ยงตรง (validity) เพื่อให้ได้เครื่องมือที่ตรงตามวัตถุประสงค์ของการวิจัยครอบคลุม ครบถ้วนตรงตามเนื้อหาที่ต้องการวัดและวัดได้ถูกต้องตามความเป็นจริง
2. การทดสอบความเชื่อมั่น (reliability) โดยนำแบบสัมภาษณ์ที่ผ่านการตรวจสอบจาก คณะกรรมการที่ปรึกษาแล้วไปทดสอบกับเกษตรกรผู้เข้าร่วมโครงการปลูกยางพารา ในอำเภอเวียงแก่น จังหวัดเชียงรายจำนวน 20 คน จากนั้นนำข้อมูลที่ได้มาวิเคราะห์ตามแบบสัมประสิทธิ์แอลฟา (coefficient alpha) ของ Cronbach อ้างอิง (พวงรัตน์ ทวีรัตน์, 2540: 125-126) โดยใช้สูตรดังนี้

$$\alpha = \frac{n}{n-1} \left\{ 1 - \frac{\sum S_i^2}{S_i^2} \right\}$$

โดยที่ α หมายถึง ความเชื่อมั่น

n หมายถึง จำนวนข้อคำถามทั้งหมด

S_i^2 หมายถึง ความแปรปรวนคำถามแต่ละข้อ

S_i^2 หมายถึง ความแปรปรวนทั้งหมด

ผลการทดสอบความเชื่อมั่นของแบบสัมภาษณ์ความคาดหวังของเกษตรกรผู้เข้าร่วมโครงการปลูกยางพารา ค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาที่ได้ คือ 1) ความคาดหวังด้านสนับสนุนปัจจัยการผลิตเท่ากับ 0.95 2) ความคาดหวังด้านผลตอบแทนจากยางพาราเท่ากับ 0.75 3) ความคาดหวังด้านสิ่งแวดล้อมเท่ากับ 0.85 4) ความคาดหวังด้านการยอมรับจากสังคมเท่ากับ 0.96 ตามลำดับ ซึ่ง Nunnally (1975: 59 อ้างใน โชคก จรุงนรินทร์, 2539: 36) กล่าวว่า ถ้าหากผลการทดสอบเครื่องมือได้ค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาในระดับที่สูงกว่าเกณฑ์มาตรฐานที่กำหนดไว้ ตั้งแต่ 0.70 ขึ้นไป ดังนั้นจากผลการทดสอบความเชื่อมั่นดังกล่าวจึงถือได้ว่าแบบสัมภาษณ์ที่ใช้สำหรับงานวิจัยนี้มีความเที่ยงน่าเชื่อถืออยู่ในเกณฑ์ที่สามารถนำไปใช้เป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล โดยให้ผลความแม่นยำมีความน่าเชื่อถือได้สูง

วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล

(Data Collection)

การรวบรวมข้อมูลในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยดำเนินการเก็บข้อมูลด้วยตนเองโดยวางแผนการดำเนินงานไว้ ดังนี้

1. ข้อมูลปฐมภูมิ ดำเนินการเก็บข้อมูลจากกลุ่มประชากรตัวอย่าง จำนวน 142 ตัวอย่างจากเกษตรกรผู้เข้าร่วมโครงการปลูกยางพารา ในอำเภอเชียงของจังหวัดเชียงราย โดยการนำแบบสัมภาษณ์ ไปทำการสัมภาษณ์หลังจากได้ชี้แจงทำความเข้าใจถึงวัตถุประสงค์ของการวิจัยแล้ว
2. ดำเนินรวบรวมเก็บข้อมูลตาม วัน เวลาและสถานที่ กำหนดนัดหมายทุกรายทุกบุคคลครบตามจำนวนประชากรตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย
3. นำข้อมูลที่ได้มา วิเคราะห์ แปรผล นำสรุปและรายงานผลการวิจัย

การวิเคราะห์ข้อมูล

(Analysis of Data)

ผู้วิจัยนำข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์มาตรวจสอบความสมบูรณ์และความถูกต้อง จากนั้นนำมาจัดหมวดหมู่แล้วนำมาวิเคราะห์ข้อมูลด้วยเครื่องคอมพิวเตอร์ โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปเพื่อการวิจัยทางสังคมศาสตร์ (SPSS/PC) สำหรับสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ คือ

1. ค่าร้อยละ (percentage) และค่าความถี่ (frequency) เพื่อแจกแจงความถี่ในการลำดับชั้นของสถานภาพส่วนบุคคล เศรษฐกิจและสังคมของผู้ให้ข้อมูล
2. ค่ามัชฌิมเลขคณิต (arithmetic mean) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (standard deviation) เพื่อวัดแนวโน้มเข้าสู่ส่วนกลางและการกระจายของสถานภาพส่วนบุคคล เศรษฐกิจและสังคม
3. คำนำนักคะแนนเฉลี่ย (weight mean score) ใช้วิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับระดับความคาดหวังของผู้ให้ข้อมูล ผู้วิจัยได้ออกแบบสัมภาษณ์ โดยให้ข้อมูลเลือกตอบในลักษณะประมาณ (rating scale) ของ Likert ซึ่งมีให้เลือกตอบได้ 5 ระดับ โดยกำหนดคำตอบเป็นค่าคะแนนไว้ ดังนี้

มีความคาดหวังมากที่สุด	5	คะแนน
มีความคาดหวังมาก	4	คะแนน
มีความคาดหวังปานกลาง	3	คะแนน
มีความคาดหวังน้อย	2	คะแนน
มีความคาดหวังน้อยที่สุด	1	คะแนน

สำหรับเกณฑ์การเปรียบเทียบค่านำนักคะแนนเฉลี่ยความคาดหวังนั้นกำหนดค่านำนักเฉลี่ย ดังนี้

ค่านำนักเฉลี่ยระหว่าง	3.68-5.00	หมายถึงมีความคาดหวังในระดับมาก
ค่านำนักเฉลี่ยระหว่าง	2.34-3.67	หมายถึงมีความคาดหวังในระดับปานกลาง
ค่านำนักเฉลี่ยระหว่าง	1.00-2.33	หมายถึงมีความคาดหวังในระดับน้อย

ระยะเวลาที่ใช้ในการวิจัย
(Research Duration)

ในการวิจัยครั้งนี้ใช้เวลาทั้งสิ้นประมาณ 6 เดือน ตั้งแต่เดือนกุมภาพันธ์ พ.ศ. 2549
จนถึงเดือนกรกฎาคม พ.ศ. 2549

บทที่ 4

ผลการวิจัยและวิจารณ์

(RESULTS AND DISCUSSION)

การวิจัยความคาดหวังของเกษตรกรผู้เข้าร่วมโครงการปลูกยางพาราในอำเภอเชียงของ จังหวัดเชียงราย จำนวนผู้ให้ข้อมูลที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง 142 ราย ใช้วิธีสัมภาษณ์ ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้เสนอผลการวิเคราะห์ในรูปตารางข้อมูลประกอบคำบรรยายเกี่ยวกับ 1) สถานภาพส่วนบุคคล เศรษฐกิจและสังคมของเกษตรกร และ 2) ความคาดหวังของเกษตรกรผู้เข้าร่วมโครงการปลูกยางพารา ดังนี้

สถานภาพส่วนบุคคล เศรษฐกิจ และสังคมของเกษตรกร

สถานภาพส่วนบุคคลของเกษตรกร

เพศ จากตารางที่ 8 พบว่าในจำนวนผู้ให้ข้อมูลที่เป็นกลุ่มตัวอย่างทั้งหมดนั้น มากกว่า 4 ใน 5 เป็นเพศชาย ซึ่งก็เป็นลักษณะของสังคมไทยทั่วไป ผู้ชายจะเป็นหัวหน้าครอบครัว โดยเฉพาะในสังคมของเกษตรกร เพศชายเป็นผู้นำ จะมีอำนาจในการตัดสินใจ จากการสัมภาษณ์ เกษตรกรเพศหญิงบางรายมีสถานภาพโสดหรือหม้าย และสามีไม่อยู่ไปทำงานต่างถิ่น จากข้อมูลกล่าวโดยสรุปได้ว่า เกษตรกรเพศชายยังคงเป็นผู้นำ มีอำนาจการตัดสินใจเข้าร่วมโครงการปลูกยางพารามากกว่าเพศหญิง ซึ่งมีเพียง 1 ใน 5 เท่านั้น

ตารางที่ 8 จำนวนและร้อยละของผู้ให้ข้อมูลจำแนกตามเพศ

เพศ	จำนวน	ร้อยละ
ชาย	121	85.21
หญิง	21	14.79
รวม	142	100.00

อายุ จากตารางที่ 9 พบว่าในจำนวนกลุ่มผู้ให้ข้อมูลที่เป็นกลุ่มตัวอย่างทั้งหมดนั้น เกือบครึ่งหนึ่งคือ ร้อยละ 45.77 มีอายุช่วง 41-50 ปี อายุต่ำสุด 26 ปี และสูงสุด 77 ปี เฉลี่ยผู้ให้ข้อมูลมีอายุ 49 ปี (SD = 9.49) จากข้อมูลจะเห็นได้ว่าเกษตรกรส่วนมากอยู่ในวัยผู้ใหญ่ซึ่งเป็นวัยที่สามารถตัดสินใจด้วยดุลพินิจจากประสบการณ์ของตนเองในการเข้าร่วมโครงการปลูกยางพารา จากการสัมภาษณ์เกษตรกรบางรายพบว่า การตัดสินใจเข้าร่วมโครงการปลูกยางพารา เนื่องจากได้รับการส่งเสริม และสนับสนุนปัจจัยการผลิต เช่น ค่าพันธุ์ยาง ค่าแรงเตรียมดิน ค่าแรงในการปลูก บำรุงรักษา และปุ๋ยบำรุงยางจากหน่วยงานภาครัฐ

ตารางที่ 9 จำนวนและร้อยละของผู้ให้ข้อมูลจำแนกตามอายุ

อายุ (ปี)	จำนวน	ร้อยละ
น้อยกว่า 31	3	2.11
31-40	23	16.20
41-50	65	45.77
51-60	38	26.76
มากกว่า 60	13	9.16
รวม	142	100.00

$$\bar{X} = 48.82 \quad SD = 9.49 \quad \text{Min} = 26 \quad \text{Max} = 77$$

ระดับการศึกษา พบว่าในจำนวนผู้ให้ข้อมูลที่เป็นกลุ่มตัวอย่างนั้น เกือบ 3 ใน 4 จบการศึกษามัธยมศึกษา และร้อยละ 11.97 ไม่ได้จบการศึกษา (ตารางที่ 10) จากการสัมภาษณ์ทำให้ทราบว่าเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการมีหลายเชื้อชาติ ได้แก่ ชาวไทยพื้นเมือง ไทยลื้อ จีนฮ่อ และชาวไทยภูเขา เมื่อพิจารณาจากข้อมูลจะเห็นว่าผู้ให้ข้อมูล เรียนหนังสือตามเกณฑ์การศึกษามัธยมศึกษา บังคับ สามารถอ่านออกเขียนได้ เมื่อเรียนจบภาคบังคับแล้วจะออกไปหางานทำรับจ้างเป็นกรรมกร และทำงานช่วยครอบครัวทำให้ขาดโอกาสการศึกษา ประกอบกับการศึกษาในชนบทมีเพียงภาคบังคับเท่านั้น ถ้าหากจะศึกษาต่อจะต้องเดินทางไปทางศึกษาต่อในตัวเมือง ซึ่งก็ขาดปัจจัยทางการเงิน

ตารางที่ 10 จำนวนและร้อยละของผู้ให้ข้อมูลจำแนกตามระดับการศึกษา

ระดับการศึกษา	จำนวน	ร้อยละ
ไม่ได้รับการศึกษา	17	11.97
การศึกษามัธยมศึกษา	100	70.43
ชั้นมัธยมศึกษา	24	16.90
ปริญญาตรี	1	0.70
รวม	142	100.00

สถานภาพการสมรส จากตารางที่ 11 ในจำนวนผู้ให้ข้อมูลที่เป็นกลุ่มตัวอย่างเกือบทั้งหมด (ร้อยละ 96.48) สมรสแล้ว ถ้าพิจารณาตามอายุของผู้ให้ข้อมูลตามตารางที่ 9 จะพบว่าผู้ให้ข้อมูลที่เข้าร่วมโครงการปลูกยางพารามีอายุอยู่ในวัยที่สมควรจะมีครอบครัวได้แล้ว จึงมีจุดมุ่งหมายและคิดอย่างรอบคอบ มีเหตุมีผลในการเข้าร่วมโครงการ

ตารางที่ 11 จำนวนและร้อยละของผู้ให้ข้อมูลจำแนกตามสถานภาพการสมรส

สถานภาพการสมรส	จำนวน	ร้อยละ
สมรส	137	96.48
โสด	5	3.52
รวม	142	100.00

สถานภาพเศรษฐกิจของเกษตรกร

รายได้ จากตารางที่ 12 ในจำนวนผู้ให้ข้อมูลที่เป็นกลุ่มตัวอย่างทั้งหมดนั้น ส่วนมากมีรายได้ในช่วง 30,001-60,000 บาท มีรายได้เฉลี่ย 69,718 บาทต่อปี และ (SD = 55,505.55) ซึ่งจากการสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลบางรายมีรายได้เป็นจำนวนเงินเพียง 3,000 บาทต่อปี ซึ่งเป็นรายได้ที่มาจากการทำนาขายข้าวอย่างเดียว ซึ่งให้ผลตอบแทนต่ำ แต่เกษตรกรมีความจำเป็นต้องผลิตเพื่อไว้บริโภคในครัวเรือนมากกว่าผลิตเพื่อการค้า ทำให้สามารถมีข้าวบริโภคเพียงพอตลอดปี ส่วนรายได้เป็นจำนวนเงิน 315,000 บาท เป็นรายได้จากการขายข้าวที่เหลือจากการเตรียมไว้บริโภคตลอดทั้งปีแล้วยังมีรายได้จากการเกษตรกรรม แรงงานรับจ้าง การบริการเตรียมดินปลูก และเก็บเกี่ยว-นวด กล่าวโดยสรุปได้ว่า นอกจากรายได้หลักจากเกษตรกรรมแล้วยังมีอีกรายได้หนึ่งก็คือรายได้จากการบริการการเกษตรที่มีแนวโน้มขยายตัวเพิ่มขึ้นในอนาคต เนื่องด้วยเป็นการทดแทนแรงงานสัตว์แบบดั้งเดิม และการเคลื่อนย้ายแรงงานจากภาคเกษตรกรรมสู่ภาคอุตสาหกรรม

ตารางที่ 12 จำนวนและร้อยละของผู้ให้ข้อมูลจำแนกตามรายได้ต่อปี

รายได้ (บาท)	จำนวน	ร้อยละ
30,000 และน้อยกว่า	33	23.24
30,001-60,000	46	32.39
60,001-90,000	31	21.83
90,001-120,000	16	11.27
120,001- 150,000	5	3.52
150,001 และมากกว่า	11	7.75
รวม	142	100.00

$$\bar{X} = 69,718.24 \quad SD = 55,505.55 \quad \text{Min} = 3,000 \quad \text{Max} = 315,000$$

จำนวนพื้นที่ปลูกยางพารา จากตารางที่ 13 ในจำนวนผู้ให้ข้อมูลที่เป็นกลุ่มตัวอย่างทั้งหมดนั้น มากกว่าครึ่งหนึ่ง (ร้อยละ 52.82) มีพื้นที่ปลูกยาง 7-12 ไร่ เฉลี่ยมีพื้นที่ปลูกยางพารา 11 ไร่ และค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน 6.60 เมื่อพิจารณาค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานพบว่าเกษตรกรมีพื้นที่ก่อนข้างแตกต่างกัน จากการสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลที่เข้าร่วมโครงการมีพื้นที่ปลูกยางมากกว่าหนึ่งแปลง ข้อจำกัดในการสนับสนุนเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการแต่ละรายต้องมีที่ดินเป็นของตนเองหรือที่อยู่ในที่ดินที่รัฐจัดสรรให้ไม่น้อยกว่ารายละ 7 ไร่ แต่ไม่เกิน 30 ไร่ จากข้อมูลแสดงให้เห็นว่าเกษตรกรมีพื้นที่ปลูกยางน้อยกว่า 7 ไร่ ร้อยละ 19.72 เนื่องจากเกษตรกรในพื้นที่ภาคเหนือส่วนมากเป็นเกษตรกรรายย่อยมีพื้นที่ปลูกยางมีการแบ่งเป็นส่วนจากพ่อแม่ให้บุตรหลานหลายคนจึงทำให้ขนาดพื้นที่ปลูกยางน้อย กรณีเกษตรกรมีที่ดินไม่ถึง 7 ไร่ ภาครัฐมีข้อผ่อนผันโดยให้กรมวิชาการเกษตรซึ่งรับผิดชอบพื้นที่ที่เหมาะสมพิจารณาเป็นรายๆ ไป จึงได้เข้าร่วมโครงการมีสิทธิได้รับการสนับสนุนปัจจัยการผลิตจากภาครัฐ

ตารางที่ 13 จำนวนและร้อยละของผู้ให้ข้อมูลจำแนกตามพื้นที่ปลูกยางพารา

พื้นที่ปลูกยางพารา (ไร่)	จำนวน	ร้อยละ
6 และน้อยกว่า	28	19.72
7-12	75	52.82
13-18	18	12.67
19-24	9	6.34
25-30	10	7.04
31 และมากกว่า	2	1.41
รวม	142	100.00

$$\bar{X} = 11.47$$

$$SD = 6.60$$

$$\text{Min} = 2$$

$$\text{Max} = 40$$

สภาพการถือครองที่ดิน จากตารางที่ 14 ในจำนวนผู้ให้ข้อมูลที่เป็นกลุ่มตัวอย่างทั้งหมดนั้น มากกว่า 3 ใน 4 มีที่ดินถือครองเป็น ส.ป.ก. จากข้อมูลกล่าวได้ว่า เกษตรกรใช้พื้นที่เอกสารสิทธิของที่ดินที่ได้รับอนุญาตจากสำนักงานปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม (ส.ป.ก.) ปลูกยางพาราเป็นส่วนใหญ่ เนื่องจากสภาพพื้นที่ของผู้เข้าร่วมโครงการเป็นพื้นที่ภูเขา ป่าไม้เสื่อมโทรม ส่วนที่ราบกลุ่มใช้ทำนาและมีปัญหาเรื่องที่ดินทำกินไม่เพียงพอ จากการสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลบางรายพบว่าได้บุกเบิกพื้นที่ป่าปลูกยางเพิ่มเติมจากที่ภาครัฐอนุมัติให้เข้าร่วมโครงการทำให้เกษตรกรบุกเบิกพื้นที่ป่าธรรมชาติเพิ่มขึ้น เมื่อพิจารณาจากข้อมูล การถือครองกรรมสิทธิ์ที่ดินเป็นโฉนดเพียงร้อยละ 1.41 เท่านั้น

ตารางที่ 14 จำนวนและร้อยละของผู้ให้ข้อมูลจำแนกตามสภาพการถือครองที่ดิน

สภาพถือครองที่ดิน	จำนวน	ร้อยละ
ส.ป.ก.	123	86.62
นส.3	17	11.97
โฉนด	2	1.41
รวม	142	100.00

สถานภาพสังคมของเกษตรกร

สมาชิกในครัวเรือน จากตารางที่ 15 พบว่าในจำนวนผู้ให้ข้อมูลที่เป็นกลุ่มตัวอย่างทั้งหมดนั้นเกือบ 3 ใน 4 มีสมาชิกในครัวเรือน 3-4 คน มีสมาชิกในครัวเรือนต่ำสุด 2 คน และสูงสุด 8 คน เฉลี่ยมีสมาชิกในครอบครัว 4 คน และค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน 1.10 จากข้อมูลกล่าวได้ว่าการดำเนินกิจกรรมภายในสวนยางพาราซึ่งจำนวนสมาชิกในครัวเรือนสามารถดำเนินการได้ เพราะขนาดของสวนยางขนาดนี้สามารถใช้แรงงานภายในครอบครัวได้เองทั้งหมด รวมทั้งการกรีดยางด้วย สวนยางขนาดนี้สามารถเลี้ยงครอบครัวเล็กๆ ได้ ไม่ต้องเสียค่าจ้างกรีดยางซึ่งต้องแบ่งรายได้ ค่าจ้างกรีดยางถึงครึ่งหนึ่งของรายได้ จึงไม่จำเป็นต้องจ้างแรงงานเพิ่มหรือหากจำเป็นต้องจ้างแรงงานเพิ่มก็จะจ้างชั่วคราวเท่านั้น

ตารางที่ 15 จำนวนและร้อยละของผู้ให้ข้อมูลจำแนกตามสมาชิกในครัวเรือน

สมาชิกในครัวเรือน (คน)	จำนวน	ร้อยละ
1-2	16	11.27
3-4	99	69.72
5-6	24	16.90
7 และมากกว่า	3	2.11
รวม	142	100.00

$$\bar{X} = 3.73$$

$$SD = 1.10$$

$$Min = 2$$

$$Max = 8$$

การเข้าเป็นสมาชิกกลุ่ม จากตารางที่ 16 พบว่า ในจำนวนผู้ให้ข้อมูลที่เป็นกลุ่มตัวอย่างเกือบทั้งหมด (ร้อยละ 95.07) เป็นสมาชิกกลุ่มธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร (ธ.ก.ส.) จากข้อมูลกล่าวได้ว่าผู้ให้ข้อมูลเป็นลูกค้าของ ธ.ก.ส. เกือบทั้งหมด เมื่อพิจารณาจากรายได้ (ตารางที่ 16) เกษตรกรผู้เข้าร่วมโครงการมีรายได้น้อยจึงจำเป็นต้องพึ่งแหล่งเงินทุนในระบบจาก ธ.ก.ส. ดำเนินกิจกรรมการเกษตร

ตารางที่ 16 จำนวนและร้อยละของผู้ให้ข้อมูลจำแนกตามการเข้าเป็นสมาชิกกลุ่ม

(n = 142)

สมาชิกกลุ่ม	จำนวน	ร้อยละ
กลุ่มธนาคารเพื่อการเกษตร และสหกรณ์ (ธกส.)	135	95.07
กลุ่มเกษตรกร	76	53.52
กลุ่มสหกรณ์การเกษตร	23	16.20
กลุ่มแม่บ้านเกษตรกร	20	14.08
กลุ่มสามัคคี	19	13.38
กลุ่มเลี้ยงโค	8	5.63
กลุ่มปุย	6	4.22
กลุ่มธนาคารข้าว	2	1.41
กลุ่มสตรีทอผ้า	2	1.41
กลุ่มกองทุนหมู่บ้าน	1	0.70

หมายเหตุ: ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ

การเข้าฝึกอบรมเกี่ยวกับการปลูกยางพาราจากเจ้าหน้าที่ของรัฐบาล จากตารางที่ 17 ในจำนวนผู้ให้ข้อมูลที่เป็นกลุ่มตัวอย่างทั้งหมดนั้น ประมาณ 4 ใน 5 ได้เข้าฝึกอบรมเกี่ยวกับการปลูกยางพาราในช่วง 1-2 ครั้ง เหลือได้เข้าฝึกอบรม ประมาณ 2 ครั้ง และ (SD = 1.20) เมื่อพิจารณาจากค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน กล่าวได้ว่า ผู้ให้ข้อมูลเข้าฝึกอบรมที่แตกต่างกัน จากการสัมภาษณ์พบว่า ผู้ให้ข้อมูลบางรายเข้าฝึกอบรมน้อย (1 ครั้ง) เนื่องจากมีพื้นที่ปลูกยางจำนวนน้อย (2 ไร่) อีกทั้งสามารถสอบถามเรื่องที่เข้ารับฝึกอบรมจากเพื่อนบ้านได้ จึงไม่เข้ารับฝึกอบรม

ตารางที่ 17 จำนวนและร้อยละของผู้ให้ข้อมูลจำแนกตามเข้าฝึกอบรมเกี่ยวกับการปลูกยางพารา จากเจ้าหน้าที่ของรัฐบาล

(n = 142)

การฝึกอบรม (ครั้ง)	จำนวน	ร้อยละ
1-2	117	82.40
3-4	20	14.08
5 และมากกว่า	5	3.52
รวม	142	100.00

$\bar{X} = 1.55$ $SD = 1.20$ $Min = 1$ $Max = 7$

การติดต่อกับเจ้าหน้าที่หลังจากที่เข้าร่วมโครงการปลูกยางพารา จากตารางที่ 18 ในจำนวนผู้ให้ข้อมูลที่เป็นกลุ่มตัวอย่างพบว่า เกือบทั้งหมดเคยติดต่อกับเจ้าหน้าที่ และ (ตารางที่ 19) ประมาณ 3 ใน 4 เคยติดต่อในช่วง 1-2 ครั้ง ส่วนที่เหลืออีกประมาณ 1 ใน 4 เคยติดต่อในช่วง 3-4 ครั้ง เฉลี่ยติดต่อกับเจ้าหน้าที่หลังจากเข้าร่วมโครงการประมาณ 1 ครั้ง และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.97 เมื่อพิจารณาค่าเฉลี่ยแล้วเห็นว่าหลังจากเข้าร่วมโครงการมีการติดต่อกับเจ้าหน้าที่ค่อนข้างน้อย จากการสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลพบว่า มีเจ้าหน้าที่ภาครัฐ เข้าไปเยี่ยมเยียน และให้คำแนะนำในสวนยาง และเกษตรกรบางรายที่ไม่ได้ติดต่อกับเจ้าหน้าที่นั้นเนื่องจากออกไปค้าขายต่างถิ่น

ตารางที่ 18 จำนวนและร้อยละของผู้ให้ข้อมูลจำแนกตามการเข้าติดต่อกับเจ้าหน้าที่ของรัฐบาล หลังจากเข้าร่วมโครงการปลูกยางพารา

การติดต่อกับเจ้าหน้าที่	จำนวน	ร้อยละ
ไม่เคยติดต่อ	1	0.70
เคยติดต่อ	141	99.30
รวม	142	100.00

ตารางที่ 19 จำนวนและร้อยละของผู้ให้ข้อมูลจำแนกตามจำนวนครั้งการเข้าติดต่อกับเจ้าหน้าที่
ของรัฐบาลหลังจากเข้าร่วมโครงการปลูกยางพารา

(n = 141)

การติดต่อกับเจ้าหน้าที่ (ครั้ง)	จำนวน	ร้อยละ
1-2	102	72.34
3-4	38	26.95
5 และมากกว่า	1	0.71
รวม	141	100.00

$\bar{X} = 1.18$ $SD = 0.97$ $Min = 1$ $Max = 7$

การได้รับข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับโครงการปลูกยางพารา จากตารางที่ 20 ในจำนวนผู้ให้ข้อมูลที่เป็นกลุ่มตัวอย่างทั้งหมดพบว่า ร้อยละ 71.13 ได้รับข้อมูลข่าวสารจากเจ้าหน้าที่ของรัฐ เนื่องจากโครงการปลูกยางพาราเป็นโครงการที่ภาครัฐให้การสนับสนุนส่งเสริมให้เกษตรกรเข้าร่วมโครงการจึงทำให้เกษตรกรได้รับข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับโครงการมากกว่าแหล่งข่าวสารอื่นๆ

ตารางที่ 20 จำนวนและร้อยละของผู้ให้ข้อมูลจำแนกตามแหล่งการได้รับข้อมูลข่าวสาร

(n = 142)

แหล่งข้อมูลข่าวสาร	จำนวน	ร้อยละ
เจ้าหน้าที่ของรัฐบาล	101	71.13
เพื่อนบ้าน	93	65.49
วิทยุ	36	25.35
โทรทัศน์	24	16.90
เอกสารสิ่งพิมพ์การเกษตร	13	9.15
หนังสือพิมพ์	11	7.75

หมายเหตุ: ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ

ความคาดหวังของเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการปลูกยางพารา

การศึกษาด้านความคาดหวังของเกษตรกรผู้เข้าร่วมโครงการปลูกยางพารานั้น ผู้วิจัยได้กำหนดการวิจัยเป็น 4 ด้านคือ 1) การสนับสนุนปัจจัยการผลิต 2) ผลตอบแทนจากยางพารา 3) สิ่งแวดล้อม และ 4) การยอมรับจากสังคม โดยผู้ให้ข้อมูลระบุความคาดหวังที่ได้รับว่า มากที่สุดเท่ากับ 5 คะแนน มากเท่ากับ 4 คะแนน ปานกลางเท่ากับ 3 คะแนน น้อยเท่ากับ 2 คะแนน และน้อยที่สุดเท่ากับ 1 คะแนน จากนั้นนำค่าน้ำหนักคะแนนที่ได้มาคำนวณหาค่าน้ำหนักเฉลี่ย โดยมีเกณฑ์เพื่อเปรียบเทียบแปลผลดังนี้

ค่าน้ำหนักเฉลี่ยระหว่าง 3.68-5.00	ผู้ให้ข้อมูลมีความคาดหวังในระดับมาก
ค่าน้ำหนักเฉลี่ยระหว่าง 2.34-3.67	ผู้ให้ข้อมูลมีความคาดหวังในระดับปานกลาง
ค่าน้ำหนักเฉลี่ยระหว่าง 1.00-2.33	ผู้ให้ข้อมูลมีความคาดหวังในระดับน้อย

จากผลการวิจัยความคาดหวังของเกษตรกร พบว่าในจำนวนผู้ให้ข้อมูลที่เป็นกลุ่มตัวอย่างทั้งหมดนั้นมีความคาดหวังโดยรวมอยู่ในระดับมากในด้าน 1) ผลตอบแทนจากยางพารา 2) ด้านสิ่งแวดล้อม และ 3) ด้านการสนับสนุนปัจจัยการผลิต ส่วนความคาดหวังด้านการยอมรับจากสังคมเกษตรกรมีความคาดหวังในระดับปานกลาง (ตารางที่ 21)

ตารางที่ 21 ความคาดหวังโดยรวมของผู้ให้ข้อมูลที่เข้าร่วมโครงการปลูกยางพารา

ความคาดหวัง 4 ด้าน	ค่าน้ำหนักเฉลี่ย	ระดับความคาดหวัง
การสนับสนุนปัจจัยการผลิต	4.20	มาก
ผลตอบแทนจากยางพารา	4.54	มาก
สิ่งแวดล้อม	4.42	มาก
การยอมรับจากสังคม	3.39	ปานกลาง

ความคาดหวังด้านการสนับสนุนปัจจัยการผลิต

ผลการวิจัยความคาดหวังของผู้ให้ข้อมูลที่จะได้รับการสนับสนุนปัจจัยการผลิตจากโครงการปลูกยางพารา จำนวน 10 ข้อความ ดังรายละเอียดแสดงในตารางที่ 22 พบว่า ผู้ให้ข้อมูลมีความคาดหวังในระดับมาก ทั้ง 10 ข้อความ โดยเรียงลำดับค่าน้ำหนักเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ดังนี้

1. ความหวังว่าจะได้รับความช่วยเหลือค่าพันธุ์ยาง 90 ต้นต่อไร่ ต้นละ 16 บาท รวมเป็นเงิน 1,440 บาทต่อไร่ ซึ่งพบว่าในจำนวนผู้ให้ข้อมูลที่เป็นกลุ่มตัวอย่างทั้งหมดนั้น ร้อยละ 81.69 มีความคาดหวังในระดับมากที่สุด รองลงมาร้อยละ 14.79 มีความคาดหวังในระดับมาก และร้อยละ 3.52 มีความคาดหวังในระดับปานกลาง โดยไม่มีผู้ใดมีความคาดหวังน้อยเลย มีค่าน้ำหนักคะแนนเฉลี่ย 4.78 คือมีความคาดหวังในระดับมาก

2. คาดหวังว่าจะได้รับความช่วยเหลือการให้คำแนะนำวิชาการ การปลูกยาง การถ่ายทอดเทคโนโลยีและการดูแลรักษาสวนยางตลอดจนระยะเวลาเข้าร่วมโครงการ ซึ่งพบว่าผู้ให้ข้อมูลเกือบสองในสาม (ร้อยละ 64.79) มีความคาดหวังในระดับมากที่สุด รองลงมาร้อยละ 18.31 มีความคาดหวังในระดับมาก ร้อยละ 9.86, 4.25 และ 2.82 มีความคาดหวังระดับปานกลาง น้อยที่สุดและน้อยตามลำดับ มีค่าน้ำหนักคะแนนเฉลี่ย 4.37 ซึ่งหมายถึงผู้ให้ข้อมูลมีความคาดหวังในระดับมาก

3. ความหวังว่าจะได้รับความช่วยเหลือเงินจัดสรรสินเชื่อก่อสร้างปลูกช่วงต้นยางอายุ 1-6 ปี เช่น ค่าจ้างแรงงานในการใส่ปุ๋ยและค่าปุ๋ย รวมเป็นเงิน 1,701 บาทต่อไร่ ซึ่งพบว่าผู้ให้ข้อมูลเกือบสองในสาม (ร้อยละ 60.56) มีความคาดหวังในระดับมากที่สุด รองลงมาร้อยละ 18.31, 9.86, 7.04 และ 4.23 มีความคาดหวังในระดับมาก ปานกลาง น้อยที่สุด และน้อย ตามลำดับ โดยมีค่าน้ำหนักคะแนนเฉลี่ย 4.21 ซึ่งหมายความว่าผู้ให้ข้อมูลมีความคาดหวังในระดับมาก

4. ความหวังจะได้รับความช่วยเหลือเงินจัดสรรสินเชื่อก่อสร้างเตรียมพื้นที่ เช่น การไถพรวน การวางแผนและการขุดหลุมปลูกยาง รวมเป็นเงิน 738 บาทต่อไร่ ซึ่งพบว่าผู้ให้ข้อมูลเกือบสองในสาม (ร้อยละ 59.86) มีความคาดหวังในระดับมากที่สุด รองลงมาร้อยละ 19.01, 9.86, 6.34 และ 4.93 มีความคาดหวังในระดับมาก ปานกลาง น้อยที่สุด และน้อย ตามลำดับ มีค่าน้ำหนักคะแนนเฉลี่ย 4.21 ซึ่งหมายความว่าผู้ให้ข้อมูลมีความคาดหวังในระดับมาก

5. ความคาดหวังจะได้รับความช่วยเหลือเงินจัดสรรสินเชื่อก่อสร้างปลูกซ่อม ในปีที่ 1 ร้อยละ 20 จำนวน 234 บาทต่อไร่และในปีที่ 2 ร้อยละ 15 จำนวน 187 บาท รวมเป็นเงิน 421 บาทต่อไร่ ซึ่งพบว่าผู้ให้ข้อมูลมากกว่าครึ่งหนึ่ง (ร้อยละ 55.63) มีความคาดหวังในระดับมากที่สุด รองลงมาร้อยละ 23.24, 11.97, 5.63 และ 3.52 มีความคาดหวังในระดับมาก ปานกลาง น้อยที่สุด และน้อย ตามลำดับ มีค่าน้ำหนักคะแนนเฉลี่ย 4.20 ซึ่งหมายความว่าผู้ให้ข้อมูลมีความคาดหวังในระดับมาก

6. ความคาดหวังว่าจะได้รับความช่วยเหลือเงินจัดสรรสินเชื่อกการปราบวัชพืชในช่วงต้นยางอายุ 1-6 ปี เช่น ค่าแรงพ่นสารเคมีและใช้แรงงานถาง รวมเป็นเงิน 1,168 บาทต่อไร่ ซึ่งพบว่า ผู้ให้ข้อมูลมากกว่าครึ่งหนึ่ง (ร้อยละ 55.63) มีความคาดหวังในระดับมากที่สุด รองลงมา ร้อยละ 21.13, 12.68, 7.04 และ 3.52 มีความคาดหวังในระดับมาก ปานกลาง น้อยที่สุด และน้อย ตามลำดับ มีค่าน้ำหนักคะแนนเฉลี่ย 4.15 ซึ่งหมายความว่าผู้ให้ข้อมูลมีความหวังในระดับมาก

7. ความคาดหวังว่าจะได้รับความช่วยเหลือเงินจัดสรรสินเชื่อกการปลูก การใส่ปุ๋ยรองก้นหลุม ค่าจ้างปลูกยาง รวมเป็นเงิน 1,145 บาทต่อไร่ ซึ่งพบว่า ผู้ให้ข้อมูลมากกว่าครึ่งหนึ่ง (ร้อยละ 52.82) มีความคาดหวังในระดับมากที่สุด รองลงมา ร้อยละ 26.76, 8.45, 7.04 และ 4.93 มีความคาดหวังในระดับมาก ปานกลาง น้อย และน้อยที่สุด ตามลำดับ มีค่าน้ำหนักคะแนนเฉลี่ย 4.15 ซึ่งหมายความว่าผู้ให้ข้อมูลมีความหวังในระดับมาก

8. ความคาดหวังว่าจะได้รับความช่วยเหลือเงินจัดสรรสินเชื่อกการทำแนวกันไฟในปีที่ 1-6 รวมเป็นเงิน 900 บาทต่อไร่ ซึ่งพบว่า ผู้ให้ข้อมูลเกือบครึ่งหนึ่ง (ร้อยละ 46.48) มีความคาดหวังในระดับมากที่สุด รองลงมา ร้อยละ 23.94, 18.31, 7.75 และ 3.52 มีความคาดหวังในระดับมาก ปานกลาง น้อยที่สุด และน้อย ตามลำดับ มีค่าน้ำหนักคะแนนเฉลี่ย 3.98 ซึ่งหมายความว่าผู้ให้ข้อมูลมีความหวังในระดับมาก

9. ความคาดหวังว่าจะได้รับความช่วยเหลือเงินจัดสรรสินเชื่อกการตัดแต่งกิ่งต้นยางในปีที่ 1 และปีที่ 2 รวมเป็นเงิน 200 บาทต่อไร่ ซึ่งพบว่า ผู้ให้ข้อมูลเกือบครึ่งหนึ่ง (ร้อยละ 46.48) มีความคาดหวังในระดับมากที่สุด รองลงมา ร้อยละ 27.46, 11.27, 8.45 และ 6.34 มีความคาดหวังในระดับมาก ปานกลาง น้อยที่สุด และน้อย ตามลำดับ มีค่าน้ำหนักคะแนนเฉลี่ย 3.97 ซึ่งหมายความว่าผู้ให้ข้อมูลมีความหวังในระดับมาก

10. ความคาดหวังว่าจะได้รับความช่วยเหลือเงินจัดสรรสินเชื่อกการปลูกพืชคลุมดิน เช่น ค่าเมล็ดพืชคลุมดิน ปุ๋ยพืชคลุมดินและค่าแรงปลูกพืชคลุมดิน รวมเป็นเงิน 188 บาทต่อไร่ ซึ่งพบว่า ผู้ให้ข้อมูลเกือบครึ่งหนึ่ง (ร้อยละ 47.89) มีความคาดหวังในระดับมากที่สุด รองลงมา ร้อยละ 24.65, 10.56, 9.86 และ 7.04 มีความคาดหวังในระดับมาก น้อย ปานกลาง และน้อยที่สุด ตามลำดับ มีค่าน้ำหนักเฉลี่ย 3.96 ซึ่งหมายความว่าผู้ให้ข้อมูลมีความหวังในระดับมาก

จากผลทรววิจัยความคาดหวังด้านการสนับสนุนปัจจัยการผลิตรวมทั้ง 10 ข้อความ จึงสรุปโดยรวมได้ว่า ผู้ให้ข้อมูลที่เข้าร่วมโครงการปลูกยางพารามีความคาดหวังในระดับมาก (ค่าน้ำหนักคะแนนเฉลี่ย 4.20, SD = 1.14) ว่าพันธู์ยางที่ภาครัฐให้ความช่วยเหลือจะเป็นพันธุ์ดีมีคุณภาพ การเจริญเติบโตดี ให้ผลผลิตสูง และการได้รับคำแนะนำวิชาการจากเจ้าหน้าที่ภาครัฐ รวมทั้งสินเชื่อหรือทุนในการดำเนินกิจกรรมการปลูกยาง

ตารางที่ 22 ความคาดหวังของผู้ให้ข้อมูลด้านการสนับสนุนปัจจัยการผลิต

(n = 142)

การสนับสนุนปัจจัยการผลิต	ความคาดหวัง									
	มากที่สุด		มาก		ปานกลาง		น้อย		น้อยที่สุด	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
1. การให้ความช่วยเหลือค่าพันธุ์	116	81.69	21	14.79	5	3.52	-	-	-	-
2. การให้คำแนะนำวิชาการ	92	64.79	26	18.31	14	9.86	4	2.82	6	4.23
3. การจัดสรรที่ดินเชื้อ ใ้ปลูกช่วงต้นอายุ 1-6 ปี	86	60.56	26	18.31	14	9.86	6	4.23	10	7.04
4. การจัดสรรที่ดินเชื้อ การเตรียมดินปลูกยาง	85	59.86	27	19.01	14	9.86	7	4.93	9	6.34
5. การจัดสรรที่ดินเชื้อ การปลูกซ่อม ในปีที่ 1 และปีที่ 2	79	55.63	33	23.24	17	11.97	5	3.52	9	5.63
6. การจัดสรรที่ดินเชื้อปราบวัชพืช	79	55.63	30	21.13	18	12.68	5	3.52	10	7.04
7. การจัดที่ดินเชื้อใส่ปุ๋ยรองกันหลุม ปลูกยาง	75	52.82	38	26.76	12	8.45	10	7.04	7	4.93
8. การจัดสรรที่ดินเชื้อ การทำแนวกันไฟ	66	46.48	34	23.94	26	18.31	5	3.52	11	7.75
9. การจัดสรรที่ดินเชื้อ การตัดแต่งกิ่งต้นยาง	66	46.48	39	27.46	16	11.27	9	6.34	12	8.45
10. การจัดสรรที่ดินเชื้อ บริหารพืชคลุมดิน	68	47.89	35	24.65	14	9.86	15	10.56	10	7.04
นำหนักเฉลี่ยรวม									4.20	1.12
										มาก

หมายเหตุ: คำนวณจากเฉลี่ยระหว่าง 3.68-5.00 หมายถึง ผู้ให้ข้อมูลมีความคาดหวังในระดับมาก
 คำนวณจากเฉลี่ยระหว่าง 2.34-3.67 หมายถึง ผู้ให้ข้อมูลมีความคาดหวังในระดับปานกลาง
 คำนวณจากเฉลี่ยระหว่าง 1.00-2.33 หมายถึง ผู้ให้ข้อมูลมีความคาดหวังในระดับน้อย

ความคาดหวังด้านผลตอบแทนจากยางพารา

ผลการวิจัยความคาดหวังของผู้ให้ข้อมูลที่ได้รับผลตอบแทนจากยางพารา จำนวน 7 ข้อความ ดังรายละเอียดแสดงในตารางที่ 23 พบว่า ผู้ให้ข้อมูลมีความคาดหวังในระดับมากที่สุด 7 ข้อความ โดยเรียงลำดับค่าน้ำหนักเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ดังนี้

1. คาดหวังว่าจะได้รับยางพาราเป็นพืชเศรษฐกิจที่ให้ผลผลิตที่ยาวนานเป็นเวลา 20 ปี มีรายได้มั่นคงกว่าการปลูกพืชและการเลี้ยงสัตว์อยู่ก่อนหน้านั้น ผลการวิจัยพบว่า ในจำนวนผู้ให้ข้อมูลที่ เป็นกลุ่มตัวอย่างทั้งหมดนั้น ร้อยละ 81.69, 15.49 และ 2.82 มีความคาดหวังในระดับมากที่สุด มาก และปานกลาง ตามลำดับ โดยไม่มีผู้ใดระบุมีความคาดหวังน้อย และน้อยที่สุด โดยมีค่าน้ำหนักคะแนนเฉลี่ย 4.79 ซึ่งหมายถึงผู้ให้ข้อมูลมีความคาดหวังในระดับมาก

2. คาดหวังว่าจะได้รับค่าตอบแทน 12,000 บาทต่อไร่จากการขายไม้ยาง หลังจากต้นยางให้ผลผลิตเมื่ออายุ 25 ปีและขอรับการสนับสนุนปัจจัยการผลิตจากรัฐบาลต่อไปได้อีก ผลการวิจัยพบว่า ผู้ให้ข้อมูลร้อยละ 75.35, 14.08, 8.45 และ 2.11 มีความคาดหวังในระดับมากที่สุด มาก ปานกลาง และน้อย ตามลำดับ โดยไม่มีผู้ใดระบุมีความคาดหวังน้อยที่สุด โดยมีค่าน้ำหนักเฉลี่ย 4.63 ซึ่งหมายถึงผู้ให้ข้อมูลมีความคาดหวังในระดับมาก

3. คาดหวังว่าจะได้รับการปลูกยางพารามีรายได้สม่ำเสมอตลอดทั้งปี เช่น การขายผลผลิตยางและรับจ้างกรีดยาง การแปรรูป ผลการวิจัยพบว่า ผู้ให้ข้อมูลร้อยละ 66.20, 30.28 และ 3.52 มีความคาดหวังในระดับมากที่สุด มาก และปานกลาง ตามลำดับ โดยไม่มีผู้ใดระบุมีความคาดหวังน้อย และน้อยที่สุด โดยมีค่าน้ำหนักเฉลี่ย 4.63 ซึ่งหมายถึงผู้ให้ข้อมูลมีความคาดหวังในระดับมาก

4. คาดหวังว่าจะได้รับราคายางพาราที่ปรับตัวสูงขึ้นและมีแนวโน้มมั่นคงใสในอนาคต ผลการวิจัยพบว่า ผู้ให้ข้อมูลร้อยละ 62.68, 23.94, 11.97 และ 1.41 มีความคาดหวังในระดับมากที่สุด มาก ปานกลาง และน้อย ตามลำดับ โดยไม่มีผู้ใดระบุมีความคาดหวังน้อยที่สุด โดยมีค่าน้ำหนักเฉลี่ย 4.48 ซึ่งหมายถึงผู้ให้ข้อมูลมีความคาดหวังในระดับมาก

5. คาดหวังว่าจะได้รับการปลูกยางพาราใกล้ท่าเรือพาณิชย์ขนส่งไปยังประเทศจีนที่เป็นตลาดเป้าหมายส่งออก ผลการวิจัยพบว่า ผู้ให้ข้อมูลร้อยละ 65.49, 19.01, 11.27 และ 4.23 มีความคาดหวังในระดับมากที่สุด มาก ปานกลาง และน้อย ตามลำดับ โดยไม่มีผู้ใดระบุมีความคาดหวังน้อยที่สุด โดยมีค่าน้ำหนักเฉลี่ย 4.46 ซึ่งหมายถึงผู้ให้ข้อมูลมีความคาดหวังในระดับมาก

6. คาดหวังว่าจะได้รับการปลูกยางพารามีการกระจายของตลาดยาง เช่น ร้านรับซื้อในหมู่บ้านและตำบล ผลการวิจัยพบว่า ผู้ให้ข้อมูลร้อยละ 61.97, 23.94, 12.68 และ 1.41 มีความ

คาดหวังในระดับมากที่สุด มาก ปานกลาง และน้อย ตามลำดับ โดยไม่มีผู้ใดระบุมีความคาดหวังน้อยที่สุด โดยมีค่าน้ำหนักเฉลี่ย 4.46 ซึ่งหมายถึงผู้ให้ข้อมูลมีความคาดหวังในระดับมาก

7. คาดหวังว่าจะได้รับการปลูกยางพาราใช้ประโยชน์ไม่อย่างเป็นวัตถุประสงค์อุตสาหกรรมเฟอร์นิเจอร์และเครื่องเรือน ผลการวิจัยพบว่า ผู้ให้ข้อมูลร้อยละ 54.23, 26.76, 14.79 และ 4.23 มีความคาดหวังในระดับมากที่สุด มาก ปานกลาง และน้อย ตามลำดับ โดยไม่มีผู้ใดระบุมีความคาดหวังน้อยที่สุด โดยมีค่าน้ำหนักเฉลี่ย 4.31 ซึ่งหมายถึงผู้ให้ข้อมูลมีความคาดหวังในระดับมาก

ความคาดหวังด้านผลตอบแทนจากยางพารารวมทั้ง 7 ข้อความ สรุปได้ว่า ผู้ให้ข้อมูลที่เข้าร่วมโครงการปลูกยางพารามีความคาดหวังในระดับมาก (ค่าน้ำหนักเฉลี่ยรวม 4.54 และ $SD = 0.72$) โดยคาดหวังว่ายางพาราเป็นพืชเศรษฐกิจที่ให้ผลผลิตยาวนาน มีรายได้มั่นคงกว่าการปลูกพืชและการเลี้ยงสัตว์ที่ดำเนินการมาก่อน เป็นทางเลือกที่น่าสนใจ รวมทั้งค่าตอบแทนจากการขายไม่ขาดหลังจากต้นยางให้ผลผลิตยังขอรับการสนับสนุนปัจจัยการผลิตจากภาครัฐได้อีก มีรายได้สม่ำเสมอตลอดทั้งปี ราคาขายมีแนวโน้มสดใส ใกล้เคียงราคาพืชส่งออกมีการกระจายตลาดขายไปยังหมู่บ้านและตำบล และการได้ใช้ประโยชน์ไม่อย่างเป็นวัตถุประสงค์เฟอร์นิเจอร์และเครื่องเรือน

ตารางที่ 23 ความคาดหวังของผู้ให้ข้อมูลด้านผลตอบแทนจากยางพารา

(n = 142)

ผลตอบแทนจากยางพารา	ความคาดหวัง									
	มากที่สุด		มาก		ปานกลาง		น้อย		น้อยที่สุด	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
1. ยางพาราเป็นพืชเศรษฐกิจให้ผลผลิตยาวนาน	116	81.69	22	15.49	4	2.82	-	-	-	-
2. ค่าตอบแทนขงไม่ยางหลังให้ผลผลิตแล้ว	107	75.35	20	14.08	12	8.45	3	2.11	-	-
3. การปลูกยางมีรายได้สม่ำเสมอตลอดทั้งปี	94	66.20	43	30.28	5	3.52	-	-	-	-
4. ราคาขายปรับตัวสูงขึ้นมีแนวโน้มสดใส	89	62.68	34	23.94	17	11.97	2	1.41	-	-
5. การปลูกยางพาราใกล้ทำเรือพาณิชย์ขนส่ง	93	65.49	27	19.01	16	11.27	6	4.23	-	-
6. ภาระของตลาดยางไปหมู่บ้านและตำบล	88	61.97	34	23.94	18	12.68	2	1.41	-	-
7. การใช้ไม่ยางเป็นวัตถุดิบอุตสาหกรรม	77	4.23	38	26.76	21	14.79	6	4.23	-	-
น้ำหนักเฉลี่ยรวม										
									4.54	0.72
										มาก

หมายเหตุ: คำนำนักเฉลี่ยระหว่าง 3.68-5.00 หมายถึง ผู้ให้ข้อมูลมีความคาดหวังในระดับมาก
 คำนำนักเฉลี่ยระหว่าง 2.34-3.67 หมายถึง ผู้ให้ข้อมูลมีความคาดหวังในระดับปานกลาง
 คำนำนักเฉลี่ยระหว่าง 1.00-2.33 หมายถึง ผู้ให้ข้อมูลมีความคาดหวังในระดับน้อย

ความคาดหวังด้านสิ่งแวดล้อม

ผลการวิจัยความคาดหวังของผู้ให้ข้อมูลที่ได้รับจากเข้าร่วมโครงการปลูกยางพาราในด้านสิ่งแวดล้อม จำนวน 5 ข้อความ ดังแสดงในตารางที่ 24 พบว่า ผู้ให้ข้อมูลมีความคาดหวังในระดับมาก ทั้ง 5 ข้อความ โดยเรียงลำดับค่าน้ำหนักเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ดังนี้

1. คาดหวังว่าจะได้รับการปลูกยางพารา เพิ่มพื้นที่สีเขียวทดแทนป่าไม้ที่ลดลง ทำให้สภาพป่าที่เสื่อมโทรมกลับฟื้นคืนสภาพที่สมบูรณ์เพิ่มขึ้น ผลการวิจัยพบว่า ผู้ให้ข้อมูลร้อยละ 76.76, 17.61, 4.93 และ 0.70 มีความคาดหวังในระดับมากที่สุด มาก ปานกลาง และน้อย ตามลำดับ โดยไม่มีผู้ให้ข้อมูลระบุมีความคาดหวังน้อยที่สุด ซึ่งมีค่าน้ำหนักเฉลี่ย 4.70 ซึ่งหมายถึงผู้ให้ข้อมูลมีความคาดหวังในระดับมาก

2. คาดหวังว่าจะได้รับการปลูกยางพารา สร้างความชุ่มชื้นให้กับสภาพแวดล้อม ธรรมชาติ การกระจายปริมาณน้ำฝนเพิ่มขึ้น ผลการวิจัยพบว่า ผู้ให้ข้อมูล ร้อยละ 69.72, 26.06, 3.52 และ 0.70 มีความคาดหวังในระดับมากที่สุด มาก ปานกลาง และน้อย ตามลำดับ โดยไม่มีผู้ให้ข้อมูลระบุมีความคาดหวังน้อยที่สุด ซึ่งมีค่าน้ำหนักเฉลี่ย 4.65 ซึ่งหมายถึงผู้ให้ข้อมูลมีความคาดหวังในระดับมาก

3. คาดหวังว่าจะได้รับการปลูกยางพารา ป้องกันการชะล้างหน้าดินและการพังทลายของดินทำให้ดินมีความอุดมสมบูรณ์เพิ่มขึ้น ผลการวิจัยพบว่า ผู้ให้ข้อมูลร้อยละ 59.86, 23.94, 10.56 และ 5.63 มีความคาดหวังในระดับมากที่สุด มาก ปานกลาง และน้อย ตามลำดับ โดยไม่มีผู้ให้ข้อมูลระบุมีความคาดหวังน้อยที่สุด ซึ่งมีค่าน้ำหนักเฉลี่ย 4.38 ซึ่งหมายถึงผู้ให้ข้อมูลมีความคาดหวังในระดับมาก

4. คาดหวังว่าจะได้รับการปลูกยางพารา เสริมสร้างและทำให้เกิดความหลากหลายทางชีวภาพสร้างความสมดุลให้กับสภาพแวดล้อมเพิ่มขึ้น ผลการวิจัยพบว่า ผู้ให้ข้อมูลร้อยละ 56.34, 23.94, 9.15, 6.34 และ 4.23 มีความคาดหวังในระดับมากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย และน้อยที่สุด ตามลำดับ มีค่าน้ำหนักเฉลี่ย 4.22 ซึ่งหมายถึงผู้ให้ข้อมูลมีความคาดหวังในระดับมาก

5. คาดหวังว่าจะได้รับการปลูกยางพารา ก่อให้เกิดเป็นที่อยู่อาศัยของพืชและแมลงธรรมชาติที่กินได้ เช่น ผักหวาน ตำลึง มดแดง น้ำผึ้ง เพิ่มขึ้น ผลการวิจัยพบว่า ผู้ให้ข้อมูลร้อยละ 55.63, 20.40, 11.27, 9.86 และ 2.82 มีความคาดหวังในระดับมากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย และน้อยที่สุด ตามลำดับ มีค่าน้ำหนักเฉลี่ย 4.16 ซึ่งหมายถึงผู้ให้ข้อมูลมีความคาดหวังในระดับมาก

ความคาดหวังด้านสิ่งแวดล้อมรวมทั้ง 5 ข้อความ สรุปได้ว่าผู้ให้ข้อมูลที่เข้าร่วมโครงการปลูกยางพารา มีความคาดหวังในระดับมาก (ค่าเฉลี่ยร้อยละรวม 4.42 และ SD = 0.87) โดยคาดหวังว่าการปลูกยางพาราจะเพิ่มพื้นที่สีเขียวทดแทนป่าไม้ที่ลดลงทำให้สภาพป่าที่เสื่อมโทรมกลับฟื้นคืนสภาพที่สมบูรณ์เพิ่มขึ้น สร้างความชุ่มชื้นให้กับสภาพแวดล้อมธรรมชาติทำให้การกระจายปริมาณน้ำฝนเพิ่มขึ้น ป้องกันการชะล้างหน้าดินและการพังทลายของดิน เป็นการเสริมสร้างและทำให้เกิดความหลากหลายทางชีวภาพสร้างความสมดุลให้กับสภาพแวดล้อม และเป็นที่อยู่อาศัยของพืชและแมลงตามธรรมชาติที่กินได้ว่า

ตารางที่ 24 ความคาดหวังของผู้ให้ข้อมูลด้านสิ่งแวดล้อม

(n = 142)

สิ่งแวดล้อม	ความคาดหวัง									
	มากที่สุด		มาก		ปานกลาง		น้อย		น้อยที่สุด	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
1. เพิ่มพื้นที่สีเขียว ทดแทนป่าไม้ที่ลดลง	109	76.76	25	17.61	7	4.93	1	0.70	-	-
2. สร้างความชุ่มชื้นให้กับสภาพแวดล้อมธรรมชาติ	99	69.72	37	26.06	5	3.52	1	0.70	-	-
3. ป้องกันการชะล้างหน้าดินและการพังทลายของดิน	85	59.86	34	23.94	15	10.56	8	5.63	-	-
4. เสริมสร้างและทำให้เกิดความหลากหลายทางชีวภาพ	80	56.34	34	23.94	13	9.15	9	6.34	6	4.23
5. ก่อให้เกิดที่อยู่อาศัยของพืชและแมลงตามธรรมชาติ	79	55.63	29	20.40	16	11.27	14	9.86	4	2.82
น้ำหนักเฉลี่ยรวม										
									4.42	0.87
										มาก

หมายเหตุ: คำนวณน้ำหนักเฉลี่ยระหว่าง 3.68-5.00 หมายถึง ผู้ให้ข้อมูลมีความคาดหวังในระดับมาก

คำนวณน้ำหนักเฉลี่ยระหว่าง 2.34-3.67 หมายถึง ผู้ให้ข้อมูลมีความคาดหวังในระดับปานกลาง

คำนวณน้ำหนักเฉลี่ยระหว่าง 1.00-2.33 หมายถึง ผู้ให้ข้อมูลมีความคาดหวังในระดับน้อย

ความคาดหวังด้านการยอมรับจากสังคม

ผลการวิจัยความคาดหวังของผู้ให้ข้อมูลที่ได้รับจากเข้าร่วมโครงการปลูกยางพาราในด้านการยอมรับจากสังคมด้านสถานภาพเป็นผู้นำ ศูนย์สาธิต แหล่งดูงานและทัศนศึกษาแหล่งฝึกงาน เกษตรกรดีเด่นและเป็นวิทยากร จำนวน 6 ข้อความ ดังรายละเอียดแสดงในตารางที่ 25 พบว่า ผู้ให้ข้อมูลมีความคาดหวังในระดับปานกลาง ทั้ง 6 ข้อความ โดยเรียงลำดับค่าน้ำหนักเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ดังนี้

1. คาดหวังว่าจะได้รับการยกย่องเป็นผู้นำเรื่องยางพารา ผลการวิจัยพบว่า ในจำนวนผู้ให้ข้อมูลที่เป็นกลุ่มตัวอย่างทั้งหมดนั้น ร้อยละ 31.69, 27.46, 20.42, 18.31 และ 2.11 มีความคาดหวังในระดับมากที่สุด ปานกลาง มาก น้อย และน้อยที่สุด ตามลำดับ มีค่าน้ำหนักเฉลี่ย 3.61 ซึ่งหมายถึงผู้ให้ข้อมูลมีความคาดหวังในระดับปานกลาง
2. คาดหวังว่าจะได้รับการยกย่องเป็นศูนย์สาธิตยางพารา ผลการวิจัยพบว่า ผู้ให้ข้อมูลร้อยละ 29.58, 26.76, 20.42, 16.90 และ 6.34 มีความคาดหวังในระดับปานกลาง มากที่สุด มาก น้อย และน้อยที่สุด ตามลำดับ มีค่าน้ำหนักเฉลี่ย 3.44 ซึ่งหมายถึงผู้ให้ข้อมูลมีความคาดหวังในระดับปานกลาง
3. คาดหวังว่าจะได้เป็นแหล่งดูงานและทัศนศึกษายางพารา ผลการวิจัยพบว่า ผลการวิจัยพบว่า ผู้ให้ข้อมูลร้อยละ 27.46, 24.65, 21.83, 19.72 และ 6.34 มีความคาดหวังในระดับมากที่สุด น้อย ปานกลาง และน้อยที่สุด ตามลำดับ มีค่าน้ำหนักเฉลี่ย 3.42 ซึ่งหมายถึงผู้ให้ข้อมูลมีความคาดหวังในระดับปานกลาง
4. คาดหวังว่าจะได้รับการยกย่องเป็นแหล่งฝึกงานด้านยางพารา ผลการวิจัยพบว่า ผู้ให้ข้อมูลร้อยละ 27.46, 25.35, 23.94, 18.31 และ 4.93 มีความคาดหวังในระดับมากที่สุด ปานกลาง น้อย มาก และน้อยที่สุด ตามลำดับ มีค่าน้ำหนักเฉลี่ย 3.39 ซึ่งหมายถึงผู้ให้ข้อมูลมีความคาดหวังในระดับปานกลาง
5. คาดหวังว่าจะได้เป็นเกษตรกรดีเด่นในการใช้นวัตกรรม ผลการวิจัยพบว่า ผู้ให้ข้อมูลร้อยละ 28.87, 21.83, 19.20 และ 9.15 มีความคาดหวังในระดับมากที่สุด ปานกลาง น้อย มาก และน้อยที่สุด ตามลำดับ มีค่าน้ำหนักเฉลี่ย 3.34 ซึ่งหมายถึงผู้ให้ข้อมูลมีความคาดหวังในระดับปานกลาง
6. คาดหวังว่าจะได้รับการยกย่องเป็นวิทยากรยางพารา ผลการวิจัยพบว่า ผู้ให้ข้อมูลร้อยละ 26.76, 26.06, 19.72, 19.01 และ 8.45 มีความคาดหวังในระดับปานกลาง น้อย มากที่สุด

มาก และน้อยที่สุด ตามลำดับ มีค่าน้ำหนักเฉลี่ย 3.15 ซึ่งหมายถึงผู้ให้ข้อมูลมีความคาดหวังในระดับปานกลาง

ความคาดหวังด้านการยอมรับจากสังคมรวมทั้ง 6 ข้อความ สรุปได้ว่าผู้ให้ข้อมูลที่เข้าร่วมโครงการปลูกยางพารา มีความคาดหวังในระดับปานกลาง (ค่าน้ำหนักเฉลี่ยรวม 3.39 และ $SD = 1.25$) โดยมีความคาดหวังในระดับปานกลางว่าจะได้รับการยอมรับจากสังคมในการได้รับการยกย่องเป็นผู้นำเรื่องยางพารา ศูนย์สาธิตยาง แหล่งดูงาน และทัศนศึกษายาง เกษตรกรดีเด่นในการใช้นวัตกรรม และการได้รับเป็นวิทยากรยางพารา

ตารางที่ 25 ความคาดหวังของผู้ให้ข้อมูลด้านการยอมรับจากสังคม

(n = 142)

การยอมรับจากสังคม	ความคาดหวัง									
	มากที่สุด		มาก		ปานกลาง		น้อย		น้อยที่สุด	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
1. คาดหวังได้รับการยกย่องเป็นผู้นำเรื่องบางพารา	45	31.69	29	20.42	39	27.46	26	18.31	3	2.11
2. คาดหวังได้รับการยกย่องเป็นศูนย์ศึกษาบางพารา	38	26.76	29	20.42	42	29.58	24	16.90	9	6.34
3. คาดหวังได้เป็นแหล่งดูงานและทัศนศึกษาบางพารา	35	24.65	39	27.46	28	19.72	31	21.83	9	6.34
4. คาดหวังได้เป็นแหล่งฝึกงานด้านบางพารา	39	27.46	26	18.31	36	25.35	34	23.94	7	4.93
5. คาดหวังได้เป็นเกษตรดีเด่นในการใช้นวัตกรรม	41	28.87	23	16.20	34	23.94	31	21.83	13	9.15
6. คาดหวังได้รับการยกย่องเป็นวิทยากรบางพารา	28	19.72	27	19.01	38	26.76	37	26.06	12	8.45
น้ำหนักเฉลี่ยรวม										
									3.39	1.25
										ปานกลาง

หมายเหตุ: คำนวณน้ำหนักเฉลี่ยระหว่าง 3.68-5.00 หมายถึง ผู้ให้ข้อมูลมีความคาดหวังในระดับมาก

คำนวณน้ำหนักเฉลี่ยระหว่าง 2.34-3.67 หมายถึง ผู้ให้ข้อมูลมีความคาดหวังในระดับปานกลาง

คำนวณน้ำหนักเฉลี่ยระหว่าง 1.00-2.33 หมายถึง ผู้ให้ข้อมูลมีความคาดหวังในระดับน้อย

บทที่ 5

สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

(SUMMARY, IMPLICATION AND RECOMMENDATION)

สรุปผลการวิจัย

(Summary)

สถานภาพส่วนบุคคล เศรษฐกิจและสังคมของเกษตรกรผู้เข้าร่วมโครงการปลูกยางพารา ในอำเภอเชียงของ จังหวัดเชียงราย ผลการวิจัยพบว่า ในจำนวนผู้ให้ข้อมูลที่เป็นกลุ่มตัวอย่างทั้งหมดนั้น มากกว่า 4 ใน 5 เป็นเพศชาย อายุต่ำสุด 26 ปีและสูงสุด 77 ปี อายุเฉลี่ย 49 ปี มากกว่า 3 ใน 4 ได้รับการศึกษาภาคบังคับ และสมรสแล้ว มีรายได้เฉลี่ย 69,718 บาทต่อปี มีพื้นที่ปลูกยางพาราเฉลี่ย 11 ไร่ มากกว่า 4 ใน 5 ครอบครองพื้นที่แบบเป็นเอกสารสิทธิได้รับอนุญาตจากสำนักงานการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม (สปก.) และมีสมาชิกในครัวเรือนเฉลี่ย 4 คน เกือบทั้งหมดเป็นสมาชิกกลุ่มธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร ได้รับการฝึกอบรมเกี่ยวกับการปลูกยางพาราเฉลี่ย 2 ครั้ง และมีการติดต่อกับเจ้าหน้าที่ของรัฐบาลหลังจากเข้าร่วมโครงการปลูกยางเฉลี่ย 1 ครั้ง ผู้ให้ข้อมูลส่วนมากได้รับข้อมูลข่าวสารจากเจ้าหน้าที่ของรัฐบาล รองลงมาจากเพื่อนบ้าน วิทยุ โทรทัศน์ เอกสารสิ่งพิมพ์ทางการเกษตรและ ได้รับจากหนังสือพิมพ์ตามลำดับ

ความคาดหวังของเกษตรกรผู้เข้าร่วมโครงการปลูกยางพารา ในอำเภอเชียงของ จังหวัดเชียงราย 4 ด้าน ได้แก่ 1) ความคาดหวังด้านการสนับสนุนปัจจัยการผลิต ผลการวิจัยพบว่าผู้ให้ข้อมูลมีความคาดหวังในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยคะแนนเฉลี่ยรวม 4.20 และ SD เท่ากับ 1.12 โดยเฉพาะพันธุ์ยางที่ภาครัฐสนับสนุนจะเป็นพันธุ์ดี มีคุณภาพ ให้ผลผลิตสูง 2) ความคาดหวังด้านผลตอบแทนจากยางพารา ผลการวิจัยพบว่าผู้ให้ข้อมูลมีความหวังในระดับมากมีค่าคะแนนเฉลี่ยรวม 4.54 และ SD เท่ากับ 0.72 โดยเฉพาะต้องการทางเลือกที่ดีกว่าการปลูกพืชและเลี้ยงสัตว์ ที่ดำเนินการมาก่อน 3) ความคาดหวังด้านสิ่งแวดล้อม ผลการวิจัยพบว่าผู้ให้ข้อมูลมีความคาดหวังในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยคะแนนเฉลี่ยรวม 4.42 และค่า SD เท่ากับ 0.87 โดยเฉพาะมาทดแทนป่าไม้ที่ลดลง และ 4) ความคาดหวังด้านการยอมรับจากสังคม พบว่าผู้ให้ข้อมูลมีความคาดหวังในระดับปานกลางมีค่าเฉลี่ยคะแนนเฉลี่ยรวม 3.39 และ SD เท่ากับ 1.25 โดยเฉพาะได้รับการยกย่องเป็นผู้นำ

อภิปรายผลการวิจัย (Implications)

จากผลการวิจัยพบว่า ในจำนวนผู้ให้ข้อมูลที่เป็นกลุ่มตัวอย่างทั้งหมดนั้น เกือบ 3 ใน 4 จบการศึกษาระดับมัธยมศึกษา ซึ่งการศึกษาในระดับนี้เป็นการศึกษาภาคบังคับตามพระราชบัญญัติการศึกษาภาคบังคับปีพุทธศักราช 2503 ผู้ให้ข้อมูลจึงเรียนหนังสือตามเกณฑ์การศึกษาภาคบังคับและสามารถอ่านออกเขียนได้ เมื่อเรียนจบภาคบังคับแล้วจะออกไปหางานทำเป็นกรรมกร และทำงานช่วยเหลือครอบครัว ทำให้ขาดโอกาสการศึกษาหากจะศึกษาต่อจะต้องเดินทางศึกษาในตัวเมืองซึ่งขาดปัจจัยทางการเงิน จึงทำให้ผู้ให้ข้อมูลมีความรู้ ทักษะ ที่นำไปปฏิบัติกิจกรรมในสวนยางค่อนข้างจำกัด สิ่งที่จะต้องเพิ่มเติมให้สอดคล้องเหมาะสมกับระดับการศึกษาของเกษตรกรก็คือการศึกษานอกระบบได้แก่ การประชุม การฝึกอบรมและการสาธิต

บุทรชัย ปัทมสนธิ (2545: 27-28) กล่าวว่า การประชุม ทำให้มีการใช้ความคิด ความรู้ สึก และการปฏิบัติร่วมกัน จุดมุ่งหมายเพื่อกำหนดหา และประเมินค่าข้อเท็จจริงต่างๆ เพื่อแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสารและความคิดเห็นซึ่งกันและกันเพื่อกำหนดชี้แจงนโยบาย การประสานงาน รวมทั้งทำให้บรรลุถึงข้อตกลงใจในหนทางปฏิบัติที่ดีที่สุด

การฝึกอบรม เพื่อเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของเกษตรกรเป็นสำคัญ ไม่ว่าจะเป็นการเปลี่ยนแปลงด้านความรู้ ความชำนาญหรือเจตคติก็ตาม การเปลี่ยนแปลงนั้นต้องเป็นไปด้วยความสมัครใจของผู้เข้ารับการอบรมเอง ในการนำไปใช้ได้ในสภาพความเป็นจริงของเขาและท้องถิ่นเท่านั้น

การสาธิต เป็นการพัฒนาความชำนาญของเกษตรกรให้สามารถปฏิบัติในสวนยางได้อย่างถูกต้อง การสาธิตมี 2 วิธี คือ

1. การสาธิตวิธี เป็นการมุ่งแสวงให้เห็นถึงการปฏิบัติในแต่ละขั้นตอนเป็นสำคัญไป เพื่อให้เกษตรกรได้เข้าใจและสามารถนำไปปฏิบัติได้อย่างถูกต้อง
2. การสาธิตผล เป็นการมุ่งแสดงให้เห็นผลงานที่ได้ทำสำเร็จเรียบร้อยแล้ว เพื่อพิสูจน์ว่าเทคนิคหรือวิธีการนั้นสามารถนำมาปฏิบัติได้อย่างมีประสิทธิภาพในท้องถิ่น และอยู่ในวิสัยที่คนในท้องถิ่นนั้นจะรับไปปฏิบัติตามได้ด้วย การสาธิตผลจะช่วยสร้างความเชื่อมั่นให้แก่เกษตรกรเนื่องจากผลสำเร็จของการสาธิตที่ชี้บ่งว่า เทคนิคหรือวิธีการที่ได้ใช้สำเร็จในที่อื่นสามารถทำได้ผลสำเร็จในสภาพความเป็นจริงของท้องถิ่นนั้นเช่นเดียวกัน

ส่วนผลการวิจัยความคาดหวังของเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการปลูกยางพารา พบว่า ผู้ให้ข้อมูลมีความคาดหวังมากและปานกลาง มีรายละเอียดโดยสรุปดังนี้

1. การสนับสนุนปัจจัยการผลิต การวิจัยพบว่า ผู้ให้ข้อมูลคาดหวังพันธุ์ยางที่รัฐบาลสนับสนุนจะเป็นพันธุ์ที่ดี มีคุณภาพ การเจริญเติบโตของลำต้นดี ผลผลิตสูง ด้านทานโรค และด้านลมดี ซึ่งจิรากร โกศัยเสวี และคณะ (2540: 47) กล่าวว่า พันธุ์ยางที่ใช้ปลูก การใช้ตามคำแนะนำของสถาบันวิจัยยาง เกษตรกรสามารถเลือกพันธุ์ยางได้ตามความเหมาะสมของสภาพแวดล้อมในแต่ละเขตปลูกยางเป็นการลดความเสี่ยงที่เกิดจากการเลือกใช้พันธุ์ยางไม่ถูกต้องและสามารถเก็บเกี่ยวผลผลิตได้เต็มที่ เพราะว่าพันธุ์ยางที่แนะนำนอกจากให้ผลผลิตดีแล้ว ยังมีข้ออื่นที่เหมาะสมในแต่ละสภาพพื้นที่ด้วยและ สถาบันวิจัยยาง (2528: 1) ระบุว่า พันธุ์ยางนับว่าเป็นปัจจัยสำคัญในการปลูกสร้างสวนยางซึ่งอาจประสบผลสำเร็จหรือล้มเหลวก็ได้ ถ้าหากเลือกพันธุ์ยางปลูกไม่ถูกต้อง สรุปได้ว่าเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการปลูกยางพารามีความคาดหวังการสนับสนุนปัจจัยการผลิต โดยเฉพาะคาดหวังความช่วยเหลือค่าพันธุ์ 90 ต้นต่อไร่ ต้นละ 16 บาท รวมเป็นเงิน 1,440 บาทต่อไร่ จะเป็นยางพันธุ์ดี มีคุณภาพ การเจริญเติบโตของลำต้นดี ผลผลิตสูง ด้านทานโรคและด้านลมดี

2. ผลตอบแทนจากยางพารา การวิจัยพบว่าผู้ให้ข้อมูลต้องการทางเลือกที่ดี ยางพาราเป็นพืชทางเศรษฐกิจใหม่ที่มีอนาคตในด้านราคา รายได้ต่อเนื่องสม่ำเสมอมั่นคงไม่ต้องรอฤดูกาลเกี่ยว ช่วยลดปัญหาการเคลื่อนย้ายแรงงาน ครอบครัวสามารถอยู่รวมกันอย่างมีความอบอุ่น ซึ่งจิรากร โกศัยเสวี และคณะ (2540: 28) กล่าวว่า ยางพาราเป็นพืชที่มีคุณค่าทั้งทางด้านเศรษฐกิจและสิ่งแวดล้อม หากได้รับการดูแลด้านตลาดที่ดีราคาขายอยู่ในระดับที่เหมาะสม การปลูกยางเป็นอีกทางเลือกที่น่าสนใจและที่สำคัญไม้ยางพาราเริ่มมีค่ามากขึ้นทุกวัน สรุปได้ว่าเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการปลูกยางพารามีความคาดหวังผลตอบแทนจากยางพารา โดยเฉพาะคาดหวังยางพาราเป็นพืชเศรษฐกิจที่ให้ผลผลิตยาวนานเป็นเวลา 20 ปี มีรายได้มั่นคงกว่าการปลูกพืชและการเลี้ยงสัตว์อยู่ก่อนหน้านี้

3. สิ่งแวดล้อม การวิจัยพบว่า ผู้ให้ข้อมูลต้องการปลูกยางพาราเพื่อมาทดแทนป่าไม้ที่ลดลงเรื่อยๆ ทำให้สภาพแวดล้อมดีขึ้น ซึ่งกรมป่าไม้ (2541: 11) ระบุว่าสถานการณ์ระดับโลกมีกระแสการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติสิ่งแวดล้อม และการพัฒนาที่ยั่งยืน ตลอดจนอนุสัญญาและข้อตกลงระหว่างประเทศเป็นพันธะกรณีที่ส่งผลต่อการกำหนดแนวทางการบริหารจัดการป่าไม้ อีกทั้งมีระบบเศรษฐกิจและการเปิดเสรีทางการค้า ทำให้มีการนำประเด็นด้านสิ่งแวดล้อมมาใช้เป็นมาตรการสร้างข้อได้เปรียบทางการค้าระหว่างประเทศ สรุปได้ว่าเกษตรกรที่เข้าร่วม

โครงการปลูกยางพารามีความคาดหวังสิ่งแวดล้อม โดยเฉพาะการปลูกยางพาราเพิ่มพื้นที่สีเขียวทดแทนป่าไม้ที่ลดลง ทำให้สภาพป่าที่เสื่อมโทรมกลับฟื้นคืนสภาพสมบูรณ์เพิ่มขึ้น

4. คาดหวังการยอมรับจากสังคม การวิจัยพบว่า ผู้ให้ข้อมูลต้องการได้รับการยกย่องเป็นผู้นำเรื่องยางพารา ซึ่งผู้นำหมายถึงบุคคลที่มีอิทธิพลต่อกลุ่ม หรือนำกลุ่มโดยมีปฏิสัมพันธ์กระตุ้นสมาชิกกลุ่ม ใช้วิธีการสื่อสารที่มีประสิทธิภาพ และแก้ไขข้อขัดแย้งต่างๆ เพื่อให้กิจกรรมนั้นบรรลุเป้าหมายที่วางไว้ และปรีชาญาณ สามารถ (2547: 61) ระบุว่า ประชากรที่มีตำแหน่งทางสังคมมักมีแนวโน้มมีความคาดหวังด้านการมีอำนาจและเกียรติยศชื่อเสียงมากขึ้น และ สุเทพ พงศ์ศรีวัฒน์ (2544: 118) กล่าวว่า ความต้องการที่จะได้รับการยกย่องนับถือจากผู้อื่น เป็นความต้องการความสำเร็จ ความมีเกียรติศักดิ์ศรี ความยอมรับในการมีชื่อเสียง เป็นต้น สรุปได้ว่าเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการปลูกยางพารามีความคาดหวังการยอมรับจากสังคม โดยเฉพาะเป็นผู้นำเรื่องยางพารา

ข้อเสนอแนะ (Recommendations)

ข้อเสนอแนะจากผลการวิจัย

จากผลการวิจัยในครั้งนี้ ทำให้ทราบถึงความคาดหวังของเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการปลูกยางพาราในอำเภอเชียงของ จังหวัดเชียงราย ผู้วิจัยจึงมีข้อเสนอแนะดังต่อไปนี้

1. เกษตรกรคาดหวังที่จะรับผลตอบแทนจากยางพารา เนื่องจากปัจจุบันราคาของยางพาราค่อนข้างดี เกษตรกรยังได้รับการสนับสนุนปัจจัยการผลิตจากรัฐบาล ผู้บริหารกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ต้องคำนึง เช่นเดียวกับสินค้าเกษตรปฐมภูมิทั่วไปคือ ราคายางจะขึ้นๆ ลงๆ ทำให้รายได้ของเกษตรกรขึ้นอยู่กับความไม่แน่นอนของราคา ซึ่งเป็นความเสี่ยงหนึ่งที่เกษตรกรอาจต้องประสบ ในการส่งเสริมของภาครัฐจึงควรมีมาตรการหรือนโยบายในการรองรับปัญหาดังกล่าวที่อาจเกิดขึ้นในอนาคต นอกจากนั้นถ้าหากประเทศเพื่อนบ้านสามารถปลูกยางได้ผลดีและมีต้นทุนการผลิตที่ต่ำกว่าความสามารถในการแข่งขันของไทยจะลดลง เมื่อเป็นเช่นนั้นรัฐบาลจึงไม่ควรสนับสนุนเฉพาะปัจจัยการผลิต แต่ควรมีการสนับสนุนส่งเสริมกระบวนการแปรรูปด้วยเพื่อเป็นการเพิ่มมูลค่าของสินค้า และเพิ่มเสถียรภาพของรายได้ให้มั่นคงต่อไป

2. เกษตรกรมีความคาดหวังการสนับสนุนปัจจัยการผลิต โดยเฉพาะการปลูกพืชคลุมดินในระดับน้อยกว่าปัจจัยการผลิตอื่นๆ ดังนั้นควรสร้างความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการปลูกพืชคลุมดินให้เกษตรกร พื้นที่ในภาคเหนือซึ่งเป็นพื้นที่มีสภาพภูมิอากาศแห้งแล้งเพื่อป้องกันความเสียหายในช่วงฤดูแล้ง การคลุมดินนอกจากจะป้องกันความชื้นในดินสูญหายแล้วยังมีผลทางอ้อมกับต้นยางและการจัดการดิน

3. เกษตรกรผู้เข้าร่วมโครงการปลูกยางพารามากกว่าครึ่งหนึ่งจบการศึกษาระดับมัธยมศึกษา ควรสนับสนุน สร้างศูนย์เรียนรู้ยางพารา ให้เกษตรกรเข้ามาศึกษาเพื่อนำไปปฏิบัติการพัฒนา แก้ไขปัญหาการดูแลรักษาสวนยาง และส่งเสริมการศึกษานอกระบบโรงเรียนเกี่ยวกับความรู้เรื่องยางพารา เช่น การฝึกอบรม สัมมนา การสาธิต ศึกษาดูงานในเขตพื้นที่ประสบความสำเร็จแล้ว เกษตรกรสามารถนำความรู้และประสบการณ์ที่ได้รับไปใช้ในการพัฒนาสวนยางที่เข้าร่วมโครงการบรรลุผลสำเร็จตามวัตถุประสงค์

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป (Recommendation for Further Study)

การวิจัยครั้งนี้พบว่าผู้เข้าร่วมโครงการมีการศึกษาค่อนข้างต่ำ ซึ่งเป็นข้อจำกัดในการพัฒนากระบวนการผลิตยางพารา และมีรายได้น้อย ส่วนใหญ่เป็นเกษตรกรรายย่อยที่ใช้พื้นที่เอกสารสิทธิ์ของที่ดินที่ได้รับอนุญาตจากสำนักงานปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม (ส.ป.ก.) ปลูกยาง ผู้วิจัยจึงมีข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป ดังนี้

1. การวิจัยครั้งต่อไปควรขยายพื้นที่การวิจัยให้ครอบคลุมกว้างขวางมากขึ้นในระดับจังหวัด ระดับภาค และระดับประเทศต่อไป เพื่อให้เป็นแนวทางกำหนดนโยบายช่วยเหลือสนับสนุน ข้อมูลข่าวสาร และแผนการส่งเสริมการปลูกยางพาราให้ประสบผลสำเร็จมากยิ่งขึ้น
2. ควรมีการวิจัยทัศนคติของเกษตรกรที่มีต่อโครงการปลูกยางพารา เพื่อทราบแนวคิด ปัญหาและอุปสรรคในการเข้าร่วมโครงการปลูกยางพาราเพื่อยกระดับรายได้และความมั่นคงแก่เกษตรกรในแหล่งปลูกยางใหม่
3. ควรมีการวิจัยผลสัมฤทธิ์การเข้าร่วมโครงการปลูกยางพาราเพื่อยกระดับรายได้และความมั่นคงแก่เกษตรกรในแหล่งปลูกยางใหม่
4. ควรมีการวิจัยวิเคราะห์เปรียบเทียบต้นทุนและผลตอบแทนของการลงทุนระหว่างการปลูกยางพาราและการปลูกลำไยในพื้นที่ภาคเหนือ

บรรณานุกรม
(BIBLIOGRAPHY)

- กระทรวงเกษตรและสหกรณ์. 2546. โครงการปลูกยางเพื่อยกระดับรายได้และความมั่นคงให้แก่เกษตรกรในแหล่งปลูกยางใหม่. กรุงเทพฯ: กระทรวงเกษตรและสหกรณ์. (เอกสารอัดสำเนา).
- กองทุนสงเคราะห์การทำสวนยาง จังหวัดเชียงราย. 2547. หลักปฏิบัติการปลูกยาง. เชียงราย: กระทรวงเกษตรและสหกรณ์.
- กองแผนงาน. 2541. นโยบายป่าไม้. กรุงเทพฯ: กรมป่าไม้. (เอกสารอัดสำเนา).
- เกศสินี กลิ่นนุสย์. 2540. ความหวังของผู้เข้ารับการรักษาพยาบาลต่อการบริการของโรงพยาบาลเอกชนในเขตกรุงเทพมหานคร. กรุงเทพฯ: วิทยานิพนธ์ปริญญาโท, มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- คณะกรรมการนโยบายยางธรรมชาติ. 2542. ยุทธศาสตร์การพัฒนายางพาราครบวงจร (2542-2546). กรุงเทพฯ: กระทรวงเกษตรและสหกรณ์.
- งามพิศ ธรรมทัศน์. 2532. การรับรู้ของเกษตรกรที่มีต่องานส่งเสริมการเลี้ยงโคนมของสหกรณ์โคนมเชียงใหม่ จำกัด จังหวัดเชียงใหม่. เชียงใหม่: วิทยานิพนธ์ปริญญาโท, สถาบันเทคโนโลยีการเกษตรแม่โจ้.
- จำนงค์ บุญชู. 2531. องค์การและบริหาร. เชียงใหม่: หน่วยพิมพ์เอกสารวิชาการ คณะวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- จิรากร โกสีย์เสวี. 2540. การวิจัยและพัฒนายางพาราในภาควันออกเฉียงเหนือ. กรุงเทพฯ: สถาบันวิจัยยาง.
- จิราพรรณ พินศิริกุล. 2533. พฤติกรรมทางจริยธรรมของเจ้าพนักงานเคหกิจเกษตรในภาคเหนือของประเทศไทย. เชียงใหม่: วิทยานิพนธ์ปริญญาโท, สถาบันเทคโนโลยีการเกษตรแม่โจ้.
- ดำรงค์ ปินทะนา. 2533. ความคาดหวังในการตั้งถิ่นฐานของชาวไทยภูเขาบ้านเวียงผาพัฒนา ตำบลศรีดงเย็นกิ่งอำเภอไชยปราการ จังหวัดเชียงใหม่. เชียงใหม่: วิทยานิพนธ์ปริญญาโท, สถาบันเทคโนโลยีการเกษตรแม่โจ้.

- เดโชพล เสมือนใจ. 2541. ความคาดหวังของเกษตรกรจากการส่งเสริมการเกษตรของศูนย์พัฒนาโครงการหลวงห้วยลึก อำเภอเชียงดาว จังหวัดเชียงใหม่. เชียงใหม่: วิทยานิพนธ์ปริญญาโท, มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- ทัศนีย์ ศิริวรรณ. 2522. ผลกระทบของการใช้น้ำชลประทานที่มีการยอมรับวิทยาการเกษตรแผนใหม่ของเกษตรกรในเขตชลประทานพิษณุโลก. กรุงเทพฯ: วิทยานิพนธ์ปริญญาโท, มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- ธวัชชัย สันคดิประภา. 2528. การผลิตเทคโนโลยีสารสนเทศทางการเกษตร. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- ธีรวัฒน์ ชูรัตน์. 2541. ความคาดหวังของเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการป้องกันและกำจัดศัตรูข้าวโดยวิธีผสมผสานในจังหวัดยโสธร. เชียงใหม่: วิทยานิพนธ์ปริญญาโท, มหาวิทยาลัยแม่โจ้.
- นันทวัน เขวงวิศิษฐ. 2545. ความคาดหวังของประธานกลุ่มแม่บ้านเกษตรกรที่มีต่อโครงการหนึ่งตำบลหนึ่งผลิตภัณฑ์ในจังหวัดเชียงใหม่. เชียงใหม่: วิทยานิพนธ์ปริญญาโท, มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- เนื่องพนิช สันชัยศรี. 2548. ข้อเท็จจริงการใช้สารเคมีกับการพัฒนา. พิมพ์ครั้งที่ 1. กรุงเทพฯ: บริษัทโบนัสพีเพรส จำกัด.
- บดี นพวงศ์ ณ อยุธยา. 2542. “ยางพาราไทยก่อนที่จะมาเป็นอันดับหนึ่งในการส่งออกของโลก”. วารสารยางพารา 19, 12 (พ.ค.-ธ.ค.): 69-75.
- บุญธรรม กิจปรีดาบริสุทธิ์. 2535. ระเบียบวิธีวิจัยทางสังคมศาสตร์. กรุงเทพฯ: ภาควิชาศึกษาศาสตร์และมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล.
- บุญสม วราเอกศิริ. 2529. ส่งเสริมการเกษตร: หลักการและวิธีการ. เชียงใหม่: สถาบันเทคโนโลยีการเกษตรแม่โจ้.
- ประภาภรณ์ คำโอพาธ. 2546. การวิเคราะห์เปรียบเทียบต้นทุน-ผลตอบแทนของการลงทุนระหว่างการผลิตยางพาราและอ้อย. กรุงเทพฯ: วิทยานิพนธ์ปริญญาโท, มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- ปรีชาญ์ สาธารณ. 2547. ความคาดหวังของชุมชนท้องถิ่นต่อป่าชุมชนในจังหวัดเพชรบูรณ์. กรุงเทพฯ: วิทยานิพนธ์ปริญญาโท, มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์. 2535. จิตวิทยาการบริหารงานบุคคล. กรุงเทพฯ: ศูนย์ส่งเสริมกรุงเทพ.

- ปัญญา หิรัญรัมย์. 2529. ความรู้พื้นฐานการส่งเสริมการเกษตร. กรุงเทพฯ: บริษัทสารมวลชน จำกัด.
- พวงรัตน์ ทวีรัตน์. 2540. วิธีการวิจัยทางพฤติกรรมศาสตร์และสังคมศาสตร์. พิมพ์ครั้งที่ 7. กรุงเทพฯ: สำนักทดลองทางการศึกษาและจิตวิทยา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร.
- พงษ์ศักดิ์ อังกสิทธิ์. 2527. วิธีการส่งเสริมการเกษตร. เชียงใหม่: มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- มูลนิธิสถาบันวิจัยเพื่อการศึกษาพัฒนาประเทศ. 2547. โครงการศึกษาเพื่อจัดทำยุทธศาสตร์การพัฒนาระบบการเกษตรเพื่อเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันของอุตสาหกรรม. กรุงเทพฯ: มูลนิธิสถาบันวิจัยเพื่อการศึกษาพัฒนาประเทศ.
- ยุทธชัย ปัทมสนธิ. 2545. ความคาดหวังที่จะได้รับประโยชน์จากการปลูกไม้โตเร็วที่ตำบลลำเหย อำเภอดอนตูม จังหวัดนครปฐม. กรุงเทพฯ: วิทยานิพนธ์ปริญญาโท, มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- รัชนิกร เสริมบุญ. 2523. สังคมและวัฒนธรรมไทย. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- วัลภา อยู่ทอง. 2525. การยอมรับเทคโนโลยีของเกษตรกรรายได้น้อยในจังหวัดลำปางและสกลนคร. กรุงเทพฯ: วิทยานิพนธ์ปริญญาโท, มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- ศิริวรรณ เสรีรัตน์, อารี พันธุ์มณี, ถัทธิกาล ศรีวะรัมย์, ณกมล จันทน์สม, สุพีร์ ถิ่นไทย, สมชาย หิรัญกิติ, ขวสิทธิ์ ประภาวนนท์ และ สุดา เทียบจิตรัฐ. 2541. พฤติกรรมองค์กร. กรุงเทพฯ: บริษัทธีระฟิล์มและไซเมกซ์ จำกัด.
- สณีย์ ธีรดากร. 2525. จิตวิทยาการศึกษา. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์สถานสงเคราะห์หญิงปากเกร็ด.
- สง่า ดวงรัตน์. 2521. การสำรวจและวิจัยความสนใจของชาวนาในการใช้วิทยาการแผนใหม่. กรุงเทพฯ: กองแผนงาน, กรมวิชาการเกษตร.
- สมยศ นาวิการ. 2525. การบริหารการมีส่วนร่วม. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- สุเทพ พงศ์ศรีวัฒน์. 2544. เอกสารคำสอนรายวิชา พฤติกรรมองค์กร. เชียงราย: สถาบันราชภัฏเชียงราย.
- สุรางค์ จันทระ. 2529. จิตวิทยาสังคม. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์อักษรบัณฑิต.
- สุรินทร์ ชนะทอง. 2535. การแสดงออกในบทบาทการนิเทศงานส่งเสริมการเกษตรของเกษตรอำเภอตามการรับรู้ของเกษตรกรตำบลในจังหวัดเชียงใหม่. เชียงใหม่: วิทยานิพนธ์ปริญญาโท, สถาบันเทคโนโลยีการเกษตรแม่โจ้.

- สำนักงานกองทุนสงเคราะห์การทำสวนยาง. 2547. บัญชีรายชื่อเกษตรกรผู้มีสิทธิ์เข้าร่วมโครงการปลูกยางพาราเพื่อยกระดับรายได้และความมั่นคงระยะที่ 1 (ปี 2547). เชียงราย: (จุลสาร).
- สำนักงานเกษตรและสหกรณ์จังหวัดเชียงราย. 2546. แนวทางการส่งเสริมการปลูกยางพารา. เชียงราย: สำนักงานเกษตรและสหกรณ์จังหวัดเชียงราย. (จุลสาร).
- สำนักงานอำเภอเชียงของ. 2547. สำนักบริหารการทะเบียน. เชียงราย: อำเภอเชียงของ.
- สถาบันวิจัยยาง. 2545. “1 ศตวรรษยางพาราไทยก้าวไกลสู่สากล”. วารสารกสิกร, 75, 4 (ก.ค.-ส.ค.): 59-62.
- สถาบันวิจัยยาง, กรมวิชาการเกษตร. 2548. สถานการณ์ยาง. [ระบบออนไลน์] แหล่งที่มา <http://www.rubberthai.com/satana/2548/aug/month8.htm> (1 กรกฎาคม 2548).
- สมเกียรติ ขาวสมบูรณ์. 2537. การคาดหวังของเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรในจังหวัดลำปางต่อระบบการส่งเสริมการเกษตรแบบใหม่. เชียงใหม่: วิทยานิพนธ์ปริญญาโท, มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- สำราญ กิตติศรี. 2533. เจตคติของครูเกี่ยวกับบทบาทของครูเกษตรในการส่งเสริมวิชาชีพเกษตรในโรงเรียนมัธยมศึกษา จังหวัดเชียงใหม่. เชียงใหม่: วิทยานิพนธ์ปริญญาโท, สถาบันเทคโนโลยีการเกษตรแม่โจ้.
- สังเวียน คงดี. 2538. ความคาดหวังของเจ้าหน้าที่ประจำแปลงปลูกป่าในผลการดำเนินงานโครงการปลูกป่าถาวรเฉลิมพระเกียรติพระบาทสมเด็จพระนางเจ้าอยู่หัว เนื่องในวโรกาสทรงครองราชย์ปีที่ 50 ในท้องที่จังหวัดเชียงใหม่. เชียงใหม่: ปัญหาพิเศษปริญญาโท, สถาบันเทคโนโลยีการเกษตรแม่โจ้.
- อุดมศักดิ์ แนวจิตร. 2544. ความคาดหวังและความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวดูต่อการจัดการสภาพแวดล้อมเพื่อการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ. เชียงใหม่: วิทยานิพนธ์ปริญญาโท, มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- อังคณา ลิมนันทวราไชย. 2525. การเปรียบเทียบผลได้ทางเศรษฐกิจและสังคมของสมาชิกธุรกิจเศรษฐกิจ รพช. กับเกษตรกรภายนอก. กรุงเทพฯ: วิทยานิพนธ์ปริญญาโท, มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก
แบบสัมภาษณ์

แบบสัมภาษณ์

เลขที่ ๐๐๐๐

เรื่อง ความคาดหวังของเกษตรกรผู้เข้าร่วมโครงการปลูกยางพารา
ในอำเภอเชียงของ จังหวัดเชียงราย

ชื่อผู้ให้สัมภาษณ์ (นาย นาง นางสาว).....

อยู่บ้านเลขที่.....หมู่.....ตำบล.....อำเภอเชียงของ จังหวัดเชียงราย

แบบสัมภาษณ์มี 1 ชุด แบ่งเป็น 2 ตอน คือ

1. ข้อมูลด้านสถานภาพส่วนบุคคล เศรษฐกิจและสังคมของเกษตรกร
2. ข้อมูลด้านความคาดหวังของเกษตรกรผู้เข้าร่วมโครงการปลูกยางพารา

สถานภาพส่วนบุคคล เศรษฐกิจและสังคม

1. เพศ

() ชาย

() หญิง

2. อายุปี

3. ระดับการศึกษาของท่าน

() 1. ไม่ได้รับการศึกษา

() 2 การศึกษาภาคบังคับ

() 3. มัธยมศึกษา

() 4. อื่นๆ โปรดระบุ.....

4. สถานภาพการสมรสของท่าน

() 1. โสด

() 2. สมรส

6. ในรอบปีที่ผ่านมาครอบครัวของท่านมีรายได้ เป็นจำนวนเงินโดยประมาณเท่าไร
(ตอบมากกว่า 1 ข้อ)

() 1. รายได้จากทำนา ระบุ.....เป็นเงิน.....บาท

() 2. รายได้จากทำสวน ระบุ.....เป็นเงิน.....บาท

() 3. รายได้จากทำไร่ ระบุ.....เป็นเงิน.....บาท

() 4. รายได้จากเลี้ยงสัตว์ ระบุ.....เป็นเงิน.....บาท

() 5. รายได้จากรับจ้าง ระบุ.....เป็นเงิน.....บาท

() 6. รายได้อื่นๆ ระบุ.....เป็นเงิน.....บาท

รวมรายได้ทั้งหมดบาท

7. ท่านมีจำนวนพื้นที่ปลูกยางพารา.....ไร่

8. สภาพการถือครองที่ดินของท่าน

() 1. น.ส. 3

() 2 ส.ป.ก.

() 3. อื่นๆ ระบุ.....

9. ท่านมีสมาชิกในครัวเรือน.....คน

10. ท่านได้เข้าเป็นสมาชิกกลุ่มหรือไม่

() ไม่เป็น () เป็น (ระบุมากกว่า 1 ข้อ)

() 1. กลุ่มเกษตรกร

() 2. กลุ่มแม่บ้านเกษตรกร

() 3. กลุ่มสหกรณ์การเกษตร

() 4. กลุ่มธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์ (ธกส)

() 5. กลุ่มอื่นๆ ระบุ.....

11. ท่านเคยเข้ารับการฝึกอบรมเกี่ยวกับการปลูกยางพาราจากเจ้าหน้าที่ของรัฐบาลหรือไม่

() 1. ไม่เคย เนื่องจาก.....

() 2. เคยครั้ง เรื่อง.....

12. ท่านเคยติดต่อเจ้าหน้าที่ของรัฐบาลหลังจากเข้าร่วมโครงการปลูกยางพารา หรือไม่

() 1. ไม่เคย เนื่องจาก.....

() 2. เคย.....ครั้ง เรื่อง.....

13. ท่านได้เคยรับข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับโครงการปลูกยางพารา หรือไม่

() 1. ไม่เคยได้รับ

เนื่องจาก.....

() 2. เคย ให้ท่านระบุแหล่ง

() วิทูครั้ง

() โทรทัศน์ครั้ง

() หนังสือพิมพ์ครั้ง

() เพื่อนบ้านครั้ง

() เจ้าหน้าที่ของรัฐบาลครั้ง

() เอกสารสิ่งพิมพ์ทางการเกษตรครั้ง

() อื่นๆ (ระบุ).....ครั้ง

ความคาดหวังของเกษตรกรผู้เข้าร่วมโครงการปลูกยางพารา

1. ความคาดหวังด้านสนับสนุนปัจจัยการผลิต

ความคาดหวัง	ความคาดหวัง				
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยสุด
ท่านมีความคาดหวังจะได้รับการสนับสนุนปัจจัยการผลิต ดังต่อไปนี้					
1. ความช่วยเหลือค่าพันธุ์ยาง 90 ต้นต่อไร่ ต้นละ 16 บาท รวมเป็นเงิน 1,440 บาทต่อไร่					
2. ความช่วยเหลือเงินจัดสรรสินเชื่อการเตรียมพื้นที่ เช่น การไถพรวน การวางแผนและการขุดหลุมปลูกยาง รวมเป็นเงิน 738 บาทต่อไร่					
3. ความช่วยเหลือเงินจัดสรรสินเชื่อการปลูกยาง เช่น การใส่ปุ๋ยรองก้นหลุม ค่าจ้างปลูกยาง รวมเป็นเงิน 1,145 บาทต่อไร่					
4. ความช่วยเหลือเงินจัดสรรสินเชื่อการปลูกพืชคลุมดิน เช่น ค่าเมล็ดพืชคลุมดิน ปุ๋ยพืชคลุมดินและค่าแรงปลูกพืชคลุมดิน รวมเป็นเงิน 188 บาทต่อไร่					
5. ความช่วยเหลือเงินจัดสรรสินเชื่อการปลูกซ่อมอัตราการปลูกซ่อมในปีที่ 1 ร้อยละ 20 จำนวน 234 บาทและในปีที่ 2 ร้อยละ 15 จำนวน 187 บาท รวมเป็นเงิน 421 บาทต่อไร่					

ความคาดหวัง	ความคาดหวัง			
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย น้อยสุด
6. ความช่วยเหลือเงินจัดสรรสินเชื่อกับการปราบ วัชพืชในช่วงต้นยางอายุ 1-6 ปี เช่น ค่าแรง พ่นสารเคมี และใช้แรงงานถาง รวมเป็นเงิน 1,168 บาทต่อไร่				
7. ความช่วยเหลือเงินจัดสรรสินเชื่อกับการใส่ปุ๋ยช่วง ต้นยางอายุ 1-6 ปี เช่น ค่าจ้างแรงงานในการใส่ ปุ๋ยและค่าปุ๋ย รวมเป็นเงิน 1,701 บาทต่อไร่				
8. ความช่วยเหลือเงินจัดสรรสินเชื่อกับการตัดแต่งกิ่ง ต้นยางในปีที่ 1 และ ปีที่ 2 รวมเป็นเงิน 200 บาทต่อไร่				
9. ความช่วยเหลือเงินจัดสรรสินเชื่อกับการทำแนวกัน ไฟ ในปีที่ 1-6 รวมเป็นเงิน 900 บาทต่อไร่				
10. ความช่วยเหลือการให้คำแนะนำวิชาการ เช่น การปลูกยาง การถ่ายทอดเทคโนโลยีและการดูแลรักษาสวนยาง ตลอดจนระยะเวลาเข้าร่วม โครงการ				

2. ความคาดหวังด้านผลตอบแทนจากยางพารา

ความคาดหวัง	ความคาดหวัง			
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย น้อยสุด
ท่านมีความคาดหวังผลตอบแทนจากยางพารา ดังต่อไปนี้				
1. คาดหวังยางพาราเป็นพืชเศรษฐกิจที่ให้ผลผลิต ที่ยาวนานเป็นเวลา 20 ปี มีรายได้มั่นคงกว่า การปลูกพืชและการเลี้ยงสัตว์ก่อนหน้านี้				
2. คาดหวังการปลูกยางพารามีรายได้สม่ำเสมอ ตลอดทั้งปี เช่น การขายผลผลิตยาง และรับ จ้างกรีดยาง การแปรรูปยาง				
3. คาดหวังการปลูกยางพาราใกล้ท่าเรือพาณิชย์ ขนส่งไปยังประเทศจีนที่เป็นตลาดเป้าหมาย ส่งออก				
4. คาดหวังราคายางพาราที่ปรับตัวสูงขึ้นและ มีแนวโน้มอันสดใสในอนาคต				
5. คาดหวังค่าตอบแทน 12,000 บาทต่อไร่จาก การขายไม้ยาง หลังจากที่ดินยางให้ผลผลิต 25 ปีและขอรับการสนับสนุนปัจจัยการผลิต จากรัฐบาล ต่อไปได้อีก				
6. คาดหวังการปลูกยางพาราใช้ประโยชน์ไม้ยาง เป็น วัตถุดิบอุตสาหกรรมเฟอร์นิเจอร์และ เครื่องเรือน				
7. คาดหวังการปลูกยางพารามีการกระจายของ ตลาดยาง ในหมู่บ้านและตำบล				

3. ความคาดหวังด้านสิ่งแวดล้อม

ความคาดหวัง	ความคาดหวัง				
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยสุด
ท่านมีความคาดหวัง สิ่งแวดล้อม ดังต่อไปนี้					
1. คาดหวังการปลูกยางพาราเพิ่มพื้นที่สีเขียว ทดแทนป่าไม้ที่ลดลง ทำให้สภาพป่าที่เสื่อม โทรมกลับฟื้นคืนสภาพที่สมบูรณ์เพิ่มขึ้น					
2. คาดหวังการปลูกยางพารา เสริมสร้างและทำ ให้เกิดความหลากหลายทางชีวภาพสร้าง ความ สมดุลให้กับสภาพแวดล้อมเพิ่มขึ้น					
3. คาดหวังการปลูกยางพารา สร้างความชุ่มชื้นให้ กับสภาพแวดล้อมธรรมชาติ การกระจาย ปริมาณน้ำฝนเพิ่มขึ้น					
4. คาดหวังการปลูกยางพารา ป้องกันการชะล้าง หน้าดินและการพังทลายของดินทำให้ดินมี ความอุดมสมบูรณ์เพิ่มขึ้น					
5. คาดหวังการปลูกยางพารา ก่อให้เกิดเป็นที่อยู่ อาศัยของพืชและแมลงตามธรรมชาติที่กินได้ เช่น ผักหวาน ตำลึง มดแดง น้ำผึ้ง เพิ่มขึ้น					

4. ความคาดหวังด้านการยอมรับจากสังคม

ความคาดหวัง	ความคาดหวัง				
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยสุด
ท่านมีความคาดหวังการยอมรับจากสังคม ดังต่อไปนี้					
1. คาดหวังได้รับการยกย่องเป็นผู้นำเรื่องยางพารา					
2. คาดหวังได้รับการยกย่องเป็นศูนย์สาธิต ยางพารา					
3. คาดหวัง ได้รับการยกย่องเป็นวิทยากรยางพารา					
4. คาดหวังได้รับการยกย่องเป็นแหล่งฝึกงานด้าน ยางพารา					
5. คาดหวังได้เป็นแหล่งดูงานและทัศนศึกษา ยางพารา					
6. คาดหวังได้เป็นเกษตรกรดีเด่นในการใช้ นวัตกรรม					

ด่วนที่สุด

ที่ กษ 0901/ 4442

กระทรวงเกษตรและสหกรณ์
ถนนราชดำเนินนอกกรุงเทพฯ
10200

6 พฤษภาคม 2546

เรื่อง โครงการปลูกยางเพื่อยกระดับรายได้และความมั่นคงให้แก่เกษตรกรในแหล่งปลูกยางใหม่
เรียน ประธานคณะกรรมการกั่นกรองเรื่องเสนอคณะรัฐมนตรี คณะที่ 2

1. เรื่องเดิม

1.1 เมื่อวันที่ 27 มีนาคม 2546 ฯพณฯ นายกรัฐมนตรี ฯพณฯ รองนายกรัฐมนตรี (นายสมคิด จาตุศรีพิทักษ์) และคณะได้เดินทางไปตรวจเยี่ยมและมอบหมายนโยบายแก่คณะกรรมการบริหารและคณะผู้บริหารรัฐวิสาหกิจที่รับผิดชอบงานยาง ได้แก่ สำนักงานกองทุนสงเคราะห์การทำสวนยาง (สทย.) และองค์การสวนยาง (อศย.) สังกัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ณ ห้องประชุม สทย.และเห็นชอบการขยายพื้นที่ปลูกยางในภาคเหนือและภาคตะวันออกเฉียงเหนือตามที่กระทรวงเกษตรและสหกรณ์เสนอ

1.2 กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ได้เสนอโครงการปลูกยางเพื่อยกระดับรายได้และความมั่นคงให้แก่เกษตรกรในแหล่งปลูกยางใหม่ ระยะที่ 1 และการแก้ปัญหาเกษตรกรที่ปลูกยางพาราในเขตพื้นที่ป่าไม่ได้รับความเดือดร้อน ต่อคณะกรรมการกั่นกรองเรื่องเสนอคณะรัฐมนตรีที่ 2 เมื่อวันที่ 24 เมษายน 2546 ซึ่งคณะกรรมการฯได้มอบให้กระทรวงเกษตรและสหกรณ์จัดทำรายละเอียดเพิ่มเติมและให้เสนอคณะกรรมการกั่นกรองเรื่องเสนอคณะรัฐมนตรีที่ 2 พิจารณาอีกครั้งภายใน 2 สัปดาห์

2. ข้อเท็จจริง

2.1 กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ เสนอโครงการปลูกยางเพื่อยกระดับรายได้และความมั่นคงให้แก่เกษตรกรในแหล่งปลูกยางใหม่ ระยะที่ 1 พื้นที่ 1,000,000 ไร่ ในภาคตะวันออกเฉียง

เหียงเหนือ 700,000 ไร่และภาคเหนือ 300,000 ไร่ ระยะเวลาดำเนินการ 3 ปี (2547-2549) โดยให้กรมวิชาการเกษตรรับผิดชอบการกำหนดเขตปลูกยางที่เหมาะสม การตรวจสอบ ควบคุม และจัดหาพันธุ์ยาง ให้สกย. รับผิดชอบการฝึกอบรม การควบคุม กำกับ การตรวจสอบ ติดตามและประเมินผลกรปลูกยางของโครงการ และให้กระทรวงการคลังรับผิดชอบการจัดหาสินเชื่อ (รายละเอียดตามเอกสารแนบ)

2.2 แหล่งงบประมาณ งบประมาณที่ใช้เป็นเงินกู้ยืมจาก คชก. 1,440 ล้านบาท และวงเงินสินเชื่อ 5,360 ล้านบาท รวมเป็นเงิน 6,800 ล้านบาท แยกเป็น

2.2.1 เงินค่าพันธุ์ยาง 90 ล้านต้นๆ 16.00 บาท ณ ศูนย์กระจายพันธุ์ยาง (500,000 ต้น/ศูนย์) เป็นเงิน 1,440 ล้านบาท (ไม่รวมภาษีมูลค่าเพิ่ม) โดยให้กระทรวงเกษตรและสหกรณ์(กรมวิชาการเกษตร) ใช้เงิน คชก. ปลอดดอกเบี้ยและให้สกย. ชำระเงินทั้งหมดคืน คชก. โดยใช้รายได้จากค่าธรรมเนียมส่งออกยาง cess นับจากปีที่สวนยางพาราให้ผลผลิตในแต่ละปี

2.2.2 เงินค่าดูแลรักษาและปฏิบัติในสวนยางของเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการในระยะเวลา 6 ปี (ตามงวดที่ สกย.กำหนด) ในอัตรา 5,360 บาท/ไร่ รวมเป็นเงิน 5,360 ล้านบาท โดยให้กระทรวงการคลัง (ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร : ธกส.) เป็นผู้จัดการเงิน ข้างต้นให้เกษตรกรกู้และรัฐบาลจ่ายดอกเบี้ยให้ถึงหนึ่งของที่เกษตรกรต้องจ่ายและแยกเงินกู้ออกเป็น 3 รุ่น ดังนี้

- 1) รุ่น ปี 2547 เนื้อที่ 200,000 ไร่ เป็นเงิน 1,072 ล้านบาท
- 2) รุ่น ปี 2548 เนื้อที่ 300,000 ไร่ เป็นเงิน 1,608 ล้านบาท
- 3) รุ่น ปี 2549 เนื้อที่ 500,000 ไร่ เป็นเงิน 2,680 ล้านบาท

3. โอกาสในการขยายปริมาณการผลิตยางพาราโลก

3.1 ในช่วงปี 2539-45 โลกมีการขยายตัวการใช้ยางเพิ่มขึ้นประมาณร้อยละ 2.6 ต่อปี ในขณะที่อัตราการขยายตัวของการผลิตขยายตัวเพียงร้อยละ 2.04 ต่อปี สามารถคาดได้ว่าถ้าสถานการณ์ยังเป็นเช่นปัจจุบัน ในปี 2551 โลกจะขาดยางอย่างน้อย 41,000 ตัน และขาดเพิ่มมากขึ้นในปีต่อไป

3.2 นับจากปี 2545 จีนกลั้มกลายเป็นประเทศผู้ใช้อย่างมากที่สุดของโลก มีปริมาณการใช้มากถึง 1,200,000 ตัน ในจำนวนนี้สามารถผลิตได้เองเพียง 400,000-450,000 ตันเท่านั้น จำเป็นต้องนำเข้าไม่น้อยกว่า 750,000-800,000 ตัน ส่วนใหญ่ 437,000 ตัน นำเข้าจากไทย (อัตราการนำเข้าจากไทยเพิ่มขึ้นร้อยละ 6 ต่อปี) เนื่องจากอุตสาหกรรมยางยานยนต์ของจีนมีอัตราการผลิตเพิ่มขึ้นร้อยละ 14 ต่อปี ดังนั้นคาดว่าในปี 2550 จีนจะใช้อย่างประมาณ 1.72-1.80 ล้านตัน และ

ต้องนำยางจากไทยไม่น้อยกว่า 700,000 ตันต่อปี หรือเพิ่มจากปัจจุบันประมาณ 250,000-300,000 ตันต่อปี

3.3 ประเทศอินโดนีเซียในฐานะประเทศผู้ผลิตยางอันดับ 2 ของโลก มีอัตราการขยายตัวของการผลิตยางประมาณร้อยละ 1-2 ต่อปีและรักษาระดับปริมาณการผลิตที่ 1,500,000 ตันต่อปี มาโดยตลอด และมีเป้าหมายการขยายพื้นที่ปลูกปาล์มน้ำมันมากกว่ายางพาราและตลาดหลักเป็นตลาดอเมริกาไม่ใช่ตลาดจีน

3.4 ประเทศมาเลเซียในฐานะประเทศผู้ผลิตยางอันดับที่ 3 ของโลก ได้ลดการผลิตยางเฉลี่ยร้อยละ 23 ต่อปี และมีปริมาณการผลิตประมาณ 600,000 ตันต่อปีเท่านั้น และปรับเปลี่ยนเป็นประเทศผู้นำเข้ายาง และเน้นการขยายพื้นที่ปลูกปาล์มน้ำมันมากกว่าการปลูกยาง เพราะให้ผลตอบแทนสูงกว่า

3.5 ประเทศเวียดนามในฐานะประเทศผู้ผลิตยางอันดับที่ 4 ของโลก แม้ว่ามีอัตราการขยายตัวของผลผลิตประมาณร้อยละ 5-6 ต่อปี แต่มีขีดจำกัดเรื่องการขยายพื้นที่ยางไปยังแหล่งปลูกยางใหม่ทางตอนกลางเนื่องจากเป็นพื้นที่ที่เหมาะสมสำหรับปลูกกาแฟ ดังนั้นผลผลิตยางของเวียดนามจะเพิ่มจาก 350,000 ตัน เป็น 450,000 ตันเท่านั้น

3.6 จากสถานการณ์ข้อ 3.1-3.5 เห็นได้ว่าประเทศผู้ผลิตสามารถเพิ่มผลผลิตยางได้ และมีศักยภาพในการเพิ่มผลผลิตให้ตรงและสอดคล้องกับความต้องการใช้ยางของโลก โดยเฉพาะตลาดจีนมากกว่าประเทศผู้ผลิตอื่น สำหรับการปลูกยางเพิ่มอีก 1,000,000 ล้านไร่ นั้น สวนยางจะเริ่มให้ผลผลิตในปี 2554 เป็นต้นไป และจะเพิ่มผลผลิตยางประมาณ 220,000 ตันต่อปี เท่านั้น ซึ่งยังต่ำกว่าปริมาณที่คาดว่าจีนจะนำเข้าจากไทยและหากรวมตลาดส่งออกหลักอื่นของไทย ไม่ว่าจะเป็นญี่ปุ่น เกาหลี และมาเลเซียที่มีปริมาณการใช้ยางเพิ่มมากขึ้นและเป็นตลาดที่ไทยเป็นผู้ครองตลาดอยู่แล้ว การเพิ่มผลผลิตครั้งนี้จะไม่กระทบต่อภาวะความต้องการใช้ยางของโลกอย่างใด และไทยยังคงรักษาระดับปริมาณการผลิตยางที่ 2.8 ล้านตันต่อปี และจะเพิ่มส่วนแบ่งตลาดส่งออกยางจากเดิมร้อยละ 34 เป็น ร้อยละ 38 เท่านั้น

4. ผลกระทบต่อความร่วมมือด้านยางระหว่างไทย มาเลเซีย และอินโดนีเซีย

การขยายพื้นที่ปลูกยาง 1,000,000 ไร่ข้างต้น ไม่ขัดข้องตกลงความร่วมมือด้านยางพาราระหว่างไทย มาเลเซีย และอินโดนีเซียแต่อย่างใด เนื่องจากตามข้อตกลง Bali Declaration 2001 กำหนดลดปริมาณการผลิตลงร้อยละ 4 ต่อปี ในระหว่างปี 2545-2546 และลดปริมาณการส่งออกลงร้อยละ 10 ต่อปี ในปี 2545 แต่โครงการเริ่มปลูกยางในปี 2547 และจะให้ผลผลิตในปี 2554

5. ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

5.1 เกษตรกร

5.1.1 เกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการประมาณ 142,850 ราย มีรายได้เพิ่มขึ้นจากการปลูกมันสำปะหลัง 3,720 บาทต่อไร่ และปลูกข้าว 1,620 บาทต่อไร่ เป็นรายได้จากยาง 6,600 บาทต่อไร่ ทำให้เกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการมีรายได้เพิ่มขึ้น 2,880 บาทต่อไร่ และ 4,980 บาทต่อไร่ หรือมีรายได้เพิ่มขึ้นครอบครัวละ 20,160-34,860 บาทต่อไร่ ตามลำดับ

5.1.2 สำหรับเงินที่เกษตรกรกู้ไปหากส่งคืนเงินกู้เพียงร้อยละ 10 ของรายได้ จะคืนเงินกู้ได้หมดภายใน 11 ปี นับจากปีที่มิรายได้

5.1.3 เกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการและแรงงานภาคเกษตรไม่น้อยกว่า 150,000 คน ซึ่งส่วนใหญ่เป็นแรงงานกึ่งถาวร จะมีรายได้ดีและสม่ำเสมอทั้งปี

5.2 ภาครัฐ

5.2.1 สำหรับผลผลิตยางของประเทศที่เพิ่มขึ้นจากการปลูกยางของโครงการจำนวน 220,000 ตันต่อปี นับจากปี 2554 เป็นต้นไปนั้น คิดเป็นมูลค่ายาง 7,700 ล้านบาทต่อปี (ราคายาง FOB. 35 บาท/กิโลกรัม) ซึ่งหากนำยางทั้งหมดไปแปรรูปเป็นผลิตภัณฑ์และส่งออกแล้วจะมีรายได้ส่งออก 38,500 ล้านบาท

5.2.2 รัฐมีรายได้จาก cess ประมาณปีละ 198-308 ล้านบาท (อัตรา 0.90-1.40 บาท/กิโลกรัม)

5.2.3 การปลูกยางทำให้สภาพแวดล้อมดีขึ้น เห็นได้จากผลจากการปลูกยางในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ในพื้นที่ปลูกยางมีปริมาณน้ำฝนเพิ่มขึ้นจากเดิม 150-200 มิลลิเมตรต่อปี และมีการกระจายของฝนดีขึ้น

6. เรื่องเสนอคณะรัฐมนตรีเพื่อพิจารณาอนุมัติ

กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ขอให้คณะรัฐมนตรีพิจารณา

6.1 ขกเลิกมติคณะรัฐมนตรี เมื่อวันที่ 15 พฤษภาคม 2533 เฉพาะเรื่องสวนยางที่อยู่ในป่าสงวนแห่งชาติ และมีมติให้กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ (กรมป่าไม้) กำหนดเงื่อนไข และหลักเกณฑ์การอนุญาตเข้าทำประโยชน์เฉพาะสวนยางข้างต้นต่อไป

6.2 ขกเลิกมติคณะรัฐมนตรี เมื่อวันที่ 16 กุมภาพันธ์ 2542 ที่กำหนดให้ขยายพื้นที่ปลูกยางของประเทศไม่เกิน 12 ล้านไร่ และให้ขยายพื้นที่ปลูกยางใหม่ในแต่ละปีได้เท่ากับพื้นที่ปลูกยางที่ลดลงในแหล่งปลูกยางเดิม และไม่ควรปลูกยางใหม่ในภาคเหนือ และมีมติไม่จำกัดพื้นที่ปลูกยาง และให้ขยายพื้นที่ปลูกยางได้ตามความต้องการของตลาดในทุกภาคของประเทศในพื้นที่ที่

กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ (กรมวิชาการเกษตร) กำหนดเป็นพื้นที่ที่เหมาะสมสำหรับการปลูกยาง

6.3 อนุมัติให้กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ (กรมวิชาการเกษตร) ดำเนินโครงการปลูกยางพารา เพื่อขุดระบายได้และความมั่นคงให้แก่เกษตรกรในแหล่งปลูกยางใหม่ ระยะที่ 1 (ปี 2547 – 2549)

6.4 อนุมัติให้กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ (กรมวิชาการเกษตร) ใช้เงิน คชก. ปลอดดอกเบี้ย วงเงิน 1,440 ล้านบาท เพื่อดำเนินการผลิตพันธุ์ยางจำนวน 90 ล้านต้นให้โครงการ

6.5 ให้ สกย. ใช้เงิน Cess วงเงิน 1,440 บาท ชำระเงินตามข้อ 6.4 คืนคชก. ในระยะเวลา 10 ปี นับจากปีที่สวนยางพาราให้ผลผลิตในแต่ละปี

6.6 ให้กระทรวงการคลัง (ช.ก.ส.) จัดสรรเงินกู้ดอกเบี้ยต่ำให้เกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการ วงเงิน 5,360 ล้านบาท เพื่อเป็นสินเชื่อในการปลูกสร้างสวนยาง

จึงเรียนมาเพื่อโปรดทราบและพิจารณานำเสนอคณะรัฐมนตรีพิจารณาอนุมัติตามข้อเสนอของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ข้อ 6.1 – 6.6 ต่อไป

ขอแสดงความนับถือ

เนวิน ชิดชอบ

(นายเนวิน ชิดชอบ)

รัฐมนตรีช่วยว่าการฯ ปฏิบัติราชการแทน

รัฐมนตรีว่าการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์

กรมวิชาการเกษตร

โทร.(02) 5790582

โทรสาร (02) 9407460

เอกสารแนบ

**โครงการปลูกยางเพื่อยกระดับรายได้และความมั่นคง
ให้แก่เกษตรกรในแหล่งปลูกยางใหม่ ระยะที่ 1**

1. โครงการ: ปลูกยางเพื่อยกระดับรายได้ และความมั่นคงให้แก่เกษตรกรในแหล่งปลูกยางใหม่ ระยะที่ 1
2. เป้าหมาย: พื้นที่ปลูกยาง 1,000,000 ไร่ ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ 700,000 ไร่ และภาคเหนือ 300,000 ไร่
3. ระยะเวลา ดำเนินการ: 3 ปี (2547-2549)
4. พื้นที่ปลูกยาง

หน่วย: ไร่			
ปี	ตะวันออกเฉียงเหนือ	เหนือ	รวม
2547	140,000	60,000	200,000
2548	210,000	90,000	300,000
2549	350,000	150,000	500,000
2547-49	700,000	300,000	1,000,000

5. หลักเกณฑ์

5.1 เกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการแต่ละราย ต้องมีที่ดินเป็นของตนเองหรือที่อยู่ในที่ดินที่รัฐจัดสรรให้ไม่น้อยกว่ารายละ 7 ไร่ (แปลงกริด) แต่ไม่เกิน 30 ไร่ กรณีเกษตรกรมีที่ดินไม่ถึง 7 ไร่ ให้เสนอกรมวิชาการเกษตรพิจารณาความเหมาะสมเป็นรายๆ ไป

5.2 พื้นที่ปลูกยางแต่ละราย ต้องอยู่ในเขตปลูกยางที่กรมวิชาการเกษตรกำหนด

5.3 เกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการปลูกยางจะได้รับความช่วยเหลือ

5.3.1 ค่าพันธุ์ยางเป็นต้นยางชำถุง 90 ต้น/ไร่ ต้นละ 16 บาท เป็นเงิน 1,440 บาท/ไร่ โดยจัดให้ในปีแรก

5.3.2 สินเชื่อ (เงินกู้) เป็นค่าวัสดุและค่าแรงงานในการทำสวนยางเป็นเงิน 5,360 บาท/ไร่ แบ่งจ่ายเป็นงวด ในระยะเวลา 6 ปี ตามหลักเกณฑ์ที่สำนักกองทุนสงเคราะห์การทำสวนยาง กำหนด

6. การเตรียมพันธุ์ยาง

6.1 กรมวิชาการเกษตร เป็นผู้จัดหาพันธุ์ยางเป็นต้นยางชำถุง ขนาด 1 ฉัตร ในราคา ต้นละ 16 บาท เป็นราคา ณ แปลงเพาะชำต้นยาง

6.2 กรมวิชาการเกษตรจะกำหนดศูนย์กระจายพันธุ์ยาง เพื่ออำนวยความสะดวกต่อเกษตรกรที่จะมารับพันธุ์ยางไปปลูกโดยกำหนดศูนย์มีต้นยางชำถุงไม่น้อยกว่า 500,000 ต้นต่อศูนย์

6.3 กรมวิชาการเกษตรจะกำหนดพันธุ์ยางที่ใช้ปลูกทั้งโครงการและศูนย์ผู้ตรวจสอบความถูกต้องตามพันธุ์ยาง ณ แปลงผลิตพันธุ์ยาง

7. ปริมาณและราคาพันธุ์ยางที่ผลิต

พันธุ์ยางที่ใช้ปลูกในพื้นที่ 1,000,000 ไร่ ต้องผลิตต้นยางชำถุงทั้งสิ้น 90 ล้านต้น วงเงิน ที่ใช้ 1,440 ล้านบาท (ยางชำถุงต้นละ 16 บาท) แยกเป็นรายปี ดังนี้

7.1 ปี 2547 จำนวน 18 ล้านต้น เป็นเงิน 288 ล้านบาท

7.2 ปี 2548 จำนวน 27 ล้านต้น เป็นเงิน 432 ล้านบาท

7.3 ปี 2549 จำนวน 45 ล้านต้น เป็นเงิน 720 ล้านบาท

8. วิธีดำเนินงาน

8.1 กรมวิชาการเกษตร และสำนักงานกองทุนสงเคราะห์การทำสวนยางกำหนดแผนการตรวจรับและส่งมอบพันธุ์ยาง ณ ศูนย์กระจายพันธุ์ยาง

8.2 นักงานกองทุนสงเคราะห์การทำสวนยางรับพันธุ์ยางจากศูนย์กระจายพันธุ์ยาง เพื่อจ่ายให้แก่เกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการ

8.3 สำนักงานสงเคราะห์การทำสวนยางร่วมกับธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์ กำหนดจ่ายสินเชื่อโดยแบ่งจ่ายเป็น งวด ๆ ตามหลักการปฏิบัติของสำนักงานกองทุนสงเคราะห์การทำสวนยาง

8.4 สำนักงานกองทุนสงเคราะห์การทำสวนยาง เป็นหน่วยงานหลักในการฝึกอบรมเกษตรกร การควบคุม การตรวจสอบ และการประเมินผลการปลูกยางของโครงการ และกรมวิชาการเกษตรเป็นหน่วยงานสนับสนุนด้านวิชาการ

9. ผลการวิเคราะห์ผลตอบแทนทางเศรษฐกิจของโครงการ

การวิเคราะห์ผลตอบแทนการลงทุนของโครงการ โดยคำนวณจากรายจ่ายเฉพาะสินเชื่อกับรายรับจากการขายยางแผ่นดิบเท่านั้น และถือได้ว่าเป็นโครงการ ที่มีความคุ้มค่าในเชิงเศรษฐกิจ และมีความเสี่ยงน้อย กล่าวคือ โครงการนี้มีรายได้คุ้มสินเชื่อในปีที่ 9 มีผลตอบแทน 6 เท่าของสินเชื่อที่กู้ยืม และมีรายได้สุทธิคิดเป็นมูลค่าปัจจุบันรวม 27,843 ล้านบาท แยกเป็น 5,569 ล้านบาท (200,000 ไร่ ปลูกปี 2547) 8,353 ล้านบาท (300,000 ไร่ ปลูกปี 2548) และ 13,921 ล้านบาท (500,000 ไร่ ปลูกปี 2549) ตามลำดับ

เอกสารแนบ 2

บันทึกข้อความ

ส่วนราชการ ฝ่ายเลขานุการ กกก.2 (ฝ่ายเศรษฐกิจ) (สศช.) โทร.0-2281-6633 ต่อ 310

ที่ นร (กกก.2)1114/34

วันที่ 22 พฤษภาคม 2548

เรื่อง โครงการปลูกยางเพื่อยกระดับรายได้และความมั่นคงให้แก่เกษตรกรในแหล่งปลูกยางใหม่

กราบเรียน นายกรัฐมนตรี

1. เรื่องเดิม

1.1 เมื่อวันที่ 27 มีนาคม 2546 ฯพณฯ นายกรัฐมนตรี ฯพณฯ รองนายกรัฐมนตรี (นายสมคิด จาตุศรีพิทักษ์) และคณะได้เดินทางไปตรวจเยี่ยมและมอบหมายนโยบายแก่คณะกรรมการบริหารและคณะผู้บริหารรัฐวิสาหกิจที่รับผิดชอบงานยาง ได้แก่สำนักงานกองทุนสงเคราะห์การทำสวนยาง (สกย.) และองค์การสวนยาง (อศย.) สังกัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ณ ห้องประชุม สกย.และเห็นชอบการขยายพื้นที่ปลูกยางในภาคเหนือและภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ตามที่กระทรวงเกษตรและสหกรณ์เสนอ

1.2 กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ได้เสนอโครงการปลูกยางเพื่อยกระดับรายได้และความมั่นคงให้แก่เกษตรกรในแหล่งปลูกยางใหม่ ระยะที่ 1 และการแก้ปัญหาเกษตรกรที่ปลูกยางในเขตพื้นที่ป่าไม้ได้รับความเดือดร้อน ต่อคณะกรรมการกั่นกรองเรื่องเสนอคณะรัฐมนตรีที่ 2 เมื่อวันที่ 24 เมษายน 2546 ซึ่งคณะกรรมการฯได้มอบให้กระทรวงเกษตรและสหกรณ์จัดทำรายละเอียดเพิ่มเติมและให้เสนอคณะกรรมการกั่นกรองเรื่องเสนอคณะรัฐมนตรีที่ 2 พิจารณาอีกครั้งภายใน 2 สัปดาห์

2. ข้อเท็จจริง

2.1 กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ เสนอโครงการปลูกยางเพื่อยกระดับรายได้และความมั่นคงให้แก่เกษตรกรในแหล่งปลูกยางใหม่ ระยะที่ 1 พื้นที่ 1,000,000 ไร่ ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ 700,000 ไร่และภาคเหนือ 300,000 ไร่ ระยะเวลาดำเนินการ 3 ปี (2547-2549) โดยให้กรมวิชาการเกษตรรับผิดชอบการกำหนดเขตปลูกยางที่เหมาะสม การตรวจสอบควบคุม และจัดหาพันธุ์ยาง ให้สกย. รับผิดชอบการฝึกอบรม การควบคุม กำกับ การตรวจสอบ

ติดตามและประเมินผลกรปลูกยางของโครงการ และให้กระทรวงการคลังรับผิดชอบการจัดหาสินเชื่อ (รายละเอียดตามเอกสารแนบ)

2.2 แหล่งงบประมาณ งบประมาณที่ใช้เป็นเงินกู้ยืมจาก คชก. 1,440 ล้านบาท และวงเงินสินเชื่อ 5,360 ล้านบาท รวมเป็นเงิน 6,800 ล้านบาท แยกเป็น

2.2.1 เงินค่าพันธุ์ยาง 90 ล้านต้นๆ 16.00 บาท ณ ศูนย์กระจายพันธุ์ยาง (500,000 ต้น/ศูนย์) เป็นเงิน 1,440 ล้านบาท (ไม่รวมภาษีมูลค่าเพิ่ม) โดยให้กระทรวงเกษตรและสหกรณ์(กรมวิชาการเกษตร) ใช้เงิน คชก. ปลอดดอกเบี้ยและให้สวก. ชำระเงินทั้งหมดคืนคชก. โดยใช้รายได้จากค่าธรรมเนียมส่งออกยาง cess นับจากปีที่สวนยางพาราให้ผลผลิตในแต่ละปี

2.2.2 เงินค่าดูแลรักษาและปฏิบัติในสวนยางของเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการในระยะ เวลา 6 ปี (ตามงวดที่ สวก.กำหนด) ในอัตรา 5,360 บาท/ไร่ รวมเป็นเงิน 5,360 ล้านบาท โดยให้กระทรวงการคลัง (ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร: ธกส.) เป็นผู้จัดการเงินข้างต้นให้เกษตรกรกู้และรัฐบาลจ่ายดอกเบี้ยให้ทั้งนี้ของที่เกษตรกรต้องจ่ายและแยกเงินกู้ออกเป็น 3 รุ่น ดังนี้

- 1) รุ่นปี 2547 เนื้อที่ 200,000 ไร่ เป็นเงิน 1,072 ล้านบาท
- 2) รุ่นปี 2548 เนื้อที่ 300,000 ไร่ เป็นเงิน 1,608 ล้านบาท
- 3) รุ่น ปี 2549 เนื้อที่ 500,000 ไร่ เป็นเงิน 2,680 ล้านบาท

3. โอกาสในการขยายปริมาณการผลิตยางพาราโลก

3.1 ในช่วงปี 2539-45 โลกมีการขยายตัวการใช้ยางเพิ่มขึ้นประมาณร้อยละ 2.6 ต่อปี ในขณะที่อัตราการผลิตของการผลิตขยายตัวเพียงร้อยละ 2.04 ต่อปี สามารถคาดได้ว่าถ้าสถานการณ์ยังเป็นเช่นปัจจุบัน ในปี 2551 โลกจะขาดยางอย่างน้อย 41,000 ตัน และขาดเพิ่มมากขึ้นในปีต่อไป

3.2 นับจากปี 2545 จีนกลับกลายเป็นประเทศผู้ใช้อย่างมากที่สุดในโลก มีปริมาณการใช้มากถึง 1,200,000 ตัน ในจำนวนนี้สามารถผลิตได้เองเพียง 400,000-450,000 ตัน เท่านั้น จำเป็นต้องนำเข้าไม่น้อยกว่า 750,000-800,000 ตัน ส่วนใหญ่ 437,000 ตัน นำเข้าจากไทย (อัตราการนำเข้าจากไทยเพิ่มขึ้นร้อยละ 6 ต่อปี) เนื่องจากอุตสาหกรรมยางยานยนต์ของจีนมีอัตราการผลิตเพิ่มขึ้นร้อยละ 14 ต่อปี ดังนั้นคาดว่าในปี 2550 จีนจะใช้อย่างประมาณ 1.72-1.80 ล้านตัน และต้องนำเข้าจากไทยไม่น้อยกว่า 700,000 ตันต่อปี หรือเพิ่มจากปัจจุบันประมาณ 250,000-300,000 ตันต่อปี

3.3 ประเทศอินโดนีเซียในฐานะประเทศผู้ผลิตยางอันดับ 2 ของโลก มีอัตราการขยายตัวของการผลิตยางประมาณร้อยละ 1-2 ต่อปี และรักษาระดับปริมาณการผลิตที่

1,500,000 ตันต่อปีมาโดยตลอด และมีเป้าหมายการขยายพื้นที่ปลูกปาล์มน้ำมันมากกว่ายางพารา และตลาดหลักเป็นตลาดอเมริกาไม่ใช่ตลาดจีน

3.4 ประเทศมาเลเซียในฐานะประเทศผู้ผลิตยางอันดับที่ 3 ของโลก ได้ลดการผลิตยางเฉลี่ยร้อยละ 23 ต่อปี และมีปริมาณการผลิตประมาณ 600,000 ตันต่อปีเท่านั้น และปรับเปลี่ยนเป็นประเทศผู้นำเข้ายาง และเน้นการขยายพื้นที่ปลูกปาล์มน้ำมันมากกว่าการปลูกยาง เพราะให้ผลตอบแทนสูงกว่า

3.5 ประเทศเวียดนามในฐานะประเทศผู้ผลิตยางอันดับที่ 4 ของโลก แม้ว่ามีอัตราการขยายตัวของผลผลิตประมาณร้อยละ 5-6 ต่อปี แต่มีขีดจำกัดเรื่องการขยายพื้นที่ยางไปยังแหล่งปลูกยางใหม่ทางตอนกลางเนื่องจากเป็นพื้นที่ที่เหมาะสมสำหรับปลูกกาแฟ ดังนั้นผลผลิตยางของเวียดนามจะเพิ่มจาก 350,000 ตัน เป็น 450,000 ตันเท่านั้น

3.6 จากสถานการณ์ข้อ 3.1-3.5 เห็นได้ว่าประเทศผู้ผลิตสามารถเพิ่มผลผลิตยางได้และมีศักยภาพในการเพิ่มผลผลิตให้ตรงและสอดคล้องกับความต้องการใช้ยางของโลก โดยเฉพาะตลาดจีนมากกว่าประเทศผู้ผลิตอื่น สำหรับการปลูกยางเพิ่มอีก 1,000,000 ล้านไร่ นั้น สวนยางจะเริ่มให้ผลผลิตในปี 2554 เป็นต้นไป และจะเพิ่มผลผลิตยางประมาณ 220,000 ตันต่อปีเท่านั้น ซึ่งยังต่ำกว่าปริมาณที่คาดว่าจีนจะนำเข้าจากไทยและหากรวมตลาดส่งออกหลักอื่นของไทย ไม่ว่าจะเป็นญี่ปุ่น เกาหลี และมาเลเซียที่มีปริมาณการใช้ยางเพิ่มมากขึ้นและเป็นตลาดที่ไทยเป็นผู้ครองตลาดอยู่แล้ว การเพิ่มผลผลิตครั้งนี้จะไม่กระทบต่อภาวะความต้องการใช้ยางของโลก อย่างไรก็ดี ไทยยังคงรักษาระดับปริมาณการผลิตยางที่ 2.8 ล้านตันต่อปี และจะเพิ่มส่วนแบ่งตลาดส่งออกยางจากเดิมร้อยละ 34 เป็น ร้อยละ 38 เท่านั้น

4. ผลกระทบต่อความร่วมมือด้านยางระหว่างไทย มาเลเซีย และอินโดนีเซีย

การขยายพื้นที่ปลูกยาง 1,000,000 ไร่ข้างต้น ไม่ผิดข้อตกลงความร่วมมือด้านยางพาราระหว่างไทย มาเลเซีย และอินโดนีเซียแต่อย่างใด เนื่องจากตามข้อตกลง Bali Declaration 2001 กำหนดลดปริมาณการผลิตลงร้อยละ 4 ต่อปี ในระหว่างปี 2545-2546 และลดปริมาณการส่งออกลงร้อยละ 10 ต่อปี ในปี 2545 แต่โครงการเริ่มปลูกยางในปี 2547 และจะให้ผลผลิตในปี 2554

5. ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

5.1 เกษตรกร

5.1.1 เกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการประมาณ 142,850 ราย มีรายได้เพิ่มขึ้นจากการปลูกมันสำปะหลัง 3,720 บาทต่อไร่ และปลูกข้าว 1,620 บาทต่อไร่ เป็นรายได้จากยาง

6,600 บาทต่อไร่ ทำให้เกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการมีรายได้เพิ่มขึ้น 2,880 บาทต่อไร่ และ 4,980 บาทต่อไร่ หรือมีรายได้เพิ่มขึ้นครอบครัวละ 20,160-34,860 บาทต่อไร่ ตามลำดับ

5.1.2 สำหรับเงินที่เกษตรกรกู้ไปหากส่งคืนเงินกู้เพียงร้อยละ 10 ของรายได้ จะคืนเงินกู้ได้หมดภายใน 11 ปี นับจากปีที่มิรายได้

5.1.3 เกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการและแรงงานภาคเกษตรไม่น้อยกว่า 150,000 คน ซึ่งส่วนใหญ่เป็นแรงงานกึ่งวัยาง จะมีรายได้ดีและสม่ำเสมอทั้งปี

5.2 ภาครัฐ

5.2.1 สำหรับผลผลิตยางของประเทศที่เพิ่มขึ้นจากการปลูกยางของโครงการ จำนวน 220,000 ตันต่อปี นับจากปี 2554 เป็นต้นไปนั้น คิดเป็นมูลค่ายาง 7,700 ล้านบาทต่อปี (ราคาขาย FOB.35 บาท/กิโลกรัม) ซึ่งหากนำยางทั้งหมดไปแปรรูปเป็นผลิตภัณฑ์และส่งออกแล้ว จะมีรายได้ส่งออก 38,500 ล้านบาท

5.2.2 รัฐมีรายได้จาก cess ประมาณปีละ 198-308 ล้านบาท (อัตรา 0.90-1.40 บาท/กิโลกรัม)

5.2.3 การปลูกยางทำให้สภาพแวดล้อมดีขึ้น เห็นได้จากผลจากการปลูกยางในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ในพื้นที่ปลูกยางมีปริมาณน้ำฝนเพิ่มขึ้นจากเดิม 150-200 มิลลิเมตรต่อปีและมีการกระจายของฝนดีขึ้น

6. ข้อเสนอเพื่อพิจารณา

กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ขอให้คณะรัฐมนตรีพิจารณา

6.1 ยกเลิกมติคณะรัฐมนตรี เมื่อวันที่ 15 พฤษภาคม 2533 เฉพาะเรื่องสวนยางที่อยู่ในป่าสงวนแห่งชาติ และมีมติให้กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ (กรมป่าไม้) กำหนดเงื่อนไขและหลักเกณฑ์การอนุญาตเข้าทำประโยชน์เฉพาะสวนยางข้างต้นต่อไป

6.2 ยกเลิกมติคณะรัฐมนตรี เมื่อวันที่ 16 กุมภาพันธ์ 2542 ที่กำหนดให้ขยายพื้นที่ปลูกยางของประเทศไม่เกิน 12 ล้านไร่ และให้ขยายพื้นที่ปลูกยางใหม่ในแต่ละปีได้เท่ากับพื้นที่ปลูกยางที่ลดลงในแหล่งปลูกยางเดิม และไม่ควรมีปลูกยางใหม่ในภาคเหนือ และมีมติไม่จำกัดพื้นที่ปลูกยาง และให้ขยายพื้นที่ปลูกยางได้ตามความต้องการของตลาดในทุกภาคของประเทศในพื้นที่ที่กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ (กรมวิชาการเกษตร) กำหนดเป็นพื้นที่ที่เหมาะสมสำหรับการปลูกยาง

6.3 อนุมัติให้กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ (กรมวิชาการเกษตร) ดำเนินโครงการปลูกยางพารา เพื่อยกระดับรายได้และความมั่นคงให้แก่เกษตรกรในแหล่งปลูกยางใหม่ ระยะที่ 1 (ปี 2547 - 2549)

6.4 อนุมัติให้กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ (กรมวิชาการเกษตร) ใช้เงิน คชก. ปลอดดอกเบี้ย วงเงิน 1,440 ล้านบาท เพื่อดำเนินการผลิตพันธุ์ยางจำนวน 90 ล้านต้นให้โครงการ

6.5 ให้ สกย. ใช้เงิน Cess วงเงิน 1,440 บาท ชำระเงินตามข้อ 6.4 คืน คชก. ในระยะเวลา 10 ปี นับจากปีที่สวนยางพาราให้ผลผลิตในแต่ละปี

6.6 ให้กระทรวงการคลัง (ธ.ก.ส.) จัดสรรเงินกู้ดอกเบี้ยต่ำให้เกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการ วงเงิน 5,360 ล้านบาท เพื่อเป็นสินเชื่อในการปลูกสร้างสวนยาง

7. คณะกรรมการกถำรองเรื่องเสนอคณะรัฐมนตรี คณะที่ 2 (ฝ่ายเศรษฐกิจ) (กกก.2) ได้พิจารณาเรื่องดังกล่าวในคราวประชุม กกก. 2 ครั้งที่ 7/2546 เมื่อวันที่ 16 พฤษภาคม 2546 แล้วมีประเด็นอภิปรายและมติ ดังนี้

7.1 ประเด็นอภิปราย

7.1.1 รัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ (นายเนวิน ชิดชอบ) ขอแก้ไขปรับปรุงสาระสำคัญและข้อเสนอ ดังนี้

7.1.1.1 ข้อ 2.2.2 (ในหัวข้อสาระสำคัญ) “โดยให้กระทรวงการคลัง (ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร: ธกส.) เป็นผู้จัดสรรเงินข้างต้นให้เกษตรกร และรัฐบาลจ่ายดอกเบี้ยให้ทั้งหนึ่งของที่เกษตรกรต้องจ่าย” เป็น “โดยให้กระทรวงการคลัง (ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร: ธกส.) เป็นผู้จัดสรรเงินกู้ดอกเบี้ยต่ำให้เกษตรกร”

7.1.1.2 ข้อ 6.2 (ข้อเสนอเพื่อพิจารณา) ขอแก้ไขข้อความจากเดิม “และให้ขยายพื้นที่ปลูกยางได้ตามความต้องการของตลาดในทุกภาคของประเทศ” เป็น “และให้ขยายพื้นที่ปลูกยางได้ในทุกภาคของประเทศ”

7.1.2 การปลูกยางเพิ่มควรคำนึงเสถียรภาพทางราคาของยางในตลาดด้วย เพราะผู้ประกอบการยางรายใหญ่ของโลกให้ความสำคัญต่อปัจจัยนี้เป็นพิเศษ

7.1.3 ควรศึกษาเส้นทางขนส่ง จากแหลมฉบัง ผ่านภาคเหนือและภาคตะวันออกเฉียงเหนือสู่ณฑลยูนนานของจีน เพื่อประหยัดค่าขนส่งในการขนส่งยางสู่ตลาดจีน ซึ่งจะทำให้ไทยได้เปรียบคู่ค้าสำคัญ เช่น อินโดนีเซีย และมาเลเซีย โดยมอบสถาบันวิจัยยาง กระทรวงเกษตรและสหกรณ์เป็นผู้ทำการศึกษา

7.2 มติคณะกรรมการกถำรองฯ

7.2.1 เห็นชอบให้ยกเลิกมติคณะรัฐมนตรี เมื่อวันที่ 15 พฤษภาคม 2533 เฉพาะเรื่องสวนยางที่อยู่ในป่าสงวนแห่งชาติ และให้กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ (กรมป่าไม้) กำหนดเงื่อนไขและหลักเกณฑ์การอนุญาตเข้าทำประโยชน์เฉพาะสวนยาง โดยมอบให้กระทรวง

เกษตรและ สหกรณ์ ร่วมกับกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม นำเสนอเรื่องดังกล่าวเข้าที่ประชุมคณะทำงานที่ทำหน้าที่ศึกษาพิจารณามาตรการ หลักเกณฑ์และเงื่อนไขในการปลูกสร้างสวนป่า ภาคเอกชน ที่อยู่ภายใต้คณะกรรมการนโยบายป่าไม้แห่งชาติ หากคณะอนุกรมพิจารณามาตรการฯ เห็นชอบ ก็ควรกำหนดการอนุญาตให้ดำเนินการปลูกป่าไม่เกินรายละ 30 ไร่ ในพื้นที่ดังกล่าว

7.2.2 เห็นชอบให้ยกเลิกมติคณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ 16 กุมภาพันธ์ 2542 ที่กำหนดให้ขยายพื้นที่ปลูกยางของประเทศไม่เกิน 12 ล้านไร่ โดยให้ขยายพื้นที่ปลูกยางใหม่ในแต่ละปีให้เท่ากับพื้นที่ปลูกยางที่ลดลงในแหล่งปลูกยางเดิม และไม่ควรปลูกยางใหม่ในภาคเหนือ และเห็นชอบให้ขยายพื้นที่ปลูกยางได้ในทุกภาคของประเทศในพื้นที่ที่กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ (กรมวิชาการเกษตร) กำหนดเป็นพื้นที่ที่เหมาะสมสำหรับการปลูกยาง โดยคำนึงถึงการกำหนดเขตพื้นที่การเกษตร (Zoning) และผลผลิตการผลิต (Productivity) เป็นหลักเกณฑ์ในการพิจารณา

7.2.3 อนุมัติให้กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ (กรมวิชาการเกษตร) ดำเนินโครงการปลูกยางพารา เพื่อยกระดับรายได้และความมั่นคงให้แก่เกษตรกรในแหล่งปลูกยางใหม่ ระยะที่ 1 (ปี 2547 – 2549) โดยคำนึงถึงการรักษาเสถียรภาพราคายางในตลาด

7.2.4 อนุมัติให้กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ (กรมวิชาการเกษตร) ใช้เงินกองทุนโครงการช่วยเหลือเกษตรกร (คชก.) ปลดคดดอกเบี้ย วงเงิน 1,440 ล้านบาท เพื่อดำเนินการผลิตพันธุ์ยางจำนวน 90 ล้านต้นให้โครงการ โดยส่งเรื่องการขอใช้เงินจาก คชก. ให้กับคณะกรรมการ คชก. พิจารณาก่อน

7.2.5 เห็นชอบในการขอรับการสนับสนุนจากสำนักงานกองทุนสงเคราะห์สวนยางใช้เงิน Cess วงเงิน 1,440 ล้านบาทชำระเงินคืน คชก. ในระยะเวลา 10 ปี นับจากปีที่สวนยางพาราให้ผลผลิตในแต่ละปี

7.2.6 เห็นชอบให้กระทรวงการคลัง (ช.ก.ส.) จัดสรรเงินกู้ดอกเบี้ยต่ำให้เกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการ วงเงิน 5,360 ล้านบาท เพื่อเป็นสินเชื่อกในการปลูกสร้างสวนยาง

จึงกราบเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาอนุมัติตามมติคณะกรรมการกลั่นกรองเรื่องเสนอคณะรัฐมนตรี คณะที่ 2 (ฝ่ายเศรษฐกิจ) และเห็นควรนำเสนอคณะรัฐมนตรีทราบ

กราบเรียน นายกรัฐมนตรี ผ่านรอง นรม.

เห็นควรเสนอ ครม. เป็นวาระทราบ

ในวันที่ ๒๖.๗.๔๖

ม.ว.ส.ก. อ.วรณ โฉ

(นายบรรศักดิ์ อ.วรณ โฉ)

เลขาธิการคณะรัฐมนตรี

สมคิด จาตุศรีพิทักษ์

(นายสมคิด จาตุศรีพิทักษ์)

รองนายกรัฐมนตรี

อนุมัติ

พันตำรวจโท ทักษิณ ชินวัตร

(ทักษิณ ชินวัตร)

นายกรัฐมนตรี

ประธานกรรมการกลั่นกรองเรื่องเสนอคณะรัฐมนตรี คณะที่ 2 (ฝ่ายเศรษฐกิจ)

ประวัติผู้วิจัย

ชื่อ	นายนิเวศน์ ศรีไชยวงศ์
วัน เดือน ปี เกิด	13 มีนาคม พ.ศ. 2500
สถานที่เกิด	อำเภอสันกำแพง จังหวัดเชียงใหม่
ประวัติการศึกษา	พ.ศ. 2513 ชั้นประถมศึกษาปีที่ 7 โรงเรียนสันกำแพงคันธารุธรรม จังหวัดเชียงใหม่ พ.ศ. 2516 ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนสันกำแพง จังหวัดเชียงใหม่ พ.ศ. 2519 ประโยคมัธยมศึกษาตอนปลายสายอาชีพ วิทยาลัยเกษตรกรรมตาก จังหวัดตาก พ.ศ. 2535 ปริญญา ส่งเสริมการเกษตรและสหกรณ์การเกษตรบัณฑิต มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช กรุงเทพมหานคร
ประวัติการทำงาน	พ.ศ. 2523-2536 เจ้าหน้าที่การเกษตร ด้านตรวจพืชทำอากาศยาน เชียงใหม่ จังหวัดเชียงใหม่ พ.ศ. 2536-2545 เจ้าหน้าที่บริหารงานการเกษตร ช่วยปฏิบัติราชการ งานบริการสินค้าส่งออก บางเขน กรุงเทพมหานคร พ.ศ. 2545-ปัจจุบัน หัวหน้าด้านตรวจพืชเชิงของ จังหวัดเชียงราย